

په یاما رهمه زانی

دانان

حسین نایف کواشی

پیداچوون

ملا محمد کوقلی

پهړتووك : پهياما رهمه زانی

دانان : حسين نايف كواشى

پیداچوون : ملا محمد كوڅلى

ژمارا سپارتنی : (٢١٦٩)

چاپا : دووی

سال : ١٤٣٢ هـ ، ٢٠١١ م

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
 ((شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ
 فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ
 وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى
 وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ
 الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ
 مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
 مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ
 الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
 وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا
 اللَّهَ عَلَى مَا هَذَا كُمْ وَلَعَلَّكُمْ
 تَشْكُرُونَ)) .

{ سورة البقرة: الآية ١٨٥ }

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بیښکوتن

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده.....

روژی گرین خودان قه در و بوها پشٹی مه حه مدو و شوکرا خودی
 کرین و صه لات و سه لام ل سهر قاسدی خودی کرین ، نهم دی بیژین
 بخیر بیت هه یفا رهمه زانی، هه یفا هاتنه خوارا قورئانی، هه یفا روژی
 گرتنی، هه یفا ته راویح و نفیژیت شفئی ، هه یفا زیده بونا خیر و
 قه نجیان ، هه یفا لی بورین و گهرده ن ئازا کرنییه ژ ناگری جه هنه می،
 هه یفا نی کرنه فه یا سوز و په یمانایه د گهل خودی ته عالا ب جه ئینانا
 ئهمر و نه هیئت وی ، هه یفا ته و بی یه ، هه یفا جیهادی و سه رکه فتنا
 ئیسلامی یه ل سهر کافر و موشرکا ، هه یفه که شه فه ک ب تنی تیدا
 خیرا وی به رامبه ر هزار هه یفانه (لیلہ القدر)، فیجا چه و که یف
 بومه چینابیت و که یفا مه ناهیت ب هه یفه کی دهرگه هین به حه شتی
 تیدا فه دبن و دهرگه هین جه هنه می تیدا تی نه دائیخستن، و شه یتان
 تی نه گریدان ، ومه لائیکه ت دگهل قاصدی پیغه مبه را کو (جبریل) ه
 تی نه دونیای، هه یفه که خیر تیدا زیده دبن ، گونه ه تیدا تی نه
 ژیرن ، بانگه وازییه ک بو هه می یان : نهی نه وی تو ل خیری دگه ری

و ته خير بځيټ كهره كه نهغه هه يقا خيرانه، نهى خرابكار بلا
خرابى بهس بيت خرابيا كيټم بكه ماحه تا كهنگى تو دى ميني ب فى
رهنگى كړيټ ، گوډ بده فان بهيتيټ (نالبه ندى) ل خوارى

گهلى عه بدو موسولمانين نه زهر كمن شهرو غه وغاى
نهو ئه م پيسه ئينسانين له ورا دين كهفته بهر تائى
مه مولكى غه فله تى كيلا چه رين تيدا وهكى چيلا
مه دونيا گرت و دين هيلا عومر روژه چو ئافائى
خوډى دونيا بو تاعه ت دا نه بو هيلا ن و له زمت دا
وهكى دين لى نه با نه ددا

قيجا ياباشه ئه م خو زه حمه ت بده دين و مفاى ژ ژيان و ساخله مى و
گه نجاتى يا خو وهر بگرين و ئافا بكه ين ب عيبادت كرنا خوډى
ته عالا ب رهنگه كى ئه و پى ژ مه رازى بيت وئهم ژ دل به رده ف خوډى
فه بچين ب ته و به كرنه كا ته و با نه صوح دكو نهغه ب بيته زاد بو مه
ل روژا قيامه تى روژا چ مال و عه يال مفايى نه گه هينه مروفي تينه
بيت كارو كړياريت مروفي يټ چاك ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾
إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿ [الشعراء ٨٨-٨٩]

گهلى خويشك و برا: روژى عيبادته كى تايبه ته و نه وهكى چ
عيباده تين دى يه ، ژ بهر كو روژي ئيراده ت و موحداهى و خو زه حمه ت
دانه كا مه زن پى دقيټ هه تا مروفي شيانا روژي گرتنى هه بيت و نه گهر
ب فى رهنگى نه بايه خوډى ژى دزانيت نه وى روژى بو خو ژ هه مى

عیباده تا نه دگرت و پتر حه ژئ نه د کر ، روژی ب ده ست فه بهردانه کا مه زنه بو خودئ تهعالا (تهسليم بونه بو خودئ) ، ژ بهر فئ چه ندئ نه وی روژی گری خه لات کری ب خه لات هکئ مه زن ، د حه دیسه کیدا هاتی یه ژ نه بو هورهیره ی [رازی بونا خودئ لی بیت] گوت من گول پیغه مبهری بو ﷺ کو وی دگوت ، خودئ تهعالا گوت ((کُلْ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصَّيَّامَ هُوَ لِي وَأَنَا أَجْزَى بِهِ فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخَلْفَةٌ فِيمَ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ)) [موسلم فه دگو هیئت].

((ههر کارهکئ باش یئ کورئ ئاده می هه بیت بو وی یه روژی تی نه بیت نهو بو منه ونه ز دئ خه لاتئ روژی گری ده می و نه ز سیند دخوم ب وی یئ نه فسا محمدی د ده ستیدا بیهنا ده فئ روژی گری خوشتره لنک خودئ ژ بیهنا مسکئ . - الله اکبر - چهند خیره کا مه زنه بهرام بهر کارهکئ ب سانه می و بی زحمه ت .

گه لی روژی گرا : روژی کارهکئ بی پویمه تی یه و که سه ک نزانی ت کانئ مرو فئ ب روژی یه یان نه ، خودئ تی نه بیت نهو یئ زانیه ب کار و کریاریت به نیی ت خو چ ناشکرا بن یان فه شارتی بن ، د بیت هنده ک که س هه بن و بیژن گر تنه روژی یا بزحمه ته (به لی ژ بیر نه که ن لنک فان توخمه که سان نهو یئ ب فئ رهنگی بن خو خوارن و فه خوارن ژ ب زحمه ته وب راستی یا ب زحمه ته چونکی فان مروفا خو فیئری خوشکاندنئ نه کری نه بو خودئ) و نه گهر بیژن

دو نیا گهرمه و چلی هافینی یه بلا ئهو باش بزانی و بی شک کو خو
 نه گهر چلی زفستانی بایه و روژ د کورت بانه ئهوان روژی نه دگر تن
 ژ بهرکو وان خو فیوری خوشکاندنې نه کرینه بوخودی تهعالا،
 وگونه ها جافیت وان ییت تاری کرین ژ حقیی و دلیت وان ییت رهش
 کرین ژ قریژا گونه ها ، وهه ریا دیتی زهمه ته بهلی بلا ژ بیرا مه
 نه چیت کو به حهشت هاتی یه په ژانکرنی ب نه خوشی یا وجهه نه م
 هاتی یه په ژان کرنی ب خوشی وشه هواتیت دونیایی، نه نه سی کوری
 مالکی [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزیت : پیغه مبه ری ﷺ گوت : ((حُفَّتِ
 الْجَنَّةُ بِالْمِكَارِهِ وَحُفَّتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ)) [موسلم فه دگو هیئت] ، گه لی
 موسلمانا روژی ل نک پیشیت فی ئومه تی و مروقیی خودی گه له ک یا
 مه زن بویه ، عومه ری کوری خه طابی [رازی بونا خودی لی بیت] د گوت :
 (بخیریت ئهوا مه ژ گونه ها پاقر دکهت رهمه زان هه می یا ب خیره ،
 روژی گر تن روژیت وی و رابونا شه قییت وی ، وخیرا صه ده قی تی دا
 وهکی وی یه ئهوا د ریکا خودیدا - کو جیهاده - تیته خه رج کرن).
 نه بو دهر داء [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزیت نه گهر ژ بهر سی تشتا
 نه بایه بو من نه خه م بو نه ز مر بام : سه ری من یی چه ماندی یه بو
 خودی دسوجدیدا وروژی گر تن روژه کا دریژ کو گه له ک تی دا برسی
 وتیهنی بیم وروینشتنا دگهل فه ومه کی ئاخفتن خوشن وئاخفتنییت
 خو ژیدگرن وهکی کو خوشترین فه سباژیدگرن .

ژ ئیمامی زوهری هاتی یه کو وی د گوت (ههر ئیک ته سبیح د رهمه زانیډا ب خیرتره ژ هزار ته سبیحا نه د رهمه زانیډا) و هنده ک زاناییت دی یا گوتی (روژی پاقری ی یه بو لهشی (بدنی) وههر که سی گه له ک روژی یا بگریته نه وی یا خو دایه خودی) .

گه لی خودان باوهر : سه حکنه وی که سی ریژ و قه دری ب دته رهمه زانی کا خه لاتی وی چی یه ؟ ناگر په ریسه کی دیت کوری وی یی خوارنی د خوت ل پیش چافیت روژی گرا ، وی کوری خو سزادا و ئیشان ب نه گهری بی توره ی یا وی بهرام بهر موسلمانا ، ههر دوی حه قتییدا مر ، زانای وی باژیری د خه وییدا دیت نه ویی ل به حه شتی ، گوتی : نه ری ما تو نه ناگر په ریس بوی ؟ نه وی گوت به لی ، به لی پا ل وی دهمی نه ز دا مرم خودی نه ز گه هاندمه ئیسلامی و نه ز موسلمان بوم ژ بهر ریژگرتنا من بو هه یقا رهمه زانی .

به لی گه لی برا : وه کی نه فا ل سه ری بوری بو مه و مه زانی کا رهمه زان چهنه هه یقه کا پیروزه ل نک پیشین مه ژ سه حابی و تابعی و تابعین تابعا به لی مخابن گه له ک ژ مه هه نه ب چافه کی دی به ری خو د دهنه رهمه زانی چه وا ؟ * گه له ک بازارگان و دوکاندار هه نه ل نک وان رهمه زان هه یقا خوین میتنه فه قیر و هه ژارانه ، و زیده بونا ره صیدی وان یی لبه نقی لسه حسابا کوریته ملله تی ژنی تیم و فه قیرو بیحاله نه ، ههره سیکی تشتی دوهی و یی نه قرو نه ئیک بهانه بوچی ؟

ژبه ر كو دوهى نه رډمه زان بو و ئه فرو رډمه زانه و خه لكئ مه جبوره
فئيجا تو و وژدانا خوو.

★ زئډه بونا دياردا خازخازوكئ تايبه تئ دهه يفا رډمه زانئدا .

★ زئډه مشه بونا خه لكى بو سئكئ ب رهنكه كئ بئ مه عنه و ژقه ستا
وتايبه تئ بو ژن وكچا.

★ فه كرنا خارنگه ها و هه لايوستنا پارچئ قوماشئ سئ ب
خارنگه ها فه و چونا زه لاما و گهنجا بو فان خارنگه ها و ئه فه كاره كئ
حه رame بو خودانئ خارنگه هئ و وى عاملئ لئ كاردكه ت و هه روه سا
بو وى كه سئ ل فان جئها دخوت وئو نه يئ رئشينگ و بو وان
به رپرسا ئه وئت ئيجازئ و روقسه تئ ددنه وان و ئه ف توخمه مروقه
هه مى د گونه هئدا پشكدارن.

هئقيا مه ژ خودئ ئه وه كو مه ب رډمه زانئ را بگه هينيت وخئرا وئ
ب رزقئ مه بكه ت ورؤژئ ونقئژ وزكرو قورئان خاندنا مه ژ مه
قه بويل بكه ت . والحمد لله رب العالمين .

نقئسه ر

ملا حسين نايف كواشى

۱۵ شعبانئ ساللا ۱۴۳۱ هـ

م ۲۷ - ۷ - ۲۰۱۰

پيناسهك بوو روژي

روژي: رهنګه كي عيбаده تي يه ب هيلانا خارن و فه خارن و چوونا نشينا ژني و هيلانا كار و كرياري ت روژي پي دكه فیت ، يان روژي پي كي م دبیت ژ دهس تيكا سپي دي (الفجر) ده مي بانگي نشي ژا سپي دي تاكو روژ نا فا بووني كو ده مي بانگي مه غره به ، وپه يفا (رمضان) د زماني دا ب راما نا ژد ژواريا گهر مي هاتي يه .

روژي د مله تي ن پيشي ۱۰:

گرتنا روژي بو خودي ته عالا ل نك همر مله ته كي و ل همر وه خته كي ب رهنګه كي جودا بوويه ، وه كي ديار كو مله تي محمدی α روژي دگرتن ب هيلانا خارن و فه خارني ..، و روژي گرتنا مله تي ن بهري مه بوو نمونه: ده مي قورئان به حسي روژي ت (مريم) ي دكه ت و دبيژيت: ﴿ فَكُلِّي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرِينَنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنَّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴾ [مريم ۲۹] من يا ل سهر خو فهرز كرى نه ز بو خودي ب روژي بم و دگهل چ مروفا نه ناخقم ، نانكو نه ناخفتنا وان رهنګه كي روژي گرتني بوو بو خودي .خودايي مه زن دبيژيت: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ [البقرة ۱۰۳] (نه ي گه لي خودان نيمانا خودي لسهر هه وه روژي فهرز كرن هه روه كي لسهر مله تي ن بهري هه وه فهرز كرين داكو بشان روژيا هوين ته قوا خودي بكنه وژ وي بترسن).

گهلی خویشک و براییت هیژا : هه یفا ردمه زانی و ده کی خوله کی
 (دموره کی) یه دقوتابخانه کی دا کو موسلمان هه می پیک فه دچنه دقئ
 خولیدا و ئه ف خوله ژ چهند روژ ده کین هژمارتی پیک دهیت و مروقی
 فیږی چهند یاسایا دکهت و باشتړین یاسا ئه وه کو گوهداریا خودئ و
 بجه ئینانا فه رمانیت وی یه، هه روه سا مرو ف فیږی نظام و توره و ئه ده با
 دبیت ، مروقی فه قیر دقئ هه یقی دا حال خوش دبیت ، مروقی زهنگین
 دزانیت کانی خودئ چهند فه نجی دگهل وی دا کرینه و ئه گهر ئه و یئ
 فه قیر بایه دا دچ حال دا بیت ، پشتی روژی گرا ئاموزگاریت خودئ و
 پیغه مبه ری α بجه ئینان ول دو ما هیا هه یقی خه لات تینه به لاف کرن
 و کارته دهینه دان بو فان روژی گران ، مه ته لا وان و ده کی مه ته لا
 قوتابیانه دهمئ ل ده سپیکا سالا نوییا خاندنئ هه تا سال بدوما هیك
 دهیت و ریقه به ری قوتابخانی ل دویف ئاستئ وان یئ خاندنئ دهره جا
 دده تی ، به لی هه رکه سه کی پله یه ک (دهره جه ک) یا هه ی و ئه ف پله یه
 ل دیف زیره کی وزحه مه تا وانیه مرو ف هک 10% یان 50% یان 100%
 وهر دگریت ئه ها بقی رهنگی روژی گر خه لاتیت خو وهر دگرن ل دیف
 زیده ی و کیما سیاه ته قوا وان ، فیجا یا باشه بو مه ئه م ته قوا خو زیده
 کهین، داکو پله یا مه 100% بیت لنک خودئ ته عالا ، مه ته لا ردمه زانی
 وروژیئ و ده کی مه ته لا گولوپا شه حنئ یه کا چهوا ئه ف گولوپه دهمئ
 دکاره بیږا شه حن دبت ئه ها هوسا روژی مروقی موسولمان ب شه حنا
 ئیمانی و ته قوایی زیده دکهت ، ئه ی خودئ تو ته قوا مه زیده بکه ی و
 ئیمانا مه قایم بکه ی و کاریت مه چاک بکه ی .

ږدمه زان هه یفا توبه دارا نه

(إلهی) تو حوکم داری   ئهم ب حوکمی ته رازینه
 حه قیقه ت هه ر توی (غفاری)   به لی نه فسا مه خایینه
 قه وی نه فسا منا هاره   ژ حه دی زیږده دژواره
 یه قین خوینداره نهو بو من   هه وا دژوارو مهیشومه
 د دهستی دا نه زئی هومه   چ خوشی من نه دیتینه
 ژ بهر وی نه یی خودان خیرم   نه خوش عه بدم نه جامیرم
 ژ سافیا خو نه زئی تیږم   هه رو نه ف عه بده شه رمینه
 هه رو نه ف عه بده سه ر شوره   کو نه فسا بی سه رو بوره
 درمه زانی دا عه بدی گونه هکار و عه بدی گوهدار به ره ف خودایی خو
 دزقرن، و نه فیت گونه هکار ژگونه هیئت خو دهر دکه فن نهو زی ژ بهر
 دوو نه گه را :-

یا ئیکی: مه ر دینیا خودی لسه ر عه بدی وی و لی بورین و عه فی کرن
 دفی هه یفا پیرو زدا زوره. هه روه کی هاتی بریکین دورست ژ
 پیغه مبه ری α کو خودی ده ره شه فقه کا رهمه زانی دا گه ردمن نازا کرن
 یا هه ی بو عه بدین خو ژئاگرئ جه نه مه می [ترمذی و نبین ماجه شه دکوه یزن].
 یا دووی: شه یطان ده یینه گریدان ب زنجیرو که لامچه یان ل وی دهمی
 رهمه زان ده ییت،

و دهرگه هين ئاگرى دهينه دائيځستن و دهرگه هين به حه شتى دهينه
 فه کرن و بقی رهنکی به نی (عبد) دى نيزيکی خودايى خو بيت.
 فيجا رهمه زان دهلېقه که بو مروفيڼ گونه هکار کو ئه و تهوبه بکه و
 په شيمان ببن ژ وى چهندا وان کرى دى ئه مرييا خودى دا ، ئه رى
 ئه ی ئه وى تو تهوبه نه که ی ئه رى دى که نگی تهوبه که ی ؟ پرسىار ژ
 مروفى جحیل و گهنج بکه و بيژى دى که نگی ل خو زفرى دى
 به رسقى دت و بيژت حه تا کو پير دبم يى بجويک دى بيژت حه تا
 ئه ز مه زن دبم و يى فه قير حه تا زهنگين دبم ئه رى يى پيرودان عه مر
 دى که نگی ل خو زفریت و تهوبه که ت ؟ ئه رى ما مرن نه تشته کى
 به رزه و نقيسى يه ل سهر هه رکه سه کى و دى ئيت چ شك و گومان
 تيدا نينه فيجا بوچى ئه م دى خو بى ئاگه ه و غافل که ين ژ
 حه قيقه تا مرنى ﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾
 [النور ۳۱] . و تهوبه بکه و هوين هه مى پيگفه بو خودى ئه ی که لى خودا
 ن نيمانا داکو خودى ئيفله حا باشيى ل وه فه که ت) بو تهوبا دروست
 و ژ دل ئه و دبيژنى تهوبا (النصوح) ى چار شه رتين هه ين : يا
 ئيکى : گونه هکار ژ گونه ها خو دهرکه فیت و پيليت .
 يا دووى : په شيمان ببیت ل سهر کرنا وى گونه هى .
 يا سىي : يى موجد بيت کو چ جارا نه زفریته فه .
 يا چوارى : ئه و ژى زفراندنا مال و ملکى خه لکى و گهرده ن
 نازا کرن ژلايى خه لکى ته زورى دگهل کرى .

نه گهر نبيك ژفان شهرتان تيډا نه بيت ته ويا وي نه يا قه بويله نه فله
 نه گهر گونه ه دنا فبه را مروفي و خودي دابيت و هكي نه كرنا نقيژا يان
 نه گرتنا روژيا پاشي في مروفي فيا ته و به بكهت دي فان سي شهرتين
 ل سهری بجه نينيت ، به لي نه گهر گونه ه دنا فبه را مروفه كي و
 مروفه كي دي دا بيت و هكي زوري و غه بيهت و مال خوارن تيډا بيت و
 في مروفي ب فان گونه ها و نه و ين و هكي وان رابيت و پاشي فيا ته و به
 بكهت سي شهرتين سهری دفييت تيډا هه بن دگهل شهرتي چواري .

دحه ديسه كي دا هاتي يه ژ پيغه مبهري α دگوت : ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا
 إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةً مَرَّةً)) [موسلم هه دگو هيزيت] . (نه ي
 گه لي خه لکي ته و به بکهن بو خودي و داخوازا گونه ه ژي برني بو خو
 ژي بخوازن ، هندي نه زم نه ز ته و به دکه م و دبيژم (استغفر الله و
 اتوب اليه) سه د جارا دروژي دا .

گه لي خوانده فاييت هيژا نه گهر نه فله پيغه مبهري بت و يي بقي رهنكي
 بت و نه سته غفارا دبيژت پا تو ج دبيژي بو مروفه كي گونه هكار
 و هكي مه دفي و هختي دا و دفان گونه هان دا دژيت ، يا خودي توي
 ته و ابي و نه م گونه هكارين ، شولي ته ژي برنا گونه هانه و شولي مه
 كرنا گونه هانه ته هه و جه يي ب عه زابدانا مه نينه ، تو گونه هييت مه
 ژي ببه ي و رهمي بمه ببه ي .

دحه دیسه کی دا هاتی یه ژ ئه نه سی [رازی بونا خودی لی بیت] کو پیغه مبهری α گوت : ((إِنْ اللَّهُ أَشَدَّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ اسْتِيقَظَ عَلَى بَعِيرِهِ قَدْ أَضْلَهُ بِأَرْضٍ فَلَاةٍ)) [موسلم فه دگو هیئت] . خودی پتر کیف ب ته وبا عه بدی خوی گونه هکار د هیئت ژ ئیک ژ هه وه ده می د چیه چوله کی و حیشترا وی ب خارن و فه خارن فه دگه لدایه ، و ژ نیشکه کی فه حیشترا وی لی به رزه دبیت ، قیجا هیرفه دچیت وهوفه دهیت وگه لهك دگهریت به لکو حیشترا خو ب بینیت به لی نابینیت ، دچیه بن داره کی ول هیقیا مرنی دمینیت ژ بهرکو ئه وی ل بیابانی (صحراء) ی بتنی یه ونه ئافه ونه خارنه ، خودریژ دکه ته سهر ئاخی ودهستی خو ددانیه بن سهری خو چه نده کی د خه ودا دچیت ، پاشینکی چافیت خو فه دکهت و دبینیت حیشترا وی یا ل هنداف سهری وی هندی هند کهیفا وی دهیتن بخه له تی فه دبیریت ئه ی خودی تو عه بدی منی وئه ز خودی ته مه . مه ته لا خودی کو کهیفا وی بته وبا عه بدی وی یی گونه هکار دهیتن وه کی مه ته لا وی که سی یه و فیانا وی بو حیشترا وی . و خودی ته عالا دبیرت : ((إِنْ اللَّهُ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ)) (البقره ۲۲۲) بی شک خودی حه ژ مروفیته ته و به دار دکهت و ئه ویته خو پاقر دکهن ژ تشتی کریت و بی هه تک .

نه گهر تو بو هوس ته كي ب نك ويښه بجي ، نهو دي گه زه كي ب نك ته
 فه هيټ ، نه گهر تو گه زه كي ب نك ويښه بجي ، نهو دي قولاچ كه كي
 ب نك ته فه هيټ ، نه گهر تو ب نك ويښه بجي ب پيا و ب رهنكي
 هيدي هيدي ، نهو دي ب نك ته فه هيټ ب رهنكه كي خوش وه كي
 هاتيه فه گوهاستن ژ پيغه مبهري α : ((مَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ
 ذِرَاعًا وَمَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا وَمَنْ جَاءَنِي يَمْشِي آتَيْتُهُ هَرَوَلَةً
 )) [نيمام حاكم فه دگو هي زيت] .

خودايي مه غه ريبم نه ز زه ليلم بي ده ليلم
 دلي من رهش بو وهك رهنكي غورابي
 ژ چافا من دبارن ئاف و روندك
 وه كي خويني وه كي رهنكي عه نابي
 چ حوجهت من نه مان هز و تاله
 دگل من قهت نه كه پرس و حسابي
 گونه ه شه نني من شه نني ته عه فوه
 نه ده بهر مه چ ته شويش و عه زابي
 گونه ه كارم فه قيرم بي خودانم
 من ئيمن كه ژ خه ما في ئيصطرابي

راودستیانه ک دگهل گوتنا خودایی مه زن:

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ ﴾

خوشک و براییت خوشتی چه ژیکه ریټ په رتووکا خودی ، که رده مکه نه و هوین و قورئان و خیرا وی ، خاندۀ فای هیژا ژبیرنه که تو خاندۀ فای قورئانی و ژمروقیټ خودی یټ خاصی و تو نه و ده کی هه می که سانی چه و ؟ بو به رسف دهمی دلی خه لکی د مریت دلی ته هه ری ساخه و دهمی خه لکی هاش خو نه بیت (غافلن) تویی هشیاری و دهمی خه لک ل روژا قیامه تی دخوها خورا دخه ندقن تو یی ل بن سیبهره هینکاتیا قورئانی و ته هاژ چ نه خوشیا نینه .

ژ عبدالله کوری مه سعودی [رازی بونا خودی لی بیت] هاتی یه فه گوهاستن کو پیغه مبه ری ﷺ یا گوتی ((مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ الْم حَرْفٌ وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَا م حَرْفٌ وَمِمْ حَرْفٌ)) [ترمذی ب ریکه کا دورست فه دگو هیزت] .

هه ر که سی په یشه کی ژ په رتووکا خودی بخوینت دی خیره ک بو هیته نقیسینی و هه ر خیره ک ب دهه خیریټ و ده کی وی یه نه ز نابیزم (آلم) پیته که به لکو (الف) پیته که و (لام) پیته که و (میم) پیته که . سی بیتن ب سیه خیرانه) .

ژ نه بو نومامه ی [رازی بونا خودی لى بیت] هاتى يه فه گوهاستن کو
پیغهمبه ری ﷺ یا گوتی ﴿اَقْرَءُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا
لِأَصْحَابِهِ اَقْرَءُوا الزُّهْرَاوَيْنِ الْبَقْرَةَ وَسُورَةَ آلِ عِمْرَانَ فَإِنَّهُمَا تَأْتِيَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
كَأَنَّهُمَا غَمَامَتَانِ أَوْ كَأَنَّهُمَا غَيَاتَانِ أَوْ كَأَنَّهُمَا فِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ
تُحَاجَّانِ عَنْ أَصْحَابِهِمَا اَقْرَءُوا سُورَةَ الْبَقْرَةِ فَإِنَّ أَخَذَهَا بَرْكَةً وَتَرَكَهَا حَسْرَةً
وَلَا تَسْتَطِيعُهَا الْبَطْلَةُ﴾ [موسلم فه دگو هیزت].

قورئانی بخوینن چونکی نه و دى ئیت روژا قیامه تی به رهمه فانی بو
خودانیّت خو دکهت، بخوینن هه ردوو گولا (بقره و آل عمران)
چونکی نه و روژا قیامه تی دى ئین هه رو دکو دوو عه ورا یان کومه کا
بالندیّت پهر فه گری و ریژ ریژه به رهمه فانی بو خودانیّت خو دکهن ،
بخوینن سوره تا (البقره) چونکی خاندنا وى به رهمه کته و هیلانا وى
خوساره تیه و سحر کار تی کرنى لى ناکهت).

ژ عائیشایى [رازی بونا خودی ل وى بیت] هاتى يه فه گوهاستن کو
پیغهمبه ری ﷺ یا گوتی (الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَةِ وَالَّذِي يَقْرَأُ
الْقُرْآنَ وَيَتَسَمَعُ فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ) [بوخارى و موسلم فه دگو هیزن]
نه وى شارمزا بیت ب خاندنا قورئانی بیّت دگهل مه لانیکه تیّت خودان
قه دریّت باش دا و نه وى قورئانی بخوینیت و زهمه تی ب خاندنا و یقه
ب ببهت بو وى دوو خیر هه نه خیرا زهمه تی و خیرا خاندنى .

خودايي مه زن د بيژت ﴿ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ ﴾ ﴿ لِيُوفِّيَهُمْ
أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴾ ﴿ [فاطر ۲۹ - ۳۰] هندی
نئون يين قورئانی دخوينن و کاری پی دکهن و بهرده و امیی ل سهر
کرنا نقيژي ل دهمي وي دکهن و ژ وي رزقي مه دايي ناشکرا و
قه شارتی خيرين واجب و سوننهت ددن نه و بشي چه ندي چا قه ريي
بازرگانيه کا بي زيان و نه شکي تن، دا خودي خيرا کريارين وان بي
کيماسي بده تي و ژ قه نجيا خو خيرين وان زيده بکته هندی خودي
يه باش گونه ه ژي بري گونه هي وانه شوکر داري باشي ين وانه خيري
سهر و ان دي دهي .

دگهل پیغه مبهري (سلاقی بن) د ردمه زانی دا

ژيانا پیغه مبهري خودی α ههمی سهربور و دهرسن بو چاف لی کرنی دههمی هه یقادا و ب تایبه تی دهه یفا ردمه زانا پیروزدا یا فهره مروقی موسلمان چاف بکته وی چونکی نهو باشرین ریبه ر و چاف لیکه ره بو مه. ل دهست پیکا په پياما ئیسلامی پیغه مبهري α روژا عاشورایی روژی دگرت ، نهفه بهري ردمه زان فهرز ب بیت و دهمی مشهخت بوی ژ مهککه هی بو مه دینی دیت جو هی یی روژا عاشورایی ب روژی نه ، نهوی گوته وان نهفه چ روژه کو هوین روژیی تییدا دگرن، نهوان گوتی نهفه روژه کا مه زنه خودی موسا وگهل وی رزگار کرن و فیرعه ون وگهل وی بن ئاف کرن ، فیجا موسای نهف روژی یه گرت که وهک شوکر و سوپاسی ونهم ژی دگرین ژبه ر موسای (سلاف لی بن) ، پیغه مبهري α گوتی ((فَتَحْنُ أَحَقُّ وَأَوْلَى بِمُوسَى مِنْكُمْ)) نه م بهراهی ترین و هه ژی ترین ژ هه وه بو موسای (سلاف لی بن) نه م پتر ژ هه وه نیژیکی موسای نه ، پیغه مبهري α نهف روژه گرت و فهرمان ل هه فالیت خو کر نهو ژی روژیا وی بگرن [بوخاری و موسلم فه دگو هیژن].

چهندهك ژ زانايان د بيژن : روژا عاشورايي واجب بو ، وهكي هاتي د
 حهديسا (الربيع بنت معوذ) [رازي بونا خودئ ل وئ بيت] گوت:
 پيغهمبهري α ل سپيدهها روژا عاشورايي كهسهك فرئ كره گونديت
 نه نصاريان ل دهو روبه ريڼ مه دينئ و گوتنا پيغهمبهري α بو وان
 گوت وتيدا هاتي يه (مَنْ كَانَ أَصْبَحَ صَائِمًا فَلَيْتُمْ صَوْمُهُ وَمَنْ كَانَ أَصْبَحَ
 مُفْطِرًا فَلَيْتُمْ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ—أي يمسك بقية يومه) [بوخاري و موسلم شه دگوهيزن] .
 (هه چيئ سپيده ب سهردا هات بيت و نهو يئ بروژي بيت و ئينيه تا
 روژيئ ئينابيت كو روژا عاشورايي يه بلا روژياخو ته مام كهت و
 نه خوت و نهو كه سي نه ب روژي و ئينيه تا روژيئ نه ئينا بيت بلا
 ژفيگافي هه تاكو روژ ئافايي ب روژي بيت و چ تشتي دي نه خوت ، و
 ربيعي گوتي پشتي في چهندي مه روژي دگرت، و مه زاروكيت خو
 فيري روژي گرتني دكرن و له عبيك ژ هريئ بو وان چي دكرن نه گهر
 ئيك ژوان برسي ببا و ل خوارنه كي كرها گري مه نهف له عبيكه دكرنه
 دهستي وان دا و وان بو خو ياري پي دكرن و خو ژبير شه دبرن
 هه تاكو وهختي فتاري هاتبا) .

وهختي رډمه زان فهرز بوي و روژي گرتنا عاشورايي بو سوننهت ، يئ
 بقيت دي گريت و يئ بقيت دي خوت ، وخيرا گرتنا عاشورايي
 دبابه تي روژييت سوننهت دا يئ هاتي .

ههروهسا ل دسپيكا ردمه زانی مروفی بکهیفا خو بوی قیا با دا ب
 روژی بیت وی نه قیا با داخوت هتا نایهت هاتی یه خواری .
 خودایی مه زن دبیژت : ﴿ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ﴾ [البقرة
 ۱۸۵] (فیجا هه چی ژ هه وه هه یف دیت بلا روژیا بگریت) وئی
 نایهتی ردمه زان فهرز کر به لی ل دسپيكا ئیسلامی روژی ب رهنګه کی
 جودا بو ژ فیگافی ، وده کی نه و که سی ب روژی با پستی ژخه و رابا
 چینه د بو بوی نه و بشه فی خارنی بخوت بقی رهنګی لوی شه فی
 وروژا پاشتر وروژا چووی چ نه دخار ونه فهدخار و نه ف رهنګه گه له ک
 یی ب زحمهت بول سهر ئومه تی به لی نه ف حوکمی هه نی هاته
 گوهرینی وده کی ژبه رائی [رازی بونا خودی لی بیت] هاتی هه دگوهرین
 دبیژت : هه فالیت محمدی α بقی رهنګی بون نه گهر زه لامه ک یی ب
 روژی با و فتاره ئاماده بیا و نه و نفستبا به ری کو نه و فتاری بخوت
 نه وی شه فی و نه روژا دی نه دخوار هتا ببا شه ف هندی که قیسی
 کوری صهرمه تی نه نصاری یی ب روژی بو ، ل دمی فتاری ئاماده بوی
 هاته نک ژنکا خو و گوتی : نه ری خوارنه ک ل نک ته هه یه ؟ نه وی
 گوتی : نه خیر به لی نه ز دی چم بوت ه لی گهرم ، قیسی ب روژی
 کاردکر ویی وه ستای بو چافیت وی که تنه سهر ئیک و نفست ب
 زکه کی برسی فه ، وه ختی ژنکا وی هاتی و دیت ب فی

سهر و بهری فه ئه وى گوت : زيان ل ته كهت و تويى خوسار دتى ئانكو
 تو دى بى خاړن بى ، وده ختى بويه نيڅا روژا ديتړ قهيسى نه شيا خو ،
 ژبه ر برسى ل سهر پيټ خو بگريت دلى وى گرت و هاش خو نه ما
 سوحبه تا وى بو پيغه مبهري هاته فه گوهاستن كو حال و مادديت وى
 نه فه نه ، پشتي فى چهندي نايهت هاته خوارى دهمى خودى دبيژت:

﴿ أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ
 لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآنَ
 بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ
 الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا
 تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴾ [البقرة ۱۸۷] . خودى بو هه وه
 دروست كړيه كو هين ل شه فين رده زانى بچنه نقينا ژنكيټ خو ،
 ژنكيټ هه وه ستار دنه بو هه وه و هين بو وان ستار دنه ، خودى زانيه
 كو هين خيانه تى ل خو دكهن ، ب چوونا نقينا ژنكيټ خو پشتي
 عه يشا ل شه فين رده زانى كو نه فه ل ده سپيكي تشته كى حه رام بو ،
 ئينا وى ته و به دانا سهر هه وه و بهر فره ي بو هه وه ئيخسته
 مه سه لى ، فيجا هين ژ نو كه و پيغه هه رنه نقينا ژنكيټ خو ، و وى
 تشتي خودى بو هه وه حه زكري ژ زارويان بخازن ، و بخون و فه خون
 حه تا رونا هيا دروست ل نه سمانى بو هه وه ئاشكه را بيت ،

کو فه جره و ژ تاريا شه قی جودا ببیت، و پاشی خو ژ وان تستان ییڼ
 روژی پی دکه فیت بدنه پاش، و هتا شهف ب ئافابونا روژی دئیت
 هین روژی تمام بکهن، و دهمی هین ئیعتیکافی ل مزگهفتان دکهن
 هین نه چنه نفینا ژنکیت خو، چونکی ئهف چهنده ئیعتیکافی پیچ
 دکهت (و ئیعتکاف ئهوه مروف دهمه کی دهست نیشانگری ل مزگهفتی
 بمینیت ب ئینیه تا خیری) ئهف ئه حکامی خودی بو هه وه دانایین
 ئه و توخییڼ وی نه، ییت کو حلالی و حهرامی ژیک جودا دکهن؛
 فیجا نیژیک نه بن دا نه که فنه د حهرامی دا.

ب فی رهنگی ناشکه را خودی ئایه تیڼ خو بو مروفتان دیار دکهت، دا
 به لکو ئه و ژوی ب ترسن و ته قوا وی بکهن .
 یا خودی همد و شوکر بو ته بن ل سهر قی به رفره هیا د دینی ته دا
 بو مه موسولانا .

پیغه مبهری α نه ه رهمه زان ییت گرتین و یا ئیکی دسالا دووی دا بو
 ژ هجرتا وی ئه و سالا رهمه زان تیډا فهرز بوی .

و پیغه مبهری α گه له ک عیبادت دفی هه یقی دا دکر، هتا پیکه کی
 (دهرجه کی) دبیت گه له ک جارا ئه و دوو روژا یان سی یا بشهف و
 روژی ب روژی بوی بو خودی، وهختی هه فالیت وی (وصال) کرین
 پتر ژ روژه کی ل دیف یک ب روژی بن، پیغه مبهری α نه هیا وان کر و
 گوته وان:

((إِنِّي لَسْتُ كَهَيْئَتِكُمْ إِنِّي يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ)) [بوخاری و موسلم
 شه دگو میزن] . نه ز نه وهکی هه وه مه خودی خارنی و شه خارنی دده ته
 من .

هندي فيانا پيغه مبهري α يا زيده بو بو خودی ، نه وی ناگه ه ل
 خوارن و شه خوارنی نه بو .

و پيغه مبهري α گه لهك قورئان دخواند ، تاي بهت دهمی جبرائیل
 (سلاف لی بن) هاتبا نك و قورئان بو خاندبا ، و لهه می هه یقیّت
 رهمه زانی قورئان ختم دکر بهلی ل سالا دوماهی ژ ژیی خو دوو
 جارا جبریلی خواند و پيغه مبهري α لدویف دا خواند هه تا ب
 دویمای هاتی .

و ژ سوننه تا وییه : به ز کرنا فتاری و گيرو کرنا پاشیقئ:
 پيغه مبهري α فتاره دکر مه غره ب بهري نقیژئ وپاشی دا نقیژا
 مه غره ب که ت ، و پاشیقا خو گيرو دکر و دناق بهرا پاشیقئ و بانگئ
 نقیژا سپیډئ کیمه کا دهمی بوو . و پيغه مبهري ب چه ند سه فه را یئ
 رابوی د رهمه زانی دا وهکی شهرئ بهدرئ و شهرئ فه کرنا باژیری
 مه که که هی .

ردمه زان هه یفا دوعا و داخازیا نه

خودایی پاک و بلند یی نیژی که دبه رسقا وی دهیت ئه وی دوعا ژێ دکهت و ئه فه ل هه می دهما و بتایبه تی درمه زانی دا وه کی هاتی بو ههر موسلمان هکی دوعایه کا قه بویل هه یه درمه زانی دا فیجا یا باشه بو موسلمان ی ئه و خو گه له ک زحمهت بدهت ب کرنا دوعا دگهل کار ئینانا ئه گهران .

و ئه ف ئه گرین دوعا پی قه بویل دبن ئه فه نه :-

۱. هه لبرارتنا دمه کی باشی گونجای : دهمی پاشیقی ، پستی نفیژین فهرز ، نافبه را بانگی و قامه تی ، دسه عه تا دوماهی کی دا ژ روژا ئه یینی ، دگهل فتاری ، ل دهمی باران بارینی ، ل ناف شه ریدا ، د سوجدی دا .

۲. هه لبرارتنا جهه کی باش : وه کی مزگه فتا و مه ککه هی و مه دینی .

۳. حال دوعا که ری : ئه گهر مسافر بیت چونکی دوعایا موسافری یا قه بویله یان دهیک و باب دوعا بو زاروکی ت خو بکه ن ، یان روژیگر یان مروقه کی زوری لی هاتی ه کرن (مظلوم) بیت ژبه ر کو مروقی زوری لی هاتی ه کرن دوعایا وی ناهیتی زفراندن به لکو بلند دبیت به رمف خودی فه و ب سه ر عه ورا دکه فیت و دی خودی بیژیت :
(وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لِأَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ) [ترمذی و ئیبن ماجه فه دگوهین]

ئەز سىند بعزەت وجه لاله تا خوکه مه ئەزدی ته سه رنځم خو ئەهه
رېشتى چه نده کى بيت. ئەگەر مروفي بى حال بيت و هه مى سه به ب
بکار ئينان و بهرى

خو دا نك خودى فه ب دله كى سوتى و ب دوو چافيت تزي روندك و
ب دوو دهستيت خالى فه، خودى دىريت ﴿ اَمَنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا
دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ ﴾ [النمل ۶۲]. (ئەرى ئەو كى يه ژبلى خودى
دبه رسفا دوعايا بى حالى دچيت و دوعايا وى قه بويل دكهت و
نه خوشيان ل سهر پاشقه دبهت) ئەرى ما نه ههر (الله تعالى) يه.

يا هاتيه ريوايهت كرنى ژ موساى α كو موسا دبه زهلامه كى را چو
ئەوى دوعا ژ خودى دكرن ، موساى گوت : ئەى خودى ئەز بته سويند
دخوم ئەگەر ئەفى زهلامى شولهك بمن هه با ئەز دا شولا وى بو
قه تينم خودى گوته موساى : (ئەى موسا ئەز يى بدلو فان ترم ژته
بو وى بهلى دوعا ژمن دكهت و دلى وى يى ل نك كه سه كى دى)
موساى گوته وى زهلامى بدلى خو دوعا بكه ، زهلامى دهست دا دوعا
بدله كى شكهستى فه خودى دوعا يا وى قه بويل كر.

يا باشه مروفي موسلمان ددهمى دوعا كرنيدا خو بشكىنيت بو خودى
و بهرى خو دگهل دلى خو به رهف خودى فه پاژوت ، پيغه مبه ر α
دبىرت : ((ادْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ، وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ
دُعَاءَ مَنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ)) [ترمذى و حاكم فه دگوهين].

(هوین دوعا ژ خودی بکهن و هوین خودان یه قین و باوهر بن کو دوعایا هه وه دی هیته قه بویل کرن چونکی خودی دوعا مروقی دلی وی یی غافل و هاشخو نهی قه بویل ناکهت) .

۴ . سیفه تی دوعا کرنی، یا باشه بو مروقی دوعاکهر کو پیگیری ب فان تورهو ئه ده بان بکهت: وهکی ده سنقیز شیشتن و به ریخودان بو قیبل و بلند کرنا هه ردوو ده ستا و دووباره کرن و سی باره کرنا دوعایی وهه لبرارتنا وان دوعایا ئه ویت کوم کری و هاتینه قه گوهاستن ژ پیغه مبهری و صه حابیان و پیشین چاک ژسه لهف و تابعین ئوممه تی، و لازمه خارن و جلك و جهی وی که سی یی پاقر و حه لال بیت، ئه ف دوعاکهره هه وار که ته خودی ب ناف و سالوخه تین وی یین پاک و بلند ... یاباش نینه بو مروقی دوعاکهر ته عدائی بکهت دناختنیّت خودا وهکی بیژن یارهبی تو جهی پیغه مبهری بدهیه من...، ههروهسا دوعاییت خو نه که ته پرت پرت و ژیک ژیک کهت وهکی بیژیت یارهبی تو گونه هیّت من و دهیکو باب و برا و خوشک و خارزا و مام و خالا و پیر و باپرا ... ژئ ببه ی، به لی بلا بیژت: یارهبی تو گونه هیّت مه و براییت مه و مروقیّت مه و خوشتقیّت مه ژئ ببه ی بقی رهنگی چونکی رحم و دلوفانیا خودی گه لهک یا بهر فره هه. ههروهسا ژ ته عدائی یه کومروقی دوعاکهر بهندهک نافان گازیکه ته خودی وئه ف نافه وی بو خونه دانابن و پیغه مبهری گازینه کر بیّت وهکی بیژت: یاغفران، یا سلطان، یا حنان.

و دهنګی خو بلند نه کهت و ته شویښی نه ئیڅیته دهور و پشټین خو.
 * ئهو تشتیت دبنه نه گهر بو نه قه بویل بونا دوعایان : هندهک کارو
 کریاریت ههین دبنه ریگر دناف بهرا مروفی ودوعایا وی دا و دوعا پی
 قه بویل نابن وهکی : خوارنا حهرامی چ برییا ریبایی یان غشی یان
 سویند خوارنا ل سهر فروتنا تشتی ل ناف بازاری ژ درهو، خوارنا مالی
 خه لکی بی حهق و خارنا مالی ئیټیمی.. ، دصحیحا مسلمی دا هاتیه
 پیغه مبهرا دبیژت: زهلامهکی هه ی موسافره ل سه فهرهکا دریژ، پرچ
 قزا فز و توزکه وی یه دهسیټ خو دریژ دکهت بو عهسمانی : یا خودی
 یا خودی، و بدوعا را دچیت، دخوت ژحهرامی و قه دخوت ژحهرامی و
 دکهته بهرخو ژ حهرامی و یی تیرو تزی بوی ژ حهرامی، ئه ری دی
 چهوا دوعا وی قه بویل بیت؟ [موسلم فه دگو هیزیت] .

ههروهسا ژقه بیل نه بوونا دوعایانه هیلانا فه رمانی بباشیی ونه هیا
 ژخرابی یه وهکی هاتی کوئیمام نه حمد و ترمذی ژنه بو هورهیره ی [رازی
 بونا خودی ل بیت] کو پیغه مبهری α گوت: خودایی مه زن گوت: (امروا
 بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَؤْا عَنِ الْمُنْكَرِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَدْعُوْنِي فَلَا أُجِیْبُكُمْ وَتَسْأَلُوْنِي فَلَا
 أُعْطِیْكُمْ وَتَسْتَنْصِرُوْنِي فَلَا أَنْصُرْكُمْ) [ئیین ماجه فه دگو هیزیت]. گه لی
 خه لکینو: (هوین ئه مری بباشیی ونه هیا ژخرابی بکهن، بهری هوین
 دوعا ژمن بکهن وئز دبه رسقا وهدا نه هیم وداخوازا سه رکه فتنی ژمن
 بخوازن ئه ز وه سه رنه ئیخم وهوین پرسیار ژمن بکهن وئز نه دهمه
 هه وه .

زهلامی موسلمان د ردمه زانیډا

يا زانايه هندیكه زهلامن ئه ووژی براییت ژنكانه
 وهکی هاتیه فه گوهاستن ژپیغه مبهری ﷺ : ((إِنَّمَا النَّسَاءُ شَقَائِقُ
 الرِّجَالِ)) [نیمای ئه حمده فه دگو هیژت]. هه رخیړهك و حوكمه کی شه رعی
 بنه جه ب بیت هه ردووکا پشك و بار تیدا هه نه تی نه بیت نه گهر
 ده لیله کی شه رعی هات بیت و بتایبه ت بیت ب ژنکافه لقی دمی زهلام
 ژبن فی حوكمی دهر دکه فن و بهرو فاژی فی چه ندی نه گهر حوكمه ك
 بو زهلامان هات لقی دمی ژن دی ژبن فی حوكمی دهر دکه فیت ،
 هندهك مه سه له هه نه :

★ يا فهره زهلام ب ئهركی خو یی پیرۆز رابیت چ د مالدا كه
 خودانكرنا زاروك و پهروم دهكرنا وان ل دیف دهستور و ریكیت
 خودی ، نهفه ژ لایه کیفه و ژ لایه کی دی فه ب ریقه برنا کاری خو ب
 رهنه گه کی راست و دورست.

ژ عبد الله کوری عمری [رازی بونا خودی ل هه ردووکا بیت] کو پیغه مبهری α
 گوت: ((كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ: وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ
 وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیژن] .

(هوین هه می شقانن و هوین هه می بهر پرسن ژ شقانیا خو ، زهلام
 شقانه ل سهر نه هلی مالا خو و پرسیار دی ژ ئیته کرنی ل روژا

قيامه تې بهرام بهر شقانيا وى كانى ب رهنګه كى راست و دروست وى
شقانيا خو بريځه بريه يان خيانت لى كړيه).

★ پيټقى يه ل سهر ګه نچ و زهلام و ژنا موسلمان خه مې ژ دينى خو
بخون و پيټه كى مه زن ب دهنى ژ بهر ګو خودايى مه زن نه م يټ
چيكرين ژ بهر ګوهدارى و عه بدينيا وى ﴿ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ [الذاريات ۵۶]

(من نه جن و مروږ چى نه كرينه تينه بيت ژ بهر ګو نه و عه بدينيا من
بتنى بګه ن و چ شريكا بومن چى نه كهن).

★ پيټقيه ل سهر براى موسلمان پاراستنا نقيزيت خو بګه ت و نه ف
نقيزه ل مزګه فتى بينه ګرن بتايبه تى ل هه يفا ردمه زانى، يا زانايه
ګو نقيزا بجه ماعه ت بو زهلامى واجبه نه ف ه ژلايه كى ف ه و ژلايه كى
ديقه خيره كا مه زن بو وى كه سى دى نيته نقيسين. ژ عوباده يى
ګورى صامتى [خودى ژى رازى بت] هاتيه فه ګوهاستن ګو وى ګوت : من
ګوهل پيغه مبهري ﷺ بو ګو وى دګوت: (خَمْسُ صَلَوَاتٍ كَتَبَهُنَّ اللَّهُ
عَلَى الْعِبَادِ فَمَنْ جَاءَ بِهِنَّ لَمْ يُضَيَّعْ مِنْهُنَّ شَيْئًا اسْتِخْفَافًا بِحَقِّهِنَّ كَانَ لَهُ
عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يَأْتِ بِهِنَّ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ إِنْ
شَاءَ عَذَّبَهُ وَإِنْ شَاءَ أَذْخَلَهُ الْجَنَّةَ) [بوخارى و موسلم فه دګوهيزن].

خودی تهعلا پینج نفیژ ل سهر عهبدیت خو بیټ فهرز کرین
 ههرکه سی روژا قیامه تی بښان نفیژا فه بهیت و تشتهک ژوان کیم
 نه کر بیت و چ کیماسی وسستاهی دحه قی وی دا نه کر بیت بو وی
 په یمان وسوز هه نه لنک خودی کو وی ببه ته دنا ف به حه شتا خو دا ،
 ونه و که سی بی نفیژ بجیته نک خودی نه وی چ سوز و په یمان نین کو
 خودی وی ب ژور به حه شتی بیخیت، ل وی دهمی خودی یی حه زکرنا
 ومه شیئه تا خویه نه گهر وی بقیټ دی وی سزا دت یان نه گهر بقیټ
 دی بدلوفانیا خو وی ب ژور به حه شتی نیخیت .

جابرئ کورئ عبدالله [رازی بونا خودی لی بیت] دبیرت: مالیټ مه دیر بون
 ژ مزگه فتی ومه فیا نه م خانیت خو بفروشین و ب بینه جیرانیټ
 مزگه فتی پیغه مبه ری هاش قی سوحبه تی بو ، پیغه مبه ری α نه م
 پاژفه لی داین ونه هیا مه کر ژفی چه ندی وگوت : ههر پینگافه کا
 هوین پافیژن بو هاتنا مزگه فتی بوه وه بخیره کی دی نیټه نفیسین)،
 ((إِنَّ لَكُمْ بِكُلِّ خُطْوَةٍ دَرَجَةٌ)) [موسلم فه دگو هیزیت] .

دگوتنه کا دی دا ژ عبدالله کورئ مه سعودی [رازی بونا خودی لی بیت] هاتیه ،
 نه وی دگوت: ((وَمَا مِنْ رَجُلٍ يَتَطَهَّرُ فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَمْعِدُ إِلَى مَسْجِدٍ
 مِنْ هَذِهِ الْمَسَاجِدِ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ يَخْطُوهَا حَسَنَةً وَيَرْفَعُهُ بِهَا
 دَرَجَةً وَيَحْطُ عَنْهَا سَيِّئَةً وَلَقَدْ رَأَيْنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا إِلَّا مُنَافِقٌ مَعْلُومٌ
 النِّفَاقِ وَلَقَدْ كَانَ الرَّجُلُ يُؤْتَى بِهِ يُهَادَى بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ حَتَّى يُقَامَ فِي
 الصَّفِّ)) [موسلم فه دگو هیزیت] .

(نینه زهلامهك دهسنيڅړا خو جوان بشوت ل مالا خو ، پاشی بهیته
 مزگهفتهكی ژفان مزگهفتا بی شك خودی بو وی ب ههر پینگافهكی
 ژوان پینگافیت وی هافیتین خیرهكی دی نفیسیت ودرهجهكی دی
 بلند كهت بو بهحشتی و گونهههك دی ژی ودرییت ، وكهسهكی پشتا
 خو و نه دا نفیڅړا بجهماعهت تیښه بیت دوورییهكی (المنافق) كو
 دووریاتیا وی یا ناشكرا بیت لنك خهلكی، وزهلامهك هاته مزگهفتی
 ژبه ر نساخیا وی دوو كهسا ملیت وی دگرتن، هه تا ئینابا ریڅا نفیڅړی،
 معنا وی (ئوهوی نفیڅړا بجماعهت لمزگهفتی نه دهیلا هه تا لدهمی
 نه ساخبونئ ، ژبه ر كو نه هاتنا زهلامی بوو مزگهفتی ژنیشانیت
 دووریانه).

★ پیټقیه ل سهر زهلامی موسلمان ئهو گهلهك قورئانی بخوینیت وکار
 پی بكهت بتایبهتی دهیفا ردمه زانی دا ژبه ركو ردمه زان هیفا
 قورئانی په .

ژنا موسلمان درمه زانې دا

يا زانايه هنديكه ژنن خويشكيت زهلامانه ، وهكي هاتيه فه گوهاستن ژپيغه مبهري ﷺ : ((إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ)) [ئيمامي نه حمده فه دگوهيژت]، وهر خيرهك وحوكمه كي شهري بنه جه ببت بوو زهلاما، ژني ژي پشك وبار تيډا هه نه تيڼه بيت نه گهر ده ليله كي شهري هات بيته تايبته كرنې بژنكافه هينگي زهلام ژبن في حوكمي دهر دكه فن ، وهك :- حيجابي ژنكي ... و بهروفاژي في چه ندي نه گهر حوكمه كي خاص بوو زهلامان هات بيت هينگي ژن دي ژبن في حوكمي دهر دكه فين ، وهك نقيژا بجماعته لمزگه فتې كو خاصه و واجبه ب زهلامافه ... ، پي تقيه ل سهر ژني نه وژي وهك زهلامې روژييت درمه زانې بگريت و ياباشه بو وان گه لهك قورئاني بخوينن وخيرا بكه و رابن بو نقيژييت شهقي وگه لهك دوعا وزكري و ته سبيحاتا بخو بكه ، وخو نيژيكي خودي بكه بجه ئينانا نهرك و فه رمانيت وي .

هندهك مه سه له هه نه تايبه تن بژنا موسلمان فه درمه زانې دا:

★ژنكا دبي نقيژيې دا ((الحائض والنفساء)) چ دده مي زاروك بوني دا بيت يان دده مي خوين ديتنا هه يقانه بيت لفي دده مي نقيژ وروژي ل سهرنينن به لي پستي پاقر بوئي دي روژييت خو ييت درمه زانې

قه زاکه ت لى نقيزا قهزا ناکه ت ، وئەفەزى بسانه هيکړنا شه ريعه تى خودى يه بو ژنى ويازانايه دهمى نه و روژييت خو قه زادکته نيشانا هندى يه کو دى شيان هه بيت بو گرتنا روژييا به لى نقيزا قهزا ناکه ت چونکى مه ته لا نقيزى وروژيى نه وه کى نيکه بو نمونه : هه يقانه ژن خوينا عه ده تى دبى نت فيجا چ (۵ - ۷ - ۱۰) روژ بن وپشتى پاقربونى نه گهر واجبا ل سهر وى نه و فان نقيزا هه يقانه بکه ت هينگى نه فە دا بارى وى گه له ک گران بيت به لى روژى سالى جاره که ژنى شيان دى هه بيت بو روژى گرتنييت وى خارين د دهمى عه ده تى وزاروک بونى ((الحائض والنفساء)) دا .

★ گه له ک ژنافرته هه نه قه سته مزگه فتى دکهن بو کرنا نقيز و ته راويجا ، و نه فە کاره که چ خه له تى تيدا نينه ، به لى خيرا نقيزا وى پتره نه گهر ل مالا وى بيت ، دبى ت ژن بيته مزگه فتى بو خوفير کرنا خاندنا قورئانى وزيدده کرنا ئيماننا خو و نه فە کاره کى باشه به لى پييتقيه ل سهر وى نه و بره نگه کى شهرعى ژمال دهرکه فيت ، يادروست نينه بو وى نه و خو بيهن خوش که ت يان خو بخه ملينيت دهمى ژمال دهرکه فيت ، پييتقيه ل سهر وى دهنگى خو کيم بکه ت وپه يقيت کريت و نه شرين نه بيژيت و زيانى نه گه هينته نقيز که ران نه ب نه زمانى خو و نه بده ستى خو ، وپييتقيه نه وى هاش مال و خيزان وزاروکيت خو هه بيت و ژوانا غافل نه بيت .

و پيټنځه ژنا موسلمان گه له ك يا هشار بيت ژ (غه يبه ت ونه ميمه ت و
فه ساديځ) نه فه ل هه مې دهما يا حه رامه وبتاي به تې دردمه زانې دا ،
ژ به ركو غه يبه ت ئي ك ژگونه هيټ گه له ك مه زنه ، خودي تعالا دبيژيت:
﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا
تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا
فَكَرَهُتُمُوهُ وَأْتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴾ [الحجرات ۱۲] .

(نه ي گه لي خودان ئيماننا هوين خو ژ هزريټ خه له ت ونه دورست
بدنه پاش ژ به ركو هزريټ خه له ت گونه ه پي دهينه نقيسين و هوين
ل قوسيري و عه يبيټ موسلمانان نه گه ريپن و هنده ك ژه وه دپشت
هنده كانرا نه گامې و غه يبه تا وان نه كهن ، نه ري مائي ك ژ هه وه دقيټ
گوستي برايي خو بخوت ونه وي مري ؟ هه وه نه وه نه قيټ ، فيجا بلا
هه وه غه يبه تا ويژي نه قيټ وهوين ژ خودي بترسن وته قوا وي بكه ن ،
هنديكه خودي يه پرتوبه وهرگري به نيټي خو يټ خودان باوهره
وي دلوفان كاره ب وان .

★ ياباشه بو ژنا موسلمان دهمي خو بخير وقورئان وزكري فه
ببورينيت ، ورمه زانا خو بدوماهيك نه ئينيت بچيكرنا رهنكيټ
خوارني و فه خوارني ول پيش زنجريټ دراما ((مسلسلات)) و فلما
وگوه دانا موسيقي .

خوشکا روژی گر گوډه فې حه ديسا پيغه مبهري ﷺ ده مې دبيژيت:
 ((كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ
 سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)) [بوخاری وموسلم فهدگوډه یزن].
 (دوو په یقن د سفق و ب سانه هینه ل سهر ئه زمانې ودگران د
 ته رازیا خیرادا وخوشتقینه ل نک خودای پر دلوفان [سُبْحَانَ اللَّهِ
 الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ]. (ئهمزمانی خو تهر بکه ب فان په یقین
 شرین و بخیرو بلا به رده وام ل سهر ئه زمانې ته بن ،
 ودحه دیسه کا دیدا ئه وا عبدالرحمانی کوری عه و فی [رازی بونا خودی لئ
 بیت [فهدگوډه یزیت ژ پیغه مبهري ﷺ کو ئه و دبيژیت ((إِذَا صَلَّتِ
 الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا قِيلَ لَهَا :
 ادْخُلِي الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ الْأَبْوَابِ شِئْتَ)) [نیمام ئه حمه د فهدگوډه یزیت] .
 (ئه گهر ژنی ههر پینچ نفیژیت خو ییت فهرز کرن ب رهنه گه کی
 دورست و تهمام و بی سستاهی ، و روژییت خو ییت رده زانی گرتن
 وخو ژ دهمه ن پیسی پراست و گوهداری یا زهلامی خو کر - د
 باشی دا - ، دی هیته گوتن بو وی ههره د ناف خوشییت به حه شتیدا
 د ههر دهر گه هه کی ته بقیت) .

خیرا روژی گرتنی

۱. روژی پاراستنه ژ ئاگری: جابری [رازی بونا خودی لئ بیت] گوت :
پيغه مبهري α گوت : ((إِنَّمَا الصَّيَامُ جُنَّةٌ يَسْتَحِبُّ بِهَا الْعَبْدُ مِنَ النَّارِ)) [
ئيمام نه حمده بريکه کا دورست فه دگوهيزت].

(هنديکه روژی يه په ژانه ، عهد خو پي دپاريژت ژ ئاگری (روژی :
مه طاله مړوځي روژی گر ددانيتته بهر خو وخو پي دپاريژت ژ ئاگری
جه هنه مي)).

وئهو سعيد [رازی بونا خودی لئ بیت] دبیژیت ، پيغه مبهري α گوت : ((
مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَعَدَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا))
[بوخاری وموسلم فه دگوهيزن] . (هه چي روژيه کي ب روژی بیت بو کناري
خودی ، خودی ته عالا دی روی وی هفتی پاییزان ژ ئاگری
جه هنه مي دیرکته) ، نه فه روژه که ب هفتی سالا ئه ری تو چ
دبیژی نه گهر رهمه زان هه می بیت ودگه له ک سالادا بیت ؟؟؟.

۲. روژی پاراستنه ژ شه هوته ی: عبدالله کوری مسعودی [خودی ژی رازی بت]
گوت: پيغه مبهري α گوت: (يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنْ اسْتَطَاعَ
مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ) [بوخاری و
موسلم فه دگوهيزن] . (ئهی گه لی جحیلان هه رکه سی پی چیبوونا ژن
ئینانی هه بیت بلا بو خو بینیت _ چونکی ژن ئینان چافان
دپاريژیت ژ بهری خودانا حه رام وتیته پاراستن

ژدهمن پیسیی__ ، نهوئ شیانیت ژن ئیناتنی نه بیت ، پیئتقی یه ل
 سهر وی نهو روژیی بگریت چونکی روژی دی بیه پاراستن بو وی) .
 ۳. روژی نه گهره بو چونا به حهشتی: سهلی کوری سعدی [رازی بونا
 خودئ لی بیت] گوت : پیغه مبهری α گوت : ((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ
 الرَّيَّانُ يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ يُقَالُ أَيْنَ
 الصَّائِمُونَ فَيَقُومُونَ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ
 مِنْهُ أَحَدٌ)) [بوخاری وموسلم فه دگوهیزن] .

(دبه حهشتی دا دهرگه ههك ههیه دبیزنی رهییان _ ئانكو تهینك
 شكین _ ، دفی دهرگه هیرا نهو به حهشتیین روژی بو خودئ دگرتن ب
 ژور دکهفن، کهسهك ژبلی وان ب ژور ناکه فیت ، دهمی نهفه چونه
 ژور دی هیته دائیخستن ژبلی وان کهسهك ناچیهته ژور دفی
 دهرگه هیرا). برایی موسلمان خویشکا روژی گر بهرام بهر تیها روژی
 گری د دونیایی دا دهرگه هی رهییان ئامادهیه بو ته .

۴. روژی بهرهفانیی بو خودانی خو دکهت : عبدالله کوری عهمری
 کوری عاصی [رازی بونا خودئ لی بیت] گوت : پیغه مبهری α گوت :
 ((الصَّيَّامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ الصَّيَّامُ أَيْ رَبِّ مَنَعْتُهُ
 الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ النَّهَارَ فَشَفَّعْنِي فِيهِ وَيَقُولُ الْقُرْآنُ مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ
 فَشَفَّعْنِي فِيهِ قَالَ فَيُشَفَّعَانِ)) [ئیمام نهحمده بریکهکا دورست فه دگوهیزت] .

(روژی و قورئان شه فاعهت و بهر هفانی بو عه بدی دکه ن ل روژا قیامه تی ، روژی دی بیژیت : ئه ی خودی من ئه ف روژی گره مهنه کربو ژ خوارن و شه هوه تی دروژیدا ، من بکه بهر هفان بو وی ، قورئان دی دبیزیت : من ئه و مهنه کر بو ب شه فی بخو بنفیت و ئه وی قورئان بشه فی دخاند ئه ی خودی من بکه بهر هفان بو وی ، فیجا ههر دوو دی شه فاعه تی کهن و شه فاعه تا ههر دووان یا فه بویه ژلای خودی فه) .

ل فیرو روژی دی بیته تشته کی حسی یی دیار ل روژا قیامه تی و دی ئا حقیقیت و بهر هفانی بو خودانی خو که ت فیجا چ روژی یا سونه ت بیت یان یا فه رز بیت .

ه. روژی که فارمت و گونه ه ژئ برنه : هندي باشیه خرابیا ژئ دبه ت، و روژی ژخیرین مه زنه و ئه و دی گه له ک گونه ها ژئ به ت خودی ته عالا دبیزیت: ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ [هود ۱۱۴] (مه عینه نه هنديکه خیرن گونه ها ژئ دبن) .

هاتی یه فه گوهاستن ژ حوده یفه ی [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزیت : پیغه مبه ری α گوت : ((فَتَنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ تَكْفُرُهَا الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالصَّدَقَةُ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزن] .

(هه ر گونه ههك و خه له تیهك و ته خسیرهك هه بیت و بگه هیته
زهلامی ژمال وزاروك و جیرانیټ وی بو فی ههمیټ روژی و نفیژو دانا
خیرو صه ده فاتا گونه ها پی ژیت به تن) .

ټه بو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزت : پیغه مبهری α
گوت: ((مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ))
[بوخاری و موسلم فه دگو هیژن] . (هه ركه سیټ روژیټ ردمه زانی بگریټ ب
نیمان و باوهری ب خودی هه بیت و روژیټ بو خو بهژمیټ ب باشی
و خیرو ټه جر ، خودی دی گونه هیټ وی كه سی ژی بهت هندی وی
گونه هه بن ژ گونه هیټ بچيك و هیر هیره) .

ټه بو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزت : پیغه مبهری α گوت
((الصَّلَاةُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ مَا
بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبَ الْكَبَائِرَ)) [موسلم فه دگو هیژت] .

(هه ر پینج نفیژ و ژئهینیټ بو ټهینیټ و ژ ردمه زانی بو ردمه زانی
هندي گونه هه مروفی هه بن دناڤ به را فان کارا دا دی هیټه ژی برنیټ
ټه گهر وی خو ژ گونه هیټ مه زن پاراست) . وهکی بو مه دیار بوی
هنديكه روژی یه : ټه گهره بو گونه هه ژی برنیټ ژ ردمه زانی حه تا
ردمه زانی .

٦. روژی ټه گهره بو بدهست فه نیانا خوشیا دونیایی و ئاخره تی :-
ټه بو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزت : پیغه مبهری α

گوت : ((لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ)) [بوخاری وموسلم فه دگو هیزن] . (بو مروفی روژی گر دوو که یف خوشی هه نه که یفا وی پی دهیّت : د دنیا ییډا که یف ب فتاره کرنی دهیّت دهمی نهو ب روژی و زکی وی یی برسی و گه وریا وی هشک وتینی بیت و نهو خوارنی دخوت که یف بو چید بیت ب فی چه ندی کو وی روژی یهک بو خودی گرت و نه مری وی بجه ئینا ، هه روه سا ل ئاخره تی که یفا وی دهیّت دهمی نهو بجیته نک خودی و نه وی روژیین خو بدروستا هی و ته مام ییّت گرتین و چ کی ماسی تیډا نه هیلا یه و که یف بوچی دبیت دهمی وی تشتی دبینیت نه وی خودی بو وی به رهه فکری دبه حشید ا) .

٧. بیهنا دهفی روژی گری خوشتره ل نک خودی ژ بیهنا مسکی :- دهمی روژیگر تیته دیرئیخستن ژ خوارنی و فه خوارنی بیهنهک ژ مه عیدی وی دهر دکه فیت چونکی زکی وی یی برسی یه نهف بیهنه لنک مروفی گه لهک یا نه خوشه به لی لنک خودی گه لهک یا خوشه ، پیغه مبه ری α گوت :

((وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفٌ فِيمَ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ)) [بوخاری وموسلم فه دگو هیزن] .

(نه ز ب وی سویند دخوم نه وی نه فسا محمدی ددهستی دا نهف بیهنا ژ دهفی مروفی روژی گری دهر دکه فیت خوشتره لنک خودی ژ بیهنا

مسکي). و نهغه نابيته نه گهر روژی گر سیواکي، نافي، فرجه و مه عجيني د دهفي خو نه دعت به لکو يا دروسته بکار بينيت بتنن ئاف نه چيته گهوريا وي .

۸ . چ کار نائينه بهرامبر خيرا روژيبي : ژ نه بو نومامه ي هاتيه فه گوهاستن کو وي پرسيار ژ پيغه مبهري α کر و گوتي کاره کي ب خير نيشا من بده ، گوته من : (روژيا بگره چونکي چ خير نائينه بهرامبر خيرا روژي گرتني) جارا دووي و سي من گوتي : کاره کي نيشا من بده ؟ وي هر گوته من : (روژي بگره چ وهکي روژيبي نينه) [نه سائي و نيين خوزميه فه دگو هيزن] . و هاتيه فه گوهاستن کو که سه کي ب روژي نه ديتيه کو ناگر ل مالا نه بو نومامه ي هات بيته هه لکرنن بو زاد لينانن تي نه بيت نه گهر ميه هانه ک هه با و نه وي پتريا روژيت خو ب روژي گرتني فه د برنه سهري و شيرت و فه رمانا پيغه مبهري خودي α ب جه دئينات .

۹ . هه رکه سه کي روژه کي ب دوماهيك بينيت ب گرتنا روژيه کي و هر دوي روژيدا بمریت نهغه دي بيته نه گهری چونا به حه شتي ، پيغه مبهري دبيريت ﷺ (مَنْ حَمَ لَهُ بِصِيَامِ يَوْمِ دَخَلَ الْجَنَّةَ) [نيمامي بهزار فه دگو هيزت] .

۱۰ . روژی گرتنا ل دهمی گهر ماتیا وی یا دژوار بهرام بهر ئاقدانی یه
ل روژا قیامه تی : ژ عبدالله کوری عه باسی [رازی بونا خودی ل وان بیت]
هاتی ه فه گوهاستن کو پیغه مبهری ﷺ ئه بو موسای
ئه شعری [رازی بونا خودی لی بیت] فریکر د گهل سریه کی - کومه کا
له شکه ری- بو لای بی به حری ، دشه فه کا تاری و هرو وبایه کی ب هیژ ود
سه ر و به ده کی

نه خوشدا و ژ نیشکه کی فه که سه کی گازیکره وان ، هه فالیت ئه بو
موسای گوتن : مه ئه و نه ت دیت ، گوته مه : گه لی خودانی سه فی نی
بر اوسته ئه ز دی بو ته حوکه کی خودی بیژم و خودی ئه ف حوکه
ل سه ر نه فسا خو نقیسی یه ، ئه بو موسای گوتی : ئه ری ما تو
نابینی ئه م ییت چ سه رو به رداینه ؟ به لی هه ر فی که سی گازیکر
حه تا بویه هه فت جار ، ئه بو موسای گوتی : ئه گه ر تو دی بو مه
بیژی بیژره کا چی یه ؟ وی گوت : ((إِنَّهُ مَنْ عَطَشَ نَفْسَهُ لِلَّهِ فِي يَوْمٍ
حَارٍّ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَرْوِيَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)) هه ر که سی نه فسا خو
تینی که ت بو خودی ب گرتنا روژی گرتنا روژه کا زیده گه رم ، خودی
کریه واجب و حه ق ل سه ر خو کو بیته ئاقدانی ل روژا قیامه تی . و
هاتی ه فه گوهاستن کو ئه بو موسای ئه و روژی ت گه له ک گه رم کو
نیژیکه کو مروف ژ گه رمادا بجه لییت ب روژی دبو .

د رهمه زانیډا د درگه هیټ به حشتی تیڼه فه کرن

ژ ئه بو هورهیره ی رازی بونا خودی لئ بیت هاتیه فه گوهاستن گوت :
پیغه مبهری ﷺ گوت ((إذا جاء رمضان فُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ
أَبْوَابُ النَّارِ وَصُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزن]

((نه گهر رهمه زان هات ، د درگه هیټ به حشتی تیڼه فه کرن ،
و د درگه هیټ جه هغه می تیڼه دائیځستن ، وشه یطان تیڼه گریډان)) .

نه نه سی کوری مالکی [رازی بونا خودی لئ بیت] گوت : پیغه مبهری ﷺ
گوت ((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّكَّابُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا))
[بوخاری و موسلم فه دگو هیزن] . ((د به حشتیډا داره ک هیهه مروفه کی سیار
د بن سیبه را ویډا بجیت سه د سالا خلاص ناکه ت)) .

خودایی مه زن دبیریت ﷻ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ ﴿۵۸﴾
هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ ﴿۵۹﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا
يَدْعُونَ ﴿۶۰﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿۶۱﴾ [یس ۵۵-۵۸] ((ل وی روژی
خه لکی به حشتی ب وان خوشیان فه دموژیل و که یف
خوشن ییڼ د به حشتی دا بو وان دئیڼه دان ، نه و و
ژنکیټ ل سهر ته ختیټ خه ملاندی و ل بن سیبه ریټ خوش پالداينه
، گه له ک رهنگین فیقی ییڼ ب تام بو وان د به حشتی دا هه نه و ههر
رهنگه کی خوشی یی وان بقیټ بو وان هیهه ، و خوشیه کا مه زن تر

بو وان هه ښه دهمی خودایی وان دگهل وان دناخیت سلاف دکه تی و
هینگی سه لامه تیا ته مام ژ هه می لایان فه دگه ښته وان)).

خودایی مه زن دبیزیت: ﴿مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ أُكُلُهَا دَائِمٌ وَظُلُّهَا نَارٌ تَلَوُّهَا النَّارُ﴾ [الرعد ٣٥]. ژ سالوخته تی وی به چه شتی نه فه ښه: ریبار دبن دار و
قه سرین ویدا دچن، فیقی وی خلاص نابیت، و سیبه را وی نه کیم
دبیت نه دچیت، نه ف خه لاتی ب به چه شتی دویمایا وانه یین ژ
خودی د ترسن. فیجا هین خو ژ بی نه مریا وی بدنه پاش و
فه رمانین وی ب جه بین و دویمایا کافران ناگره.

خودایی مه زن دبیزیت ﴿مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ
مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ
وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ
هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ﴾ [محمد ١٥].

((ژ سالوخته تی وی به چه شتی ښه یا خودی ژقان پی دایه ته قواداران:
هندهک روبراین مه زن ژ ناڅا رهنگی وی نه ښته گوهارتن تیدا هه نه،
و هندهک روبراین ژ وی شیر تاما وی نه ښته گوهارتن، و روبراین
ژ وی عه رها څه خور خوشی پی دبهن، و روبراین تری هنگین
سه فاندی تیدا هه نه و بو فان ته قواداران د به چه شتی دا ژ هه می
رهنگین فیقی هه نه و یا ژ وی مه زن تر لی بورینا ژ گونه ښه وانه،
نه ری ما نه وی دفی به چه شتی دا ما وهکی وی ښه یی هه و هه ر

دئاگری دا دمینیت ، و ئافه کا زیده که لاندی بو وان دئیته دان
روفيکين وان پي پرت پرت دبن)) .

دئايه ته کا ديدا خودايي مه زن دبیثیت: ﴿ وَأَدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ
فِيهَا سَلَامٌ ﴾ [إبراهيم ۲۳] ((و ئه وین باوهری ب خودی و پیغه مبهری
وی ئینای و باشی کرین بو وان به حشتین هاتنه بهری یین رویبار
دبن دار و قه سرین وان دا دچن ب ئانه هیا خودی و ههر و ههر دی
تیدا بن چ جارا ژئ دهر ناکهفن و سلافه کی ژ خودی و مه لا ئیکه تین
وی و خودان باوهران سلاف ل وان تیته کرن)) .

خودايي مه زن دبیثیت: ﴿ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا
وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴾ [الحج ۲۳] .

((هندي خودی یه خودانین باوهری و کاری باش دکته د وان
به حه شتان دا یین خوشیا وان به ردموام ، و رویبار دبن دار و بارین
وان دا دچن ، ئه و تیدا ب بازنین زیری و لؤلؤنان تینه خه ملاندن ،
و جلکی وان یی ژن و میرا د به حه شتی دا ژ ئارمیشی یه - حریر -))
خودايي مه زن دبیثیت ﴿ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ
جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿ [الكهف ۳۰ -
۳۱] . ((هندي ئه ون یین باوهری ب من و پیغه مبهری من ئینای ،
و چاکی کرین ، باشترین و بلندترین جه ل به حه شتی بو وانه ،

ههروهه ر نهو دی تیدا بن ، وان نهقیټ ژى بینه فهگوهاستن ؛ ژبه ر
 قيانا وان بو وى)) . ژ عبد الله كورى عهباسى [رازى بونا خودى ل وان بيت]
 گوت: پيغه مبهري ﷺ گوت : ((فِيهَا مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ، وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا
 خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٍ)) [بوخارى وموسلم فهدگوهيزن] . ((يا دبهه شتى دا
 ههى نهو تشتى نهكه تيه بهر چاڅا و چاڅا نه ديتى ، و گوها گوه لى
 نهبوى ، و نهكه تيه سهر چ هزر و بيرا)) .

بهحشت مالا موسلمان و تهقوادارانه، گهر تو پرسيارا ئاخا وى بكهى؟
 ئاخهكا سپى وبپهن خوشه وهكى بيپهنا مسكى يه، گهر تو پرسيارا ئاڅا
 وى بكهى؟ ئاڅهكا زهلال و شرين و تهزى يه بى كهفز و رهمل و زرى
 تيدا بن ، گهر تو پرسيارا دار و باريت وى بكهى ؟ دارهكا سيبهر دريژ
 وتير فيقيى ههمه جور و تام خوش و شرينه ، بسانهه يه بو
 چينى نهو بخو خو د چه مينت بو مروفي ههتا كو مروفي فيقيى وى
 ژى بكهت ، دارهكه قورمى وى ژ زيږيه ، گهر تو پرسيارا حوريټ
 (ژنكيټ) وى بكهى ؟ هندهك ژنن چاف گر وبيلك رهش (رهش
 رهشكا چاڅى) وجوان و تازهنه و سپينه وهكى ههيشى و بهژن زرافن و
 گوهدارن زهلاميت خو، گهر تو پرسيارا خوارن و فهخوارن و خوشيا
 وى بكهى ؟ خوارنهكا خوش و ب طامه ، ئاڅهكا طام خوشه ، و
 مهيهكا (خمر) بطامه ، بيكو خودانى بى ئاگهه (سهرخوش) بكهت ،
 هنگفينى وى هنگفينهكى سهفاندى و خومال يه ، شيرى وى شيرهكى
 تام خوش و بهردهوامه و بوسى نابيت(كو نهخوش نهبت) ، وئفف

خوارن و فقه خوارن ب رهنګه کې ته قدیر کرینه ئانکو کا دلې ته بچپته
 چه ندې هند يا بوته دسینیک و کوپیت ژ زیړی و ژزیقی هاتینه
 چپکرن تیدا هه یه بې زیډه ی ژ بهر ته بمینت و بې کیماتی کو تو
 پې تیر نه بی ، و خولام و خدامیت وان هنده ک بچوکیت رهنګ و
 تازه تیا وان وهکی دوړی و مړاپرانن (یاقوت و مرجان) ، چ
 کخکرن و تفکر و بلغم و پیساتیا مروقی ژ د سریقهدانا زراف و ستر
 و خوین و بینقیژیا ژنکې تیدا نینه ، و خوارن و فقه خورنا وان دبپته
 بیهن خوشی وهکی خو هی ژ له شی وان دهر دکه فیت . گهر تو پرسیارا
 چپکهر و جیران و دوستیت و بکه ی ؟ چپکهر ی وې (رحمان) ه ،
 ژیگرتی (محمد پیغه مبرک ﷺ) ه ، جیرانیت وې نه بو بکر و عومهر و
 عوسمان و عهلی و زبیر و عبدالله و حه مزه ژ هه فال و چاکیت نوممه تی
 نه ..... (رازی بونا خودی ل هه میان بیت) و خوشیا ژ هه میان خوشتر
 میهقان داریا خودی مه زنه و یا ژ وې هیشتا مه زتر دیتنا ری و ی
 پیروزه ، خودای مه زن دبپرت: ﴿لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ [یونس ۲۶]
 بو وان خودان باوهرین ب قه نجی عه بدینی و گوهداریا
 خودی کری ، به حشت هه یه ، وژ وې پتر ژی کو به ری خودانا و دهجی
 خودی ی پیروزه د به حشتی دا ، ولیبورین و رازیبونا خودی یه ،
 وچو رزیلاتی و روی رهشی ناگه هته وان ، وهکی کو دگه هته
 جه نه مییان ، نهو خه لکې به حشتی نه ههروهه ر دی تیدا مینن .

دحه ديسه كيدا هاتي په ژصوهه يبي رومي [رازي بونا خودئ لى بيت] كو
 پيغه مبهري ﷺ گوت: كو خودئ ته علا گوت: ((تُرِيدُونَ شَيْئًا أَزِيدُكُمْ ؟
 فَيَقُولُونَ : أَلَمْ تَبَيِّضْ وَجُوهَنَا ؟ أَلَمْ تُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَتُنَجِّنَا مِنَ النَّارِ ؟ قَالَ :
 فَيَكْشِفُ الْحِجَابَ ، فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَى رَبِّهِمْ عَزَّ
 وَجَلَّ)) [موسلم فه دگو هيئت] .

خودايي پاك وبلند دى بيژته ئه هلى به حشتي : هه وه تشتهك دفت ل
 هه وه زيده كه م ؟ نه وه دى بيژن : هه ري ما ته ريى مه سپى نه كرنه ؟
 و هه ري ماته نه م نه كرينه دبه حشتيدا و ژ ناگري خلاس كرينه ؟
 گوت: دى په ردا دناف به را مروفي و ديتنا خودئ هيته را كرنى كو
 نه وه خودئ ب بينن، فيجا تشتهك نه هاتيه دان بو وان خوش تربت ژ
 به ريخودانا وان بو خودايي وان يى بهيژ و بلند ومه زن . پاشى
 پيغه مبهري نه ف نايه تا پروز خواند ، كو خودايي مه زن د بيژت:
 ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ
 أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ [يونس ۱۰] . په يفا (الحسنى) ل فيرى
 به حشته ، و په يفا (زياده) كو ديتنا خودئ تعالا په . يا خودئ تو
 به حشتي و ديتنا خو بكه په بارا مه ودايك وبابين مه و هه مى
 موسلمانا ل هه مى جيهانئ . وبه حشت دهره جاتن ، ئانكو هه مى
 دهره جاتي به حشتي د خوشن به لى دهره جاتي بلند هيشتا خوشيا
 وان زيده تره ، دحه ديسه كيدا نه وا ژ نه بو هوره ردى هاتيه
 فه گوهاستن كو پيغه مبهري ﷺ گوت : (به حشت صه دهره جه نه

خودی بو مروفتین موجهد ئاماده کړینه دناف بهرا دهرجی بو
 دهرجی ناف بهرا عهډر وعه سمانيه ، نه گهر هه وه داخازا ف ژور
 که تنه به حشتی ژ خودی کر هوین داخازا فیردهوسی ژی بکه ن چونکی
 نه و خوشترین به حشته ونیفا به حشتی دبیژنی فیردهوس ، ل ویری
 رویباریت به حشتی تینه خواری و سه قفی وی عهرشی خودی
 تهعالیه) . ((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ مَا بَيْنَ
 كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَسَلُّوهُ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهُ
 أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ وَفَوْقَهُ عَرْشُ اللَّهِ وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ)) .

[بوخاری فه دگو هیزت]

د ردمه زانیډا دهرگه هیټ جه هغه می ټینه دائیڅستن

ژ ټه بو هورمهیره ی [رازی بونا خودی لئ بیت] گوت: پیغه مبهری ﷺ گوت ((اذا جاء رمضان فُتِحَتْ أبواب الجنة وُعُلِّقَت أبواب النار وصُفِّدَت الشياطين)) [بوخاری وموسلم فه دگوهین]. هه که ر ردمه زان هات، دهرگه هیټ به حشتی دهینه فه کرن، ودهرگه هیټ جه هغه می دهینه دائیڅستن، وشه یتان ټینه گریډان.

خودایی مه زن دبیریت: ﴿ هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿١٠﴾ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿١١﴾ وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ ﴿١٢﴾ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٣﴾ ﴾ [الحج ١٩ - ٢٢]

ټه ف هه ر دوو دهسته کن د دهرحه قا خودایی خو دا ب هه فرکی چووینه: خودانیڼ باوهری و خودانیڼ کوفری ، هه ر ئیک د بیرت ټه و یی حهقه ، فیجا ټه وین کافر بووین عه زاب جلکی د وان دنالییت، وکراسی ژ ئاگری بو وان یین هاتینه دورستکرن ، فیجا له شی وان دبیریت، وثا فا زیده که لاندی ل هندافی سه ریڼ وان دئیته ریتن، وټه و ب ناف هنافین وان دا دجت و تشتی تیډا دحه لینت، هه تا دگه هته جه رمی وان ودبیریت و دکهفت، ومه لائیکهت گورزیڼ ئاگری لسه ریڼ وان ددهن،

ههر جارهكا وان بهر گهريان كر كو ژ ئاگرى دهر كهفن _ ژ بهر
 نه خوشى وتهنگافيا نهو تيدا _ نهو بوعه زاب دانى دى لى ئينه
 زفراندن، وبو وان هاته گوتن: هوين تام كه نه عه زابا ئاگرى سوژهك.
 خودايى مهزن دبىژيت ﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ
 فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَعِثُوا يُعَاثُوا
 بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا﴾ [الكهف ۲۹] وتو
 نهى محمد بىژه فان بى ئاگه ها (غافلان): نهوا نهز بو هه وه پى هاتيم
 نهو حه قيا ژنك خودايى هه وه هاتى، قيجا هه چيى ژه وه بقيت
 باوهريى پى بينيت ودويكهفتنا وى بكهت بلا وه بكهت نهو بو وى
 چيتره، وهه چيى بقيت كافريى پى بكهت بلا بكهت، وهه ما وى
 زوردارى لخوا كرييه، هندی نه مين مه بو كافران ئاگره كى دژوار
 ناماده كرييه شوپرها وى دورا لوان گرتى، نهه گهر نهه كافره دئاگريدا
 هه وار بكهن وژتيهنا خو يا دژوار دا ئافى بخوازن، ئافهكا وهكى
 زهپتهكا شيلي وزيده كه لاندی يا رويان دبىژيت دى بو وان ئيت.

پيسه فه خوارنه ئه فقه خوارنا تپهنا وان نه شكينيت بهلى پتر لى
دكهت، وئاگر خراب جهه بووان. ودفى نايه تييدا گه فهك وگوره كا
دوژوار هه يه بو وى يى پشت بده ته حه قيبى وباوهرى بمحمد
پيغه مبهري نه ئينت.

★ گهلى برا : جهه نه م وارى په شيمانايه و مال وجه و مهسكه نى
وانه، خوارنا وان دارا زه قومى (داره كه تاما وى يا ته حله و شكلى وى
وهكى سهركيت شهيتانانه داکو پتر كه ربين وان فه بن دهمى نهو
دبينن كو شهيتان بوو نهو بسهردا بر بون) و كي م و عه دافا ژ
برينيت جهه نه ميان دهر دكه قيت و ستر ييت گه وريا وا ددرينيت، ئافا
وى زيده تر ناهيته كه لاندن، دهمى خوارنى دخون تينى دبن وئافى
دى ب سهردا كه ن چ ناف چاف وريشيك بو نامينن .

د ردمه زانیډا شهیتان تیڼه گریډان

ژ ټه بو هورمه پرهی [رازی بونا خودی لئ بیت] گوت : پیغه مبهری ﷺ گوت ((إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَتَحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ وَصُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیژن] . ټه گهر ردمه زان هات ، دهرگه هیټ به حشټی دیه یڼه فه کرن ، و دهرگه هیټ جه هغه می دیه یڼه دائیخستن ، و شهیتان تیڼه گریډان ، شهیتان جوره کی ټه جنانه ژ ټه جنیټ کافر و ټه جنه ژ ټاگری هاتینه چی کرن و شهیتان گه له کن وه می دویکه فتیڼ مه زنی خونه کو (ابلیس) ه ، ټه وی هاتییه دویر کرن ژ رحما خودی پشټی بی ټه مرییا وی کری و بو ټاده می نه چوو یه سوجدی (سوجدا ریژ لئ گرتنی یه نه کو یا عیباده تی یه) ، و شهیتان ههردی مینته ساخ هه تا نیژیکی روژا قیامه تی و کاری وی سهرده برنه ، و خودی ههر یی ساخه و نامریت و کاری وی ژیرنا گونه هانه . وجهی شهیتان یټ کافر ټه و جیڼ ټه ویڼ پیس (مرافق و مه زبه له) و جه یڼ خالی ، و خوارن و فه خوارن و جلك و نقشستن و رابین و رونشتنا وان د گهل وی که سی یه ټه وی هه می کارا د که ت و نه بیژت : ((باسم الله)) نافی خودی نه پنت چ (خوارن و فه خوارن و جلك و نقشستن و رابین و رونشتن چون بو مال و دهرکه فتن ....) دقان هه میاندا شهیتا پشک داره تیډا ،

د دونيايي دا مړوف چهندي نهزان و خشيমে ل دهمي مروف گوهداريا
شهيتاني دكته و وي دكته پشته فان و هاريكار بو خو و سه حكه
فيلبازيا وي د گهل مروفی ل روژا قيامه تي و دسر حالانرا بو خو
ياريا وترانه يا ب مروفی دكته و ل وي جهی ول وي دهمي مروف دی
په شيمان بيت به لي نهو په شيماني بوچی په !

خودايي مه زن د بيژيت ﴿ وَبَرَّزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ
﴿ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَوَعَدْتُكُمْ
فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا
تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا
أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ ﴿ [ابراهيم ۲۱-۲۲] ،

وچيکری هه می ژگورین خو دهرکه فتن وبونک خودی قه چون
وئاشکرا بون، داکو نهو حوکمی دناقبه را واندا بکته، فیجا دویکه فتی
دی بیژنه سه رکیش ورپه ریټ خو: هندي نهو بووین نهو ددنیايي دا
دویکه فتییین هه و بووین، مه بگوتنا هه و دکر، نه ری فیجا هوین
نه فرو تشته کی ژعه زابا خودی مه پاشقه لی دهن و دکی هه و سوز

دداي مه؟

سهرکیش دبیژن: نه گهر خودی بهری مه دا با اوهرییی نهم
 ژى دا بهری هه وه دهینی، بهلی وی بهری مه نه دایى ، ونهم بهرزه
 کرین فیجا مه ژى هوین بهرزه کرین ، نهم و هوین وهکی نیکی چ
 هه دارا مه بیټ یان نه ئیټ، مه چو جهین رهفی نینن نهم ژ عه زابی
 بره فینی ، وپشتی خودی حسبی د گهل به نیین خو کری و فه رمان د
 دهر حه قا وان دا دای ، و به حه شتی چوینه به حه شتی و جه هنه می
 چوینه جه هنه می شهیتانی گوت : هندی خودی یه سوز ب راستی دا
 بوو هه وه کو نه وه هه وه زیندی بکه ته فه و هه وه جزا بدت، و من
 سوز ب نه حه فی دابوو هه وه کو زیندیکرن و جزادان نینه، فیجا من
 سوزا خو ب جه نه ئینا ، و چو ده سه لاتداری د دهستی من دا نه بوو
 کو نه ز هه وه مه جبور بکه م هوین دو یکه فتنا من بکه ن، و چو هیجه ت
 ژى من نه بون، بهلی من هوین بو کوفرى و سهر د اچوونی فه خواندن
 و هه وه دو یکه فتنا من کر، فیجا هوین لومه ی من نه که ن و لومه ی خو
 بکه ن، گونه ه گونه ها هه وه یه، نه نه ز د هه وارا هه وه دئیم و نه هین د
 هه وارا من دئین، هندی نه زم نه زى بهری مه ژ هندی کو هه وه د
 دنیا یی دا نه ز دگوه دانی دا بو خودی کریمه هه فیشک و شریک ، هندی
 نه ون یین زورداری کری کو گوه دانا حه فییی نه کری عه زابه کا ب
 ئیش و نه خوش بو وان هه یه.

خیشکا من برایی من: بهرئ خو بده راستیا شهیتانی دگهل مروفی:
 خودایئ مه زن دبیژیت: ﴿ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا
 كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴾ [الحشر ۱۶].
 و مه ته لا قان منافقان د سهردا برنا جوهییان و پالقه دانا وان دا
 بوشه ری وسوزدانا کو ئه و پشته قانییا وان دژی پیغه مبه ری خودی ﷺ
 بکه ن، وه کی مه ته لا شهیتانییه دهمی وی کوفر ل بهر مروفی شرین
 کری ، و بهرئ وی دایئ ، فیجا دهمی ئه و کافر بووی ، شهیتانی گوتئ:
 ئه ز ژ ته بهریمه ، هندی ئه زم ئه ز ژ خودی خودی یئ ههمی
 چیکرییان دترسم .

سيواک دردمه زانی دا

سيواک ئه و دارکه ئه وى ژ دارا ئاراکی تيته چيکرن و بکار تيت بو پاقر کرنا دهف و دانا ، دشریعتی دا خیرهکا گهلهک مهزن ههیه بو وی کهسی بکار بینیت چ ل دهمی برپوژی بونی یان هر روزهک و گافهکا هه بیت ، سيواک سونه ته که ژ سونه تین پیغه مبه ری خودی α و بتایه تی دفان دماندا گهلهکا باشه بیته بکار ئینان وهک :

۱. بهری هر نفیژدهکی .

۲. بهری هر دهنفیژدهکی .

۳. بهری ژور کهفتنی بو مال .

۴. دهمی ژخه و هشیار بونی .

۵. ل دهمی خواندنا قورنایی .

۶. دهمی بیهنا نه خوش ژ دهفی دهیت .

گهلهک دهلیل هه نه کو سيواک یی بخیره و ئه گهر ژ بهر زهحمه تی نه بایه دا وهکی فهرزی لی هییت . ئه بو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزت : پیغه مبه ری α گوت : ((لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزن] .

ودحه دیسه کا دیدا هاتیه پیغه مبه ری α گوت ((لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ الْوُضُوءِ)) [ئیمامی مالک فه دگو هیزت] .

(نه گهر من ژ بهر زهحه تهی نه بایه کو بو نوممه تا من چی بیت نه ز دا نه مری وان که م ل نک ههر نفیژ دهکی یان دهست نفیژ دهکی نهو سیواکی بکار بینن) . ههروهسا ژ عائیشایی [رازی بونا خودی لی بیت] دهیکا مه موسلمانا هاتیه فه گوهاستن : (دهمی پرسیار ژی هاتیه کرنی کانی پیغه مبهری چ دکر وهکی دهاته دمالقه : نهوی گوت : ب سیواکی دهست پی دکر وهختی ژور مالا خو دکهت) [موسلم فه دگوهرت]. و ژ حوده یفه ی و نه بو هورهیره ی [رازی بونا خودی ل ههردوکا بیت] گوتن : ((کَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَأَهْ بِالسَّوَاكِ)) (پیغه مبهری دهمی ژ خه و راببا بشه فی دهفی خویی پیروز بسیواکی پاقر دکر و سیواک ددهفی خو دا دئینا و دبر) [بوخاری و موسلم فه دگوهرت].

پیغه مبهری α گوت : ((السَّوَاكِ مَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ مَرْصَاةٌ لِلرَّبِّ)) [ئیمام نهحمه د و ئیبن خوزیمه و دارمی فه دگوهرت] .

(سیواک پاقری یه بو دهفی وهکی تیته بکار ئینان و خودی ژ مروفی رازی دبیت ب نه گهرا سیواکی) .

تیبینی :-

سیواک تیته بکار ئینان ل هه می دهما چ دهمی بروژی یان یی بی بروژی ژ بهر چه دیسا پیغه مبهری نهوا بوری کو پیغه مبهری بکارتینا ل دهمی نفیژا و دهسقیژا و یا دیاره کو وهختی مروفی یی بروژی بیت مروفی دهسقیژی دگریت و نفیژی دکهت نه وهکی هندهک دبیزن وهکی تویی بروژی بوی پشتی نیفرۆ سیواکی بکار نه ئینه .

دحه دیسه کی دا ژ ئیمام علی [رازی بونا خودی لئ بیت] هاتی هه گوهاستن کو وی گوته: (إذا صمتم فاستاكوا بالعادة ، ولا تستاكوا بالعشي) نهف حه دیسه نه یا دروسته وهکی زاناییت حه دیسی دبیرن .

یا هاتی د نه سه ره کی ئیسرا ئیلیدا ده می خودی گوته یه موسا پیغه مبه ری α ته سوز و په یمانه ک و وه عده ک یی هه ی دگهل من دا ل سه رجیایی (طور وسینا) و خودی فه رمانه ک ل موسای کر نه و سیه روژا بو وی روژیا بگریت ، موسای نه مرئ وی بجه ئینات ، ده می روژییت خو خلاس کرین موسای دیت بیهنه کا نه خوش ژ ده فی وی یی پیروز دهر دکه فیت، نه وی سیواک بکار ئینا داکو بهین ژده فی وی بجیت ، ده می خودی نه ف چه نده ژ موسای دیتی نه مرئ وی کر ده روژیا بو وی بگریت . ﴿ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً ﴾ [الاعراف ١٤٢] .

مفاییت سیواکی :-

ژ بهر کو سیواک دبیت هه گهرئ رازی بونا خودایی مه زن لئ چه ند مفایت دیر ژ ی هه نه ژوان مفایا:

★ مه لائیکه ت پی دمینه عه جیب گرتی ★ وخیر پی زیده دبن ★ بلغه می قه تعه دکه ت وناهیلایت ★ بیناهیا چافا رون دکه ت ★ مه عیده ی ساخلم دکه ت ★ هاریکاریا ریفیکیت خارنی دکه ت ★ ئاخفتن پی بسانه ی دکه فیت ★ خه وی ژ چافیت مروفی دبه ت ★ سیواک دبیت هه ریکار بوو بهیز کرنا پدی وددانا ★ سیواک گه له ک جه راسیم ومیکروبا ژناف دبه ت .

★ دبیت کهسه ک پسیار بکهت و بیژت: فرچه ومه عجبین جهی سیواکی دگرن ؟ نهز دبیزم بو وی: چید بیت فرچه ومه عجبین مفایه کی زیده بگه هینته پاقریا دهف و ددانا بهلی خیرا سونه تا پیغه مبهری ناگه هینته وی کهسی نهوی سیواکی بکار نه نینیت ویا ژوی مه زن تر دسیواکی دا رازی بونا خودی تیدا هه یه نه ری ما تشته ک ژفی چه ندی مه زن تر هه یه؟ سیواکی جودا هیه کا مه زن هه یه ژ فرچه ومه عجبینا، نسه تا مادی ومه عنه وی فه: ژلای سیواکی مادی فه: نهو مادی دارا ئاراک کی سیواک ژی دهر دکه فیت (وه کی زانینا زانایا بنه جه بووی) نهو باشتیرین مادی هیه بوو پاقر کرنا دهف و ددانا وکیم بهاتره و بسانا هی ترده یته بکار نینان.

ژلای مه عنه وی فه: سیواک نه گهره بوو چاف لیکرنا پیغه مبه ری خودی یه ﷺ کو سونهت وریکا وی یه ، وبه سی مه یه نه م دیف که فیتیّت سونه تا وی بین، وریکا وی بومه شهره ف و سه ر بلندا هی یه.

★ دارا ئاراک نهو سیواک ژی چید بت داره که هه رده م یا که سه که وفیقیه کی تام خوش هه یه، نهف داره لجه یّت گهرم شین دبیت، ژوان جهان (عسیر و حیزان ل سعودیی، ول مصری، ول سودانی، غورالسعاد نیزیکی قودسی، ول یه مه نی، ول ژیریا نه فریقیا، ولهن دی).

ردمه زان هه يقا خوو زده مته دانی یه

جیهاد گوپیټکا بلندا نیسلامی یه وخیرا وی گهلهك یا مهز نه وپه سن ومه دحیت وی گهلهك هاتینه کرن دئایهت وحه دیسیڻ پیغه مبهری دا وژ وان حه دیسان ، ئه بو هورمهیره ی [رازی بونا خودی لی بیت] گوت: پیغه مبهری α گوت: ((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفَرْدَوْسَ فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ أَرَاهُ فَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ)) [بوخاری فه دگوهیزت] . ((بی گومان دبه حشتی دا هه نه سه ددرهجه ، خودی بو وان كه سا ئاماده کرینه ئه ویڻ دچنه جیهادی دریکا ویدا ، دناف بهرا ددرهجه کی و ددرهجه کا دی دبه حشتی دا وهکی دناف بهرا عهردی و عهسمانیدا یه - نسبهت بلندا هیی و خوشیی - فیجا ئه گهر وه داخازا به حشتی ژ خودی کر هوین بیژن یا خودی تو به حه شتا فیردموسا بلند بکهیه بارا مه چونکی ئه و نیقه کا به حه شتی یه و بلند ترین به حه شته و ئه ز دبینم هنداف وی عهرشی خودی یه و ژویری رویبارین به حه شتی دپه قن و ددرکه قن) الله اکبر چهند خیره کا مهز نه .

دحه دیسه کا دی دا ژ نه بو هورمه رهی [رازی بونا خودی لى بیت] هاتیه
 فه گوهاستن وی گوت : ((جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ ذُنِّي عَلَى
 عَمَلٍ يَعْدِلُ الْجِهَادَ قَالَ لَا أَجِدُهُ قَالَ هَلْ تَسْتَطِيعُ إِذَا خَرَجَ الْمُجَاهِدُ أَنْ
 تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ فَتَقُومَ وَلَا تَقُومَ وَتَصُومَ وَلَا تُفْطِرَ قَالَ وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ))
 [بوخاری فه دگوهیزت]. (زهلامهك هاته نك پیغه مبهری α گوتی ئه ی
 قاسدی خودی نیشا من بده کاره کی خیرا وی وه کی جیهادی بت ،
 پیغه مبهری گوتی نه ز چ کارا نابینم بهرامبهری جیهادی بن ، پاشی
 گوتی تو دشیی وهختی مروفی موجهد دهرده گه فیت بو جیهادی تو ب
 ژور مزگه فتا خو بکه فی و نفیژا بکه ی ژ پیرفه ونه وهستی و روژیا
 بگری و فتاری نه که ی ؟ زهلامی گوت : کی هیه بهشیت فی چهنده ته
 گوتی بکه ت) .

بی گومان هه یفا رهمه زانی د ژیا نا پیغه مبهری خودی دا ﷺ و چاکیت
 فی ئومه تی ژ صهحابی و تابعی و سهله فی ن وانده هه یفا جیهادی بویه
 مه نترین هه ردوو شهر دژیا نا پیغه مبهری دا دهه یفا رهمه زانی دا
 رویداینه ، هه یفا جیهادی و خو زحمهت دانی و خو گوری کرنی یه .
یا ئیکی : شهرئ بهدرا مه زن نهوا ل رهمه زانی پهیدا بوی ، دهمی
 پیغه مبهری α دوعا ژ خودی کرین و دهستین خو بلند کرین و
 گوتی: ئه ی خودی وی سهرکه فتنی بکه بارا من نهوا ته سوز پی دایه
 من، ئه ی خودی من نه گهر توقی کوما موسلمانان
 بهیه هیلاکی کهسهك نینه ل سهر عهردی په رستنا ته بکه ت ... ،

و هەر دوعا دکرڼ چه تا کو عه بایی وی ل سهر ملیڼ وی کهفتی ئه بو
 به کر چو نک و گوتی: ئه ی قاصدی خودی پستی هه وارا ته ژ خودی ،
 خودی دی وی دته ته ئه وای په یمان دایه ته ئانکو دی سهر کهفتنی
 که ته بارا ته ، فیجا خودی ئه و و موسلمان بسهر کهفتنه کا مه زن ب
 سهر ئیخستن و کافر شکاندن ﴿ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِدَرِّ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا
 اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴾ [آل عمران ۱۲۲] .

(بئ شک خودی هوین بسهر ئیخستن دسه ری به دری دا و به ری
 هینگی هوین دبئ حال و رهزیل بون و وه کهسه کی خو نه بو و بئ
 هیژ و شیان بون بهرام بهر کافرو مشرکا ، فیجا هوین ته قوا خودی
 بکه ن و فهرمانا وی بجه بینن و شوکرا وی بکه ن ل سهرقی
 سهر کهفتنی) .

شهری دووی : فه کرنا باژی ری مه که هی :- ئه ف غه زایه ژ نه خوشترین
 غه زا بو یه چونکی مه که هه سه نته ری جزیرا عه ره بی بو وجهی چه ج
 و عمری و کوم کرنا خه لکی بو ل هه می جیهانی و سه رقی چه ندی
 هه میی را کافرو موشرک ل سهر وی باژی ری ده سته سه ر ب بوون
 نیژیکی هه شت سالا ژ موشه خت بونا پیغه مبه ری ،
 که تا
 کو ل روژا حوده ی بیی کافرا مه نعا پیغه مبه ری
 کو قه سته مه که هی بکه ت بو ئه دا کرنا عمری ،

له وړا ل رهمه زانی پیغه مبه ر α دگهل موسلمانا هاتن و باژیری
 مه که هی فه کرن و پاقر کرن ژ صه نه مین کافران . ههر وهسا
 دمیژوویا نیسلامی دا تژی سهر که فتنیت تومار کرینه وهکی
 شهرئ (عین جالوت) نهو شهرئ خودئ موسلمانیت مه مالیک ل سهر
 مه غولان نیخستین و دفنا وان ب لیف فه ل عهردی خشانندی ... .
 دقئ نفیسینا سهری دا بو مه ئاشکرا دبیت کو رهمه زان هه یفا خو
 زه حمهت دانئ و جیهادی و عیبادهتی یه نه کو وهکی گه له ک موسلمان
 هه نه دبیزن و هزر دکهن کو رهمه زان هه یفا وهستانئ و بی هیژی
 یه ، رهمه زان هه یفا بیکاریئ یه ، رهمه زان هه یفا نقستنئ یه ، نه فا
 هه نی گه له ک خه له تیه کا مه زنه چونکی خیره کا مه زن دی ژ دهستی
 وی که سی دهر که فیت نه وی بقی رهنکی بیت .

و مه قسه دا مه ژ جیهادی گه له ک یا به رفره هه وهکی جیهاد هه یه
 بچه ک و سیله حی و جیهاد هه یه ب مالی و نه زمانی کو نه مری ب
 باشی بکه ی و نه هیا ژ خرابی بکه ی و جیهاد هه یه ب گه هاندنا
 په یاما نیسلامی ب ریکا دهعوئ ، و جیهاد هه یه مروف بشیته نه فسا
 خو به رامبه ر گونه هان ، و جیهاد تیته کرن دژی شهیتانی . (نه ی
 خودئ تو مه ژ خیرا جیهادی و مواهدا بی بار نه که ی) .

خه لك و روژی

١- حوكمى روژی گرتنى :

★ روژی گرتنا رهمه زانى ئهركه (فرض) ژبه ر گوتنا خودايى مه زن ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة ١٨٣] .

ئانكو: گه لى خودان باودرا روژی گرتن يا ل سهر هه وه هاتيه فهرز كرن و نفيسين كا چهوا ل سهر ملله تين بهرى هه وه هاتيه فهرز كرن و نفيسين ژبه ر كو دا هوين تهقوا خودى بكن .

و ههروهسا ئيكه ژ ستوينين ئيسلاما پيروز ژبه ر گوتنا پيغه مبهري α دهمى كه رهم دكهت : ((بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسَةٍ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَصِيَامِ رَمَضَانَ وَالْحَجِّ)) [بوخارى فه دگوهيژت] .

پيغه مبهري α دبيژت ئيسلام ل سهر پينج ستوينا هاتيه دانان ، شه هده دان و كرنا نفيزا و دانا زهكاتى و چوونا حه جى و گرتنا روژيين رهمه زانى .

★ ئهو كه سى ئينكارا روژيى بكهت وبيژت : رهمه زان نه ئهركه (فرض) ل وى دهمى ئهو كه سه دى ژ ئيسلامى دهركه فيت و ژكافران هيته هژمارتن ودهليل كو روژی ئيك ژستينيت ئيسلامى يه .

★ نهو کهسی روژی نه گرت ژنه گهری ته مبه لپی یان سستا هیی لقی دهمی نه گرتنا وی نیك ژ گونه هییت مه زنه (کباثر).

وهاتی هه گوهاستن ژ پیغه مبه ری ﷺ ((بَيْنَا اَنَا نَائِمٌ اِذَا اَتَانِي رَجُلَانِ فَاَخَذَا بِصَبْعَيَّ ..... ثُمَّ اَنْطَلَقَ بِي فَاِذَا اَنَا بِقَوْمٍ مُّعَلَّقِينَ بِعَرَاقِيهِمْ مُّشَقَّقَةً اَشَدَّ اُقْلَهُمْ تَسِيلَ اَشَدَّ اُقْلَهُمْ دَمًا قَالَ قُلْتُ : مَنْ هَؤُلَاءِ قَالَ : هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُفْطِرُونَ قَبْلَ تَحِلَّةِ صَوْمِهِمْ)) [نیمامی نه سانی هه دگو هیزیت].

دقی حه دیسی داهاتی ههوا نه بو ئومامه یی باهلی [رازی بونا خودی لی بیت]
 گو ه لی بوی ژ پیغه مبه ری α کو وی دگوت : دنا ف بهینه کی نه زی
 نقستی بوم دوو زهلام هاتنه نک من و ملیت من گرتن و نه ز برمه نک
 چیا یه کی سهخت و نه خوش هه ردووکا گوتنه من : بسهر کهفه ، من
 گوت: نه ز نه شییم، گوتن : نه م دی بوتنه بساناهی کهین، نه ز ب
 سهر کهتم ، من گو ه لدهنگه کی دژوار بوو من گوت : نه فه چ دهنکه ؟
 وان هه ردووکا گوت: نه ف دهنکه رهوینا خه لکی جه ه نه می یه ، پاش
 نه ز برم هتا نه ز هاتیمه لنک فهومه کی ییت هلاویستینه برهییت
 پشت گوزه کییت خوو، ودهقییت وانان دشه قن هتا گوها ، وخوین وهک
 جوکی ژدهقی وان دهییت، من گوت : نه فه کیش که سن ، گوت : نه فه
 نهو که سن نه وییت فتاری دکهن به ری روژ ئا فا دبیت.

دنه سه ره کی دا ژ عبدالله کوری مه سعودی [رازی بونا خودی لی بیت]
 هاتی هه (ههر کهسی روژی هه کا رهمه زانی بخوت بی عوزر نه ژ بهر

نه خوشيه كې، نه گهر نه و ژيې خو هممې روژيا تېدا بگريت نه شيت وې روژي قهزا كهت).

وژ ئيمامې زههه بې هاتيه: (و لنك موسلمانا يا بنه جهه كو ههر كهسې روژييت رهمه زاني بهيليت بې نه خوشيهك نهف كهسې هوسا خرابيا وي مه زنتره ژمروفي زناكهر وژمروفي عهرق فه خور ، بهلكو دئيسلام بونا في كهسې دا دكهفنه شك و گومانيدا كو نهف كهسه (زنديق)ه و يې ديري ئيسلامې يه (بې دينه).

۲- خه لك د روژي گرتنې دا :

★ روژي گرتن نهركه ل سهر ههر موسلماننه كې گه هشتي (بالغ) يې عاقل و شيانين روژي گرتنې ههبيت .

★ بچوكې نه گه هشتي روژي نه نهركه ل سهر وي بهلې دهيت فهرمان دان كو روژيا بگريت داکو فير ببت ل سهر روژي گرتنې .

★ مروفي نه ساخ ب نه خوشيه كا ژ نيشكه كې فه پهيدا بوي كو روژي گرتن ل سهر زهحه مهت بيت دي روژي خوت و پاشي دي وي روژيا خواري نه دا كهت .

★ مروفي نه شيت روژيا بگريت ژ بهر نه گهره کي به ردهوام وهکو
پيربوون يان ژى مروفي نه ساخ ب نه خوشيه کا بي هيشي ژ ساخبونا
وي، نهف رهنکه مروفه دي روژيا خوت و پيش هر روژه کي فه دي
خوارنه کي دهته مروفه کي دهست کورت چو ل مالي نهی (مسکين) .

★ مروفي دين روژى نه نه رکه ل سهر وي و ههروه سا چ خوارن پيش
فه ناهيته دان و ههتا نه گهر يي پير بيت .

★ ژنکا ب دوو گيان (حامل) يان ژى يا بهر چچک شير نه گهر ژ گيانئ
(نهفس) خو ترسيا يان ژى ژ جانئ بچوکي خو ترسا دي روژيا خو
خوت و پستي ههيفا ردمه زانئ دي وان روژييت خوارين نه دا کهت .

★ ژنکا دکه فيته دبئ نقيژي دا (عده تي دا) يان ژى بچويک بوني دا
روژيا ناگريت دوى دهمى دا به لي پستي ههيفا ردمه زانئ دي وان
روژييت خوارين نه دا کهت .

★ وهغهر کهرى (مسافرى) دهستويريا هه ب گرتنا روژي يان ژى
بخوارنا روژي، و پستي ههيفا ردمه زانئ دي وان روژيا نه دا کهت
نه وين خوارين، چ وهغهرک ژ نيشکه کي فه پهيدا ببیت وهکو وهغهر
کرنا عومري (العمره) يان ژى وهغهرکا به ردهوام بيت وهکو خوداني
ترومبيله کا کريي ل دهرفه ي باژيري خو .

۳- ژنه حکامین روژی گرتنی :

★ ننیهت : دقیت ننیهت هه بیت بو روژی گرتنا روژیا ئهرك (الفرض) بهری دهرکهفتنا سپیدی (الفجر) ، ژبه ر گوتنا پیغه مبهری α ((مَنْ لَمْ يُبَيِّتِ الصَّيَّامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ)) [نیمای داره قوطنی فه دگوهریت] . ئانکو ئه و کهسی ننیهتا خو نه ئینیت بو روژی گرتنی بهری سپیده دهرکهفیت روژی بو وی نینه ، وههروهسا یا گرنگه ئه م بزاین ننیهت جهی وی دله ، و گوتنا ننیهتی ب دهقی نه هاتیه گوتن ژلای پیغه مبهری فه α ، و ههروهسا ژلای چ هه فالیت وی فه (الصحابه) خودی ژوان رازی بیت .

★ دهمی روژی گرتنی: دهمی روژی گرتنی دهسپی دکهت ژ دهرکهفتنا سپیدا راست (الفجر الصادق) ههتا ئافا بوونا روژی ب ئیکسه ر ، ژبه ر گوتنا خودایی مهزن ﴿ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَبَيِّنَ لَكُمْ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصَّيَّامَ إِلَى اللَّيْلِ ﴾ [البقرة ۱۸۷] .

ئانکو بخون و فه خون ههتا سپیدا دره و دیار دبیت ژ سپیدا راست ژ سپیدی و پشتی هینگی روژی ته مام بکهن ههتا شهقی ئانکو دهمی روژ ئافا د بیت .

۴- پاشیښف :

پاشیښف خوارن سونه ته کا دوپات (تهکید) کریه ژلایښ پیغه مبهری شه
(سلاف لی بن) ، و ههروه سا پیروزیه کا مهزن تیډا ههیه ، پیغه مبهر
α دبیزیت ((سَحَرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَهً)) [بوخاری وموسلم فه دگوهیزن]

نانکو : پاشیښان بخون چونکی بهرکه ته یا د پاشیښی دا هه ی .
و ههروه سا پیغه مبهر α دبیزت : ((السَّحُورُ أَكْلُهُ بَرَكَهٌ فَلَا تَدَعُوهُ وَلَوْ
أَنْ يَجْرَعَ أَحَدُكُمْ جُرْعَةً مِنْ مَاءٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى
الْمُتَسَحِّرِينَ)) [ئیمام نه حمد فه دگوهیزت] .

نانکو: خوارنا پاشیښی هه می بهرکه ته و نه هیلن خوارنا پاشیښی
حه تا نه گهر ئیک ژ هه وه رابؤ پاشیښی بؤ قورچه کا ئافی فه خوت
ژ بهر کو خودایښ مهزن دگهل مه لائیکه تا صه له واتا د دهنه سه ر وی
مروقی ئه وئ رادبیته پاشیښی (صه له واتیټ خودی دلوفانی وره حمه
و صه له واتیټ مه لائیکه تا داخوازا گونه ه غه فراندنی یه بؤ مروقی) .

۵- تشتی نه رک (واجب) ل سه ر روژی گری بهیلت دروژی گرتنی دا :

★ گوتنا دره وئ (قول الزور) : پیغه مبهر α دبیزت : ((مَنْ لَمْ يَدَعْ
قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ)) [بوخاری
فه دگوهیزت] .

نانونکو: نهو که سی گوتنا دره و کارپی کرنا دره وی نه هیلیت خودی
چنیراده وشیان بهیلانا وی بوخوارنی و شه خوارنی نینه ، و گوتنا
(فلیس لله حاجه) مه جازه و رامانا وی خودی روژیا وی قه بویل
ناکهت ، و نه ف چهنده ژبابه تی هشیار کرنی یه بو مروقی موسلمان
کو نه که فیه دگونه هه کا مه زندا نهو ژی (قول الزور) ه.

★ گوتنا بیّ مفا و کریت و یا قه رده بالغ : پیغه مبه ر α دبیرت : ((لَیْسَ
الصَّیَّامُ مِنَ الْأَكْلِ وَالشَّرْبِ فَقَطْ . إِنَّمَا الصَّیَّامُ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ . فَإِنْ
سَابَّكَ أَحَدٌ أَوْ جَهِلَ عَلَيْكَ فَقُلْ : إِنِّي صَائِمٌ)) [نیمای بهیه فی شه دگو هیزیت]
. نانونکو : روژی گرتن نه بهس هیلانا خوارنی و شه خوارنی یه به لی
روژی گرتن هیلانا گوتنا بیّ مفا و گوتنا کریت (ناخفتنا شکهستی و
فاحیشه و سه قهت) ه و نه گهر نیکی گوتنه کا کریت دهره قی ته دا
گوت یان ژی ژ نه زانینا خو زیانه ک گه هانده ته بیژی نهز مروقه کی
ب روژی مه .

۶- تشتی دروست بو روژی گری:

★ مانا ب جه نابته هتا سپیدی: نانونکو نه گهر مروقی موسلمان چو
نقینا ژنکا خو و سه ری خو نه شیشته هتا سپیده ب سه ردا هاتی و
نهو ب جه نابته روژیا وی یا دروسته بهس دی سه ری خو شوت دا
جه نابته تی ل سه ر خو راکهت .

- ★ بکارئینانا سیواکی بۆ مروفي روژی گر ددهمی روژی دا .
- ★ تیوهردانا ئافی و هلکیشانا ئافی ددفتیدا بهلی بی زیده هی .
- ★ (المباشرة الزوجية) و ماچیکرنا ژنکی ئه گهر بشیته خو توشی چ خهله تیان نه بیت .
- ★ دانا خوینی و دهرئیخستنا ددانی ، ودانانا شرینقی بهلی نه ب مهرما خوارنی (إبرة التغذية) .
- ★ بیهنکرنا رهیحانی و ههروهسا بکارئینانا ریخی و بیهنیت خوش .
- ★ حیجامی : ئه و زی بهردانا خوینا پیسه ژ له شی .
- ★ تامکرنا خوارنی و بکار ئینانا مهعجینی ددانا بهلی ب وی مهرجی کو ههردوو نه چنه دگه وریی دا .
- ★ کلی چافی و کار ئینانا فه ترا چافی و گو هی .

٧- فتاره :

- ★ له ز کرنا فتاری : پیغه مبه ر α دبیرت : ((لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَلُوا الْفَطْرَ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزن] . خه لکی ب خیره هندی له ز ل فتاری بکه ن .

★ فتاره کرن بهری نقيژا مه غره ب : نه نه سي کوری
مالکی [رازی بونا خودی لی بیت] دبیژت ((كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُفْطِرُ قَبْلَ أَنْ
يُصَلِّيَ عَلَى رُطَبَاتٍ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ رُطَبَاتٌ فَتُمِيرَاتٌ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تُمِيرَاتٌ
حَسَا حَسَوَاتٍ مِنْ مَاءٍ)) [ترمذی فه دگو هیژیت] . پیغه مبهری ﷺ فتاره
بهری نقيژا مه غره ب دکر ب چهند روتها نه گهر نه بان دا ب چهند
لبین خورمی که ت نه گهر نه و ژی نه بان دا چهند قورچین نافی
فه خوت ، و ژفی حه دیسی دیاره کو پیغه مبهری ﷺ نقيژ نه دکر هه تا
فتاره نه کربا .

فتاره کرن ب روتها نه گهر نه بیت فتاره کرن ب خورمی نه گهر
نه وژی نه بیت ب نافی .

★ خیرا وی که سی فتاری بده ته مروفه کی روژی گر گه له ک یا مه زنه
دحه دیسه کی دا هاتیه ژ زهیدی کوری خالدي [رازی بونا خودی لی بیت] کو
پیغه مبهری ﷺ گوت: ((مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ إِلَّا أَنَّهُ لَا
يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْءٌ)) [ترمذی و تبین ماحه فه دگو هیژن] .

ههر که سی فتاری بده ته روژی گر هکی، بوو وی ههیه ته مه تی خیرا
روژی گری بیکو تشته ک ژخیرا روژی گری کیم ببیت .

★ دوعا کرن دده می فتاری دا : ژ بهر کو مروفی روژی گر دوعایه کا
قه بویل کری ههیه ،

پیغه مبهړ α دبیژت: ((ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ : دَعْوَةُ الصَّائِمِ ،
وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ)) [نیمای بهیه فی فهدگو هیژیت] .
پیغه مبهړ α دبیژت دوعا سی مروفان قه بویل کرییه ل نک خودی
تهعالا ، دوعا روژی گری ، دوعا ودغهرکهری (مسافر)، ودوعا مروقی
زورداری لی هاتیه کرن (المظلوم). و پیغه مبهړی α نه گهر فتاره کربا
دا فی دوعایی بیژت: ((ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ
شَاءَ اللَّهُ)) [نیمای نه بو داوود و نسائی فهدگو هیژن] .

تیهنکاتی چو گه هاتنه ئافدان وخیر هاته نفیسین نه گهر خودی
حهس کهت .

۸ . تشتی روژی د شکیبیت (به تال دکهت) :

★ خوارن و قه خوارن ژ قهستا ، به لی نه گهر خوار یان فهدخوار
بخه له تی فهد یان ژبیرکر یان ژی ب زوری (ب تهعدائی نه گهر نیکی
گوتی ئیلا تو دی روژیا خو خوئی یان ژی نه ز دی ته کوژم) هینگی
نه گهر روژیا خو خوار چ ل سهر وی نینه وروژیا وی ناکه فیت .
★ هه لافیتن ژ قهستا ، به لی نه گهر هه لافیت نه ژ قهستا روژیا وی یا
دروسته .

★ چونا دمق ژنکی ب روژ درهمه زانیډا روژی پی د شکیب و که فارته کا
مه زن دقیت بدمت نهو ژی : عه بده کی ئازا بکهت نه گهر نه دیت دقیت
دوو هه یقا ل سهر نیك بروژی بیت نه گهر نه شیا دقیت خوارنی
بدهته شیست مروقیب چ ل مالی دا نه بت .

★ دانا نا شرینقی ژبو گه هاندنا خوارنی د مه عیده دی دا ب مه رهما خوارنی .

★ دیتنا خوینا ژفانی (عهده تی) و بچویک بوون ژبو ژنکی : نه گهر خوینا بچویک بوونی یان ژی خوینا ژفانی (بی نفیژی) دیت چ ل دهسپیکا روژی یان ل دوماهیا روژی روژیا وی دشکیت .

★ هاتنا خوارا ئافا زهلامی یان ژی یا ژنکی دهشیار بوونی دا فیجا چ ب دهستی یان ژی ب (المباشرة الزوجية) ماچیکرنی یان ههر تشته کی دی ، بهلی نه گهر هاته خوارئ دنفستنی دا یان ژی بی فیانا وی روژیا وی ل وی دهمی دا یادروسته و چ ل سهر وی نینه .

★ ههر که سی ئینیه تا شکاندنا روژی یا خو کره د دلی خودا وی یی موجد بیت ل سهر و پاشی چ نه خوار ل وی دهمی روژی یا وی که ت چونکی وی ئینیه تا خو گوهارت وتشت ههمی ب ئینیه تی نه .

۹ - نه دا کرن (قه ز ا) :

هر که سه کی روزیبه کی بخوت پی تقي یه ل سهر وی نه و وی روزی
 نه دا که ت پستی ردمه زانی ب له ز نه گهر شیا ، و نه رک نینه ل سهر
 وی نه وان روزی ت خوارین لدویف نیک نه دا که ت ، نه گهر نه شیا ژ بهر
 هیجه ته کا شهرعی روزیا نه دا ب که ت دی پیش هر روز ده کی فه
 خوارنی دته مروفه کی چ ل مالی دا نه (مسکین) ، و هر که سی
 مرن سهر دا بی ت بهری ردمه زانی ته مام ب که ت چ ل سهر وی نینه و
 که سه ک پیش وی فه روزیا نه دا نا که ت .

۱۰ - نقيزيت ته راويجا (صلاة التراويح) :

ياها تيه ودرگرتن ژ سونه تا پیغه مبهری α کو نقيزا ته راويجا ب
 کومکه ری (جماعة) فه دهیته کرن و پیغه مبهری ب جه ماعه ت کریه
 ل بهری موسلمانا به لی پستی هینگی پیغه مبهری α نه ف سونه ته هیلا
 ژ ترسا هندی نه کو ببیته نه رک (فرض) ل سهر نومه تا وی ، پاشی
 نوممه تا وی نه شی ت فی نه رکی بجه بینیت ، پستی فی چه ندی
 به رده وام موسلمانا نه ف جوړه نقيزه دکر ن به لی نه همی پیغه ل
 پشت نیمامه کی (هنده کا بتی دکر ن وهنده کی ت دیر کو سی حه تا
 چار مروفان ل پشت نیک نیمامی دکر ن) نه ف چه نده بقی رهنگی ما
 حه تا خيلافه تا نیمامی عومه ر ، پستی هینگی عومه ری کوری

خه طایبې [رازی بونا خودی لى بیت] نهغه سونه ته ساخ كره فه ب كومكه رى ددهمى خيلافه تا وى دا ، و ژمارا ركهه تيئن ته راويجا يازدهنه دگهل ويترى ، وبه هايى وي گهله كى مه زنه هه ر وهكو پيغه مبه رى α ديار كرى د گوتنا خودا:

((مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)) [بوخارى فه دگوهيزيت] (هه ر كه سى رابيته نقيزيت شهقى نهوى ئيمان ب وان هه بيت وبو خو ب هه ژميريت كو خير ل نك خودى، بى شك گونه هيئت وى كرن هه مى دى هيئه ژى برن). و كرنا نقيزا ته راويجى دگهل ئيمامى ب ته مامى هه ر وهكو به هايى عياده تى ب شهقى هه مى يه ژبه ر گوتنا پيغه مبه رى α) (إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا قَامَ مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ حُسِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ) [ئيمامى داره مى فه دگوهيزيت] .

دهکین دوماهیکا رهمه زانی

★ پیغه مبهري ﷺ خو گه لهك مандی دكر بكرنا عبادهتی درهمه زانی دا وبتایبه تی دهکیټ دوماهیکی دا وئهو ی مالا خو کربو مزگهفت بئیه تا خیرا (اعتکاف) ډ دهر دهکاندا . (نانکو خوارن و فه خوارن و عبادت ل مزگهفتی د کر) ، دصه حیجا بوخاری و موسلمی دا هاتیه فه گوهاستن ژ عائیشایي [رازی بونا خودی لی بیت] کو وی گوت ((کَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ شَدَّ مِزْرَهُ وَأَحْيَا لَيْلَهُ وَأَيَّقَطَ أَهْلَهُ))

((پیغه مبهري ﷺ یی ودهسا بو دهمی دهکیټ دویماهیکی بسهر دا هاتبان ئهو ی شهفین خو ساخ دكرن بكرنا عبادهتی وئهل و مالا خو ژ خهو را دكرن ، خو راتپیچا ب جلکیټ خو یان ههر ده روژان نه دچو نفینا ژنکیټ خو)) .

★ دحه دیسه کا دی دا هاتیه کو عائیشا [رازی بونا خودی لی بیت] دبیزیت: (ئس نزانم پیغه مبهري ﷺ دشه فه کی دا کو قورئان ختم کربیت ، و شه فه کی همی ما بیته هشیار بو کرنا عبادهتی هه تا سپیدی و چ هه یفا بتمامی روژی نه گرتینه ژبلی رهمه زانی) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزیت] .

ژفان هه ردوو حه دیسا بو مه ئاشکرا دبیت کو مه رج نینه مروف شه فی همی یی هشیار بیت به لکو وه کی بومه دیار بوی کو پیغه مبهري ﷺ بخو ژی بشه فی همی نه مایه هشیار ،

به لکو یی نفستی و پاشی یی رابویه فه لدویماهیکا شه فی بو کرنا عیباده تی و یا زانایه پیغه مبه ری خیزانا خو هشیار دکرن بو کرنا عیباده تی د هه می شه فاند ا ب تایبه تی د هه یفا ردمه زانی دا دصه حیحا بوخاری دا هاتیه (کو پیغه مبه ری دشه فه کی دا هشیار بو گوتی (سبحان الله) خودی یی پاقر بیتن ژ هه می کیماسیا نه ف شه فه چهند فیتنه ییت هاتینه خواری ، چ هاتیه خواری ژ خه زائینا ، کی دی خودانیّت غورفا ژ خه و راکهت ، چیت بیت هه بیت که سه کا ب جلك د دنیایی دا یا ریه د ناخره تی دا) .

مه خسه د پی کو نه وی دفیا کابانییّت وی ب شه فی رابن بو کرنا عیباده تی داکو ل روژا قیامه تی خودان خیر بن ، و هه روه سا هاتیه دهمی پیغه مبه ری ب شه فی رادبوو بو کرنا نفیژا دا عائیشای هشیار کهت و دا بیژتی رابه و ترا خو بکه نه ی عائیشا . ((قُومِي فَأَوْتِرِي يَا عَائِشَةُ)) [موسلم فه دگوهیزیت]

وهاتیه فه گوهاستن ژپیغه مبه ری ﷺ دگوت: ((رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيَقُظَ امْرَأَتُهُ ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ ، رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيَقُظَتْ زَوْجُهَا ، فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِ الْمَاءِ)) [بوخاری فه دگوهیزیت] .

(خودی رهمی ب وی زهلامی ببهت یی ب شەقی رابیت بو کرنا نفیژا و هەقژینا خو ژ ی هشیار کهت و ئەگەر ئەو هشیار نەبو رهشینهکهکا ئافی ب هافیتته ناف چافیت وی ، خودی رهمی ب وی ژنکی ببهت یا ب شەقی رابیت بو کرنا نفیژا و زهلامی خو ژ ی هشیار کهت و ئەگەر ئەو هشیار نەبو رهشینهکهکا ئافی ب هافیتته ناف چافیت وی) ئەف هەر دوو زهلام و ژن د خیرا ئیک و دوو دانه و دقین پیگقه بچنه بهحشتی .

(ئەی خودایی مه تو گهردهنیّت مه و دهیک و بابیت مه وساخ و مرییت مه ئازا بکهی ژ ئاگری جههنه می و تو رهمی و دلو فانیی بمه ببهی و گونه هیّت مه ژ ی ببهی) امین.

شه فا پیروز و ب بها (لیلۃ القدر)

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ حم ﴿ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿ أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴾ [سورمت دوخان ۱-۶]

خودايي مهزن قورئان ئينايه خوارى لشهفهکا پیروز دا ، وهکى وى گوتى: (مبارکه) دقئ شهفا پیروز دا قهزا و قهدهر بو وئ سالى ههمى يئ بو ههمى چيکريان تيئه دابهشکرن و تيئا ههميه کى دئ ساخ بيت و کى دئ مريت و کى سهرفهراز بيت و کى دئ شکهستى بيت و ههر تشتهکئ خودئ هز کرى کو دقئ سالى دا چئ ببیت دقئ شهفئ دا تيئه خوارى .

خودايي مهزن دسورمتا { القدر } دا بهحسئ فئ شهفئ برهنگهکئ مهزن کريه :

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿ تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴾ [سورمتا القدر].

هندي ئەمين مه قورئان دشهفه کا قهنج و ببها دا ئینایه خواری ، کو
 دکه قیته دهه یفا ردمه زانی دا، تو چ دزانی ئەهی محمد ﷺ کانی شهفا
 قهنج و پر بها چی یه ، شهفا ببها شهفه کا پیروزه ، خیرا وی ژ یا
 هزار هه یفا بخیر تره ، هاتنا خوارا مه لائیکه تا و جبریلی (سلافلئ
 بن) تیدا مشه دبیت بئانه هیا خودایی خو ئەو وان فه رمانان دئیننه
 خواری یین وی بو وی سالی تهقدیر کرین و داناین ، ئەو شهفه هه می
 تهناهی یه هه تا دهرکه فتنا ئەلندی (الفجر) چ خرابی تیدا نین .
 شهفه که تژی خیره و گونه ه تینه ژئ برن و دلوفانی ببه نیان تیته
 برن . له ورا ژ ئەبو هورده رهی [رازی بونا خودئ لئ بیت] هاتیه
 فه گوهاستن کو پیغه مبه ری ﷺ گوت : ((مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيْمَانًا
 وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)) [بوخاری و موسلم فه دگوهیزن]

هه ر که سی رابیت بو عیباده تی و شهف ساخرنی بتاعه تی دشهفا
 قهنج و ب بهادا (لیلۃ القدر) ، باوهری پی هه بیت و بو خو هشیار بونا
 خو بهژمی ریت کو خیر و قهنجی ل نک خودئ ، هندي وی گونه ه
 هه بن خودئ دی بو ژئ بهت و خودئ باش گونه ه ژئ بره .

★ خو ئاماده کرن بو وی شهقی : یا باشه دردمه زانی دا وب تایبته تی لده کیته دویمه اهیکی دا و دشه فین کت دا وه کی شهفا (۲۱ ، ۲۲ ، ۲۵ ، ۲۷ ، ۲۹) هشیار بیت و نه هیلیت نهف خیرا مه زن ژدهستی وی دهرکه فیت ، ژ عوبادی کوری صامتی [رازی بونا خودی لی بیت] گوت : کو پیغه مبهري ﷺ ژمال دهرکه ت بو نک مه دا بو مه بیژیت کانی کیش شهف ، شهفا قه دری یه به لی^ فلان کهس و فلان کهس لیکه فتن ، پیغه مبهري ﷺ گوت : نه ز هاتم دا بو هه وه بیژم شهفا قه دری کیشکه فیجا فلان کهس و فلان کهس لیکه فتن فیجا خودی بلند کر و نه مال هزرا من و به لکو خیرا هه وه دفی چهندی دا هه بیت فیجا هوین بو خو شهفا (۲۵ ، ۲۷ ، ۲۹) ژ کتان بگرن .

★ ههروهسا یا باشه دفی شهقی دا مروف گه لهک دوعا و داخوایا ژ خودی بکه ت بتایبته تی نه و دوعایا پیغه مبهري ﷺ نیشا عائیشایی دای ، دهیکا مه موسلمانا عائیشایی [رازی بونا خودی لی بیت] گوت : ((يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ وَاَفَقْتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فِيهَا قَالَ قُولِي اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ)) [نیمای نه حمه د فهدگو هیزیت] . نه ی پیغه مبهري خودی^ نه گهر من زانی نه و کیش شهفه شهفا قه دری نه ز بوخو چ بیژم؟ نینا پیغه مبهري ﷺ گوتی: بیژه نه ی خودایی من تو خودانی لی بورینی یی و تو هه ژ لی بورینی دکه ی و تو ل من ببوری)) .

گه لى ئه ویت هه وه ریځا پیغه مبه ر و چاكا گرتی ب رابونا شه فی
وکرنا عیاده تی تیدا ، پیروز بیت ئەف ریځا هه وه گرتی و بلا ل بیرا
هه وه بیت ئەف حه دیسا مه زن ل هه می سالی نه کو ل شه فا قه درى
بتنى، ئەبو هورهیره ی [رازی بونا خودی لى بیت] دبیزیت: پیغه مبه رى ﷺ
گوت: ((يَنْزِلُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ
الَّيْلِ الْآخِرِ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ وَمَنْ
يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ)) [ابن خوزيمه فه دگو هي زیت] .

(خودايى پاك و بلند ل هه می شه فا تيته خوارى بو عه سمانى دونيايى
ل وى دهمى سيكا شه فى ئەوا دوماهيكى دمينايت – پشتى نيڅا شه فى
و بهرى نقيژا سپيدى بدهمكى – ودى بيژت كى هه يه دوعا ژ من
بكهت دا ئەس بهرسفا وى بدهم ، كى هه يه تشته كى ژ من بخوازت دا
ئەز بدهمى، كى هه يه داخوازا گونە ه ژيبرنى ژ من بكهت دا ئەز
گونە هيى وى ژى ببهم) وهاتنا خوارى بو خودى سيفه ته كه ژ
سيفه تيى وى ييت پيروز ، وئهم نزانين كانى چهوا و چرهنگ تيته
خوار ، به لى مه باوه رى پى هه يه كو ئەو تيى و نه وه كى چ
چيكر يانه .

★ یاباشه بو موسلمانى دهمى نفيثرا سپيډى دكهت ب جهماعهت ل
 مزگهفتى نهو ژ جهى خو نه رابيت ههتا پشتي روژهه لاتنى ب بيست
 دهقيقهكا و پاشى دورهكههتا بو خو بكهت خيرا وى تهمهتي هج و
 عومرهكى يه ژ بهر ههديسهكا پيغه مبهري ﷺ دبيژت : ((مَنْ صَلَّى
 الْغَدَاةَ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ
 كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَّةٍ تَامَّةٍ تَامَةٍ)) [ترمذى فه دگوهيزيت] . ههر
 كهسى نفيثرا سپيډى بكهت ب جماعهت و پاشى روينته خوارى
 وزكرى خودى بكهتن ههتاكو روژ دهركهفيت و پاشى دوو رهكههتا
 بكهت ، بو وى ههيه ب خيرا هج و عومرهكا، تهمام، تهمام، تهمام.

فتره (زکاة الفطر)

❖ خیره که لازمه ل سهر ههمی موسلمانا ژ بجیکی ههتا مه زنی بیته دانی د هه یفا رهمه زانی دا .

❖ مه خسه د ژ فتری د ئیسلامی دا چیه ؟

مه خسه دا ئیسلامی بو دانا فتری نه وه نه رمی و دلوفانیا دگهل هه ژارایه کو دهستی وان بیته گرتن ب دانا خیر و خیراتا کو نه و حال خوش ببن و خاز خازوکی د روژا جه ژنی دا نه کهن و هه روه سا نه ف فتره دبیه نه گهری که یف و خوشیی بو ناف مالیته فه قیر و هه ژارا ب هاتنا جه ژنی ل سهر وان و نه ف فتره دبیه که فارمت بو وی که سی روژی گر نه وی بهر هنگاری ناخفتنیته زیده و سه قهت بوی ، ژ عبد الله کوری عه باسی [رازی بونا خودی ل هه ردوکا بیت] هاتی ه فه گوه استنی کو وی گوت ((فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَكَاةَ الْفِطْرِ طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ مَنْ أَدَّاهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَقْبُولَةٌ وَمَنْ أَدَّاهَا بَعْدَ الصَّلَاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقَاتِ)) [نه بو داوود فه دگوهی زیت] . پیغه مبه ری خودی زه کاتا فتری فه رز کریه پاقر کر نه بو روژی گری ژ ناخفتنیته زیده و سه قهت ، و خار نه بو فه قیر و مسکینا ، فیجا نه و که سی فی فتری بهری نفیژا عه یدی ژ مال دهر بیخیت هینگی فترا وی یا فه بویه ،

به لئ نه گهر پشتي نقيژا عهيدئ دا نهو دئ بيته خيرك وهكي
 ههمي خيرا و فتره ل سهر نارا بيت .

حوكمئ فترئ : فتره واجبه ل سهر ههمي موسلمانا ژ بهر حهديسا
 عبد الله كورئ عومهرئ [رازي بونا خودئ ل همدوكا بيت] گوت ((فَارَضَ
 رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ
 شَعِيرٍ عَلَى الْعَبْدِ وَالْحُرِّ وَالذَّكَرِ وَالْأُنْثَى وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
 وَأَمَرَ بِهَا أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلَاةِ)) [ثيمامئ بوخاري

فهدگوهيزيت] . پيغه مبهري خودئ فتره يا فهرز كري چار مست ژ
 قهسپا يان ژ جهه ل سهر مروفي عهبد و يئ ئازا و زهلام و ژنكا و
 بچيك و مهزنا ژ موسلمانا ، فهرمان كر ب دانا فترئ بهري خهلك
 بچنه نقيژا عهيدئ. و سه عيدئ كورئ موسه يبي و عومهرئ كورئ
 عبد العزيزي همدوو دبئژن دهر بارهئ گوتنا خودايئ مهزن ﴿ قَدْ
 أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴾ [الأعلى ۱۴] .

ب راستي نهو ب سهر كهفت يئ نهفسا خو ژ رهوشتي خراب پاقرژ
 كري و زكري خودئ كري و باوهرئ ب تهو حيدا وي ئيناي و دوعا ژ
 وي كرين و كار ب وي تشتي كري يئ نهو پئ رازي } . كو به حسي
 فترا رهمه زاني يه .

فتره ژ چ تشتی دهیته دان و چهنده و کهنگی دی هیته دان ؟
 یا واجبه ل سهر ههر موسلمانه کی دوو مست (نصف صاع) ژ
 گهنمی یان چوار مست ژ قهسپا یان میویژا یان جههی یان کهژکا یان
 ههر خارنه کا دبیته قویت وهکی برنجی و گهنم شام و ناری و د
 عورفی خه لکی دا بیته خارنی و بو خو هه لگرن وهک قویت . یا
 دروست نینه پاره بیته دانئ (اخراج القيمة نقدا) وهکی بههرا پتريا
 زانا و فوقه هائین موسلمانا ل سهر فی چهندی کوم بوین ، ژبه ر کو
 پیغه مبهری ﷺ ب خو ژي خارن یا دای و فهرمانا پی کری کو خارن
 بیته دانئ و دروست نه کریه پاره پی شقه بیته دانئ و هه کهر
 خیره ک تیدا هه با دا پیغه مبهر نیشا ئومه تی دت . و ئه ف فتره دی
 هیته دان بهری نقیژا جه ژنی و بو وی هه یه ئه و بهری جه ژنی ب
 دوو روژا بدهت ههر وهکو عبد الله کوری عومهری ودهت کر .

تیبینی .:

- ★ ودهکی بوری دگهل مه کو فتره واجبه ل سهر ههمی موسلمانا هه تا ل سهر وی بجیکی بهری نفیژا جه ژنی ژ دایک ببیت .
- * مروفی دین و سه فی هه و کیّم ئافل فتره پیژفه ناهیتهدان .
- ★ نه گهر که سه کی فتره ژ بیر کر تا کو پستی رهمه زانی ب چه ند روژدهکا ، ل وی دهمی بیرا وی د هیّت نهو دی فترا خو دمت چونکو نهو که سه یی خودان عوزره .
- ★ فتره پیّش بجیکی د زکی دهیکیدا ناهیتهدان.
- ★ هه که که سه ک مر بهری دهمی دانا فترا ، ل وی دهمی فتره ل سهر نه یا فهرزه به لی هه که پیشفه بیته دان باشه .
- ★ هه که که سه کی ئیک کره ودهکیل پیّش خوفه کو پیّش وی فه فترا ب دمت یا دورسته .
- ★ نهو که سیّ پارا (قیمه تی) پیّش خوارنی ب دمت ، فتره ل سهر نارابیت ل دیف گوتنا بارا پتر ژ زانایان.
- ★ فتره تیته دان ژ مالا وی که سیّ خوارنا شه فه ک و روژدهکا هه بیت
- ★ فتره تیته دان بو وی که سیّ هه ژار و مسکین .
- ★ ئیک ژ خه له تیان نهو کو هنده ک جیران دی فتری دهنه جیرانیّت خو ییّت زهنگین ، یان ل بهر دهرگه هی بیژتی من قه بیل کر و هه ما بو خو ب زفرینه فه ودهکی پیّک گوهورکانی .

دگهل جه ژنی (مع العید)

عهید (جه ژن) یا هاتی ژ زفرینه فه ، سالی دوو جارا بو موسلمان د زفریته فه ، و بو کافرا پتر ژ دوو جارا دسالی دا دزفریت و کهیفی بو خو د وان روژادا د کهن .

جه ژن: هندهک ریوره سم و نشانن لدهف ههمی گهل و ملله تان هه نه . جه ژنیت کافران دزورن و گریداینه ب دینیقه یان گریداینه ب دنیایی فه چ ب هه لکه فتنه هه بوونا دهوله ته کی یان که فتنه وی یان دانانا سه روکه کی و حاکمه کی یان نیخستنا وی سه روکی ژ حوکی یان بهه لکه فتنه دهمه کی ژ دهمین سالی وه کی وهرزی بوهارى و گه له کی دى هه نه . بو نمونه وهک :

۱ . جه ژنیت موسلمانا ئه وین خودی بو وان داناین دوو جه ژن : جه ژنا رهمه زانی (عید الفطر) و جه ژنا قوربانى (عید الاضحى) یان دبیزنی جه ژنا حاجیان .

و جه ژنا سیی ئه و ئه واهه فیتی جارهی دوباره دبیت کو جه ژنا بجویکه دبیزنی (ئهنی) ژفان دهرکه فیت موسلمانا چ جه ژن نین و ههر جه ژنه کا که سهک بو خو دانیت ئه ویا دروست نینه .

ژ ئه نه سی [خودی ژى رازی بیت] گوت دهمی پیغه مبه ر ﷺ هاتی یه مه دینی خه لکی وی دوو روژ هه بوون تیدا بو خو که یف پی دبرن دزهمانی جاهلی یه تی دا وی گوته وان:

(ئەز هاتم نك ههوه و ههوه دوو روژ هه بوون و تیدا كهيف خوشی بو خو تیدا دكر و خودی بو وه گوهرين ب دوو روژين باشتړ و بخير تر نه وژی جهژنا رهمه زانی و جهژنا قوربانی يه) .

۲ . جوهيا هندهك جهژن هه نه (عيد المظال) : كه پرده شين ، جهژنه كا جوهيا نه سالانه ب هه لكهفتنا رزگار بوونا وان ژ زورداريا فيرعه ونی دكهن، ل وئ جهژنی كه پرا ل جهه كئ بلند چيدكهن و ئاههنگا دگيرن .

۳ . فهلان هندهك جهژن هه نه ژوان جهژنا (الخميس) ئهو روژديه ئهوا دببژن كو سفرا زادی (المائدة) بو عيسای (سلافلئ بن) هاتی يه خوارئ ژ ئهسمانی و جهژنا ژدايك بونا عيسای (سلافلئ بن) و جهژنا سهريئ سالا زايینی (الكريسماس) و جهژنا شوكرئ و جهژنا (العطاء) دانئ . و ئهف جهژنه هه می نوكه ل هه می دهولهتین ئه وروپی و ئه مریکی تیینه كرن و هندهك موسلمانیت ب ناف موسولمان دگهل واندا ئاههنگا دگيرن و هندهك دؤری (منافق) بو رازی بونا خو لنك وان دگهل واندا ری وره سمین ئاههنگین وان دگيرن ، و ئه فه كاره كئ حهرامه د شهريعه تيدا ، پيغه مبه ر د بپژيت ((مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ)) [ئه بو داوود فه دگوهيزيت] .

۴. جه ژنښن ټاگر په ریسان (المجوس) نهغه نه : جه ژنا (مهرجان) ی و (نیروز) جه ژنا نه وروزی و نهغه تایبه تن بوان فه .

۵. جه ژنښت شیعیت رافزی نهغه نه : (الغدير) نهو دبیزن نهغه جه ژنه نهو روژدیه نهوا پیغه مبهري ﷺ بهیعه دایه نیمام علی [ارازیونا خودی ل بیت] کو ببیته خه لیفه پستی وی و بهیعه دا یه هر دوازدده نیماما نهو یت ل دیف علی دا بهین و نهغه درموهکا ناشکرایه وچو راستی بو نینه د شهریه تی دا و د میژوو دا ودیروکا نیسلامی دا .

و نهغه جه ژنه لنک وانا گه له کا بقه دره هه تاکو گه هشتی یه پیکه کی کو کیتابین مه زن وان چیکرینه بقی روژی وهک په رتوکا (يوم الغدير)
هندهك ناداب و رهوش بو دهرکه فتننا نفیژا جه ژنی:

۱. یا باشه مروف سهری خو بشوت بهری دهرکه فتنه جهی نفیژی .
۲. خو جوان کرن و جلکیت ژ همیا باشر و جوانتر بکه ته بهر خو .
۳. خارن بهری دهرکه تن بو جهی نفیژی ل جه ژنا ردمه زانی تایبه ت و ل جه ژنا قوربانی چ خارنی نه خوت بهری نفیژا جه ژنی بهلی پاشی بجیته مال و قوربانی خو سهرژی که ت و هر ژ وی بخوت .
گوتنا ته کبیرا (الله اکبر) دهمی دهرکه تن ژمال .

۴. ژبه ر گرنگی و خیرا نفیژا جه ژنی نه مرئ وان ژنکا هاتی یه کرن نهوین دبی نفیژ ل جهی نفیژی ناماده بن نه کو نفیژی بکه ن به لکو بو گوهدانا شیرمت و ناموژگاریا و گوهدانا تکبیراتی ت جه ژنی .

۵. گوهرینا ریځی ل دهمی چونی و دهمی هاتنی .
۶. یا باشه مروغ ب پیا بجیته جهی نفیژی نه سیار .
۷. یا باشه مروغ زیکا بجیته جهی نفیژی .

چه ند حوکمیت جه ژنی:

۱. حه رامه روژی دروژین جه ژنیدا بهینه گرتن : ژ بهر حه دیسا نه بو سعید [رازی بونا خودی لی بیت] کو پیغه مبهری ﷺ نه هیا کری ژ روژی گرتنا دوو روژا : روژا جه ژنا رڼه زانې (دروژا ئیکی بتنی) و روژا جه ژنا قوربانې (هه رچوار روژان) .
۲. واجبه زهلام دهرکه فن بونقیژا جه ژنی وههروه سا ژنک ژی سونه ته بو وان .
۳. کرنا نفیژی و پاشی گوهدان بو خوتبه یا جه ژنی ، و یا باشه نفیژا جه ژنی بیته کرن ل چوله کا بهر فره نه کو ل مزگه فتی هه کهر باران نه بیت .
۴. یا باشه بو ئیمامی نه وی نفیژی ل بهریکا نفیژکه ران دکه ت کو درکه عه تا ئیکی دا سوره تا ((ق)) بخوینیت و درکه عه تا دووی دا سوره تا ﴿ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴾ بخوینیت یان سوره تا ((سبح و سوره تا الغاشية)) بخوینیت دنقیژا جه ژنی دا و نفیژا نه ینی دا .

۵. حه رame سه ر ژنکا موسلمان و زهلامی موسلمان کو بچنه دهستیټ ئیټک و دوو هه کهر نهو نه مه حره میټ ئیټک بن ، مه حره م بو نمونه وهکی (دروسته زهلامه ک بجیته دهستی دهیکا خو یان خویشکی یان برازیی یان خوارزیی یان کچا خو یان ژنکا خو یان مهت و خالهت و پیر ..) به لی وهکی فی گافی دبیزن نهفه (کچ مامه و کچ خاله و دوتمامه و هه فاله) نهفه حه رامن ژ پیغه مبه ری ﷺ هاتیته فه گوهاستن کو (بو وی کهسی باشتره کو نهو شیژنه کا بارا یا ناسنی بکه ته دسه ری خورا کو نهو دهستی ژنکه کا نه مه حره ما وی بیت بکه ته ددهستی خودا) ((لَأَنْ يُطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخْطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ)) [طه به رانی و بهیبه فی فه دگو هیژن]

۶. حه رame ل سه ر ژنا موسلمان کو جلکیټ کافرا بکه ته به رخو وهکی (په نته رون و جلکیټ ته نک و کورت و هه روه سا بیهنیټ خوش ل خو بکهت و بیټه نک زهلامین نه مه حره م .

عومره د رڼا زانې دا

هاتيه څه گواهستن ژ نه بو هورده روى [رازى بونا خودى لى بيت] كو
پيغه مبهري ﷺ گوت : ((الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَقَارَةِ لَمَّا بَيْنَهُمَا ، وَالْحَجُّ
الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ)) [بوخارى و موسلم څه دگوځيزن] .

(ژعومري حه تا عومري هندى گونه هه بن دى ژى چن ب سه به بى
نه دا كرنا عومري و حه جا دورست و قه بيل كرى چ خه لات نينن ژ
به حه شتى پيغه تر) .

مه به ستا مه كو گونه هه مى دى ژى چن نه و گونه هيڼ بجويك
چونكى گونه هيڼ مه زن چه ند شه رته ك هه نه و دبابه تى (رڼا زان
هه يقا توبه دارانه) هاتيه به حس كرن لى بزقره .

و عومره د رڼا زانيدا خيرا وى زيده تر لى دهيت ژ عبدالله كورى
عباسى [رازى بونا خودى ل هه ردوكا بيت] كو پيغه مبهري ﷺ دهمى زفرى ژ
حه جا خا تر خاستنى گوته ژنكه كى ژ نه نساريا كو نافى وى دهكا
سينانى بو (نه رى چ بو ريگر كو تو څه هيلاى ژ حه جى دگل مه دا)
وى گوت : زهلامى من دوو دهوا ريت هه ين ، نيك ژوان بو خو بكار
ني نايه بو چونا حه جى وى دى بو مه نافى دكيشيت و كاريت خو
پيدكه ين ، پيغه مبهري ﷺ گوتى : ((فَإِذَا كَانَ رَمَضَانُ فَأَعْتَمِرِي فَإِنَّ
عُمْرَةً فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً)) أَوْ (حَجَّةً مَعِي) [بوخارى و موسلم
څه دگوځيزن] .

(دمی ردمه زان هات هره عومری چونکی عومرهك دردمه زانیډا بهرامبر حه جهکی یه یان بهرامبر حه جهکی یه دگهل من دا) الله اکبر چهند یا مه زنه عومرهك دردمه زانیډا خیرا وی ههر وهکی چونا حه جی یه دگهل پیغه مبهری خودی ﷺ ل سهر چیاپی عهره فی و ل موزده لیفی و ل مینایی و ته وافی بکه عبی و ملی ته بملی پیغه مبهری فه ﷺ ههر وهکی تو دگهل وی سوحبه تی دکهی . یا خودی تو مه ژ فی خیری بی بار نه که ی و مه ببه یه به حه شتی دگهل پیغه مبهری خو محمدی ﷺ . ژ عبد الله کوری عومهری هاتی هه گوهاستن گوت : پیغه مبهری گوت : ((الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ وَفْدُ اللَّهِ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ وَسَلَّوَهُ فَأَعْطَاهُمْ)) . نهو که سی بو خودی بجپته غه زا و جیهادی و نهوی بجپته حه جی و نهوی بجپته عومری شاندين (وهفد) ین خودی نه ، خودی دعووا وان کر نهو ل دیف گازی ودهعوا خودی هاتن ، نهوان داخاز وپسیار ژ خودی خازتن خودی دانی .
وحه ج و عومره گونه هیئت مروقی ژیدبن وهکی کو ناگر قریژ وپسیاتیا ناسن و زیرو زیفی ژید بن .

روکنيټ ئه دا کرنا عومرئ:

۱. ل بهر کرنا جلکيټ ئيحرامئ .
  ۲. طه وافرنا که عبي (۷) جاران .
  ۳. هاتن وچوونا (سه عی) دناف بهرا صه فايئ و مهروايئ دا (۷) جاران .
- ★ تيبينئ: ئه و که سئ ئيک ژفان روکنا ئه دا نه که هت عومرا وي يا دروست نينه .

ژواجباتيټ عومرئ:

۱. ل بهر کرنا جلکيټ ئيحرامئ ژ ميقات (بهري ژورکه فتنه حهرده ما که هي) .
  ۲. پرچ تراشين يان تراشتن .
  ۳. بو ژنا موسلمان حهرامه ئه و بي مه حرده مي خو دهرکه فیت بو چونا حه ج و عومرئ يان هر سه فهره کا ژ باژيري دهرکه فیت
- ★ تيبينئ : بو ئه و که سئ دچيته عومرئ بو وي هه يه ئه و بهس عومره کي بکه ت چ بو وي بيت يان بو که سه کي دي بيت و دروست نينه ئه و که له ک عومرا بکه ت د سه فهره کي دا وه کي که له ک کهس هه نه في کارئ نه دروست دکهن .

روژیټ سوننهټ (صيام التطوع)

خویشک و برایت روژی گر بلا ل بیرا وه بیتن خیرا روژیئ نهوا دقئ
 حه دیسئ دا هاتی کو پیغه مبهری ﷺ گوت ((مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 جَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ، وَبَيْنَ النَّارِ خَنْدَقًا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ)) [ترمذی
 فه دگو هیزیت]. ههر که سی روژه کی ب روژی بیت بو خودئ، خودئ تعالا
 دی نافیه ینا وی و جه نه می خنده که کی چیکه ت دیراتی وئ
 وه کی دیراتی اهر د و نه سمانی یه .

۱. شه شکیت شه والی :

ژ نه بو نه یوبئ نه نصاری [رازی بونا خودئ لی بیت] کو پیغه مبهری ﷺ
 گوت ((مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سَنًا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ))
 [موسلم فه دگو هیزیت]. نه وی رهمه زانی بگریت و پاشی شه شکیت شه والی
 ب دته دیف ههروه کو وی هه می سال گرتی .

۲. روژی گرتنا عه ره فی بو وان که سین نه ل حه جی :

نه بو فه تاده [رازی بونا خودئ لی بیت] دبیزیت ((سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ
 صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ فَقَالَ يُكْفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ وَالْبَاقِيَةَ)) [موسلم فه دگو هیزیت] .
 پسار ژ پیغه مبهری ﷺ هاته کرن کا خیرا روژی گرتنا عه ره فی چهنده
 ؟ نه وی گوت : گونه هیټ سالا چوی و یا بهیټ ژیت بهت .

۳. روژى گرتنا عاشورائى :

ئەبو قەتادە [رازی بونا خودئ لى بیت] دبیژیت ((سئل رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ فَقَالَ يُكْفَرُ السَّنَةُ الْمَاضِيَةَ)) [موسلم فەدگوھیزیت] .

پسیار ژ پیغەمبەرى ﷺ ھاتە کرن کا خیرا روژیگرتنا روژا عاشورائى چەندە ؟ ئەوى گوت : گونەھىت سالا چوى ژیت بەت . یا باشتره روژەكى بەرى عاشورائى یان پششى عاشورائى بروژى بیت ژبەر

حەدیسە عبد الله کورى عەباسى [رازی بونا خودئ ل هەردوکا بیت] گوت (دەمى پیغەمبەرى روژیا روژا عاشورائى گرتى و فەرمان ب گرتنا وى کرى ھندەکا گوتى یا قاسدى خودئ ئەفە روژەکە جەى و فەلە پیتەکى مەزن ددەنى ئینا پیغەمبەرى گوت (هەکەر خودئ حەسکەت سالا بهیت ئەس مامە ساخ دى روژا نەھى ژى گرم) عبد الله گوتى سالا پاشتر پیغەمبەر تیدا وەفات کر و روژا نەھى نەگرت. و یا زانا یە روژا عاشورائى (۱۰)ئى ھەیفە موخەرەمى یە

۴. روژى گرتنا پتریا ھەیفە موخەرەمى :

ژ ئەبو ھورەیرەى ھاتیە [رازی بونا خودئ لى بیت] کو پیغەمبەرى ﷺ گوت ((أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ)) [موسلم فەدگوھیزیت] . ب خیر ترین روژى پششى رەمەزانى ھەیفە خودئ یا موخەرەمە و ب خیرترین نقيژ پششى نقيژیت فەرز نقيژیت شەفى نە .

۵. روژی گرتنا پتریا هه یفا شه عبانی :

ژ عانی شایي [رازی بونا خودی لی بیت] گوت ((مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَكْمَلَ صِيَامَ شَهْرٍ إِلَّا رَمَضَانَ وَمَا رَأَيْتُهُ أَكْثَرَ صِيَامًا مِنْهُ فِي شَعْبَانَ)) [بوخاری و موسلم فه دگوهیزن].

من نه دیتی ه پیغه مبهری ﷺ روژییت هه یفه کی ب ته مامی گرتبن رهمه زان تی نه بیت ، و من نهو نه دیتی یه بارا پتر روژی گرتبن ژ شه عبانی ئانکو د شه عبانی دا گه لهك روژی د گرتن .

۶. روژی گرتنا دوو شه موب و پینج شه مبی :

ئوسامی کوری زهیدی [رازی بونا خودی لی بیت] گوت: ((إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَصُومُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ وَسُئِلَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ إِنَّ أَعْمَالَ الْعِبَادِ تُعْرَضُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ)) [ئه بو داوود فه دگوهیزیت] .

پیغه مبهری ﷺ روژییت دوو شه موب و پینج شه مبی دگرتن پرسیار ژئ هاته کرن ژ فئ چه ندی وی گوت (هنديکه کریاریت عهبدانه تی نه نیشا دان ل رووژا دوو شه موب و پینج شه مبی).

۷. روژۍ گرتنا سی روژا ژ هره هیڅه کی :

ژ عبدالله کورۍ عمری [رازی بونا خودی ل هره دوکا بیت] گوت پیغه مبهری ﷺ گوته من ((صُمْ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَذَلِكَ صَوْمُ الدَّهْرِ)) [بوخاری و موسلم فه دگوهین] . (گرتنا سی روژا ژ هره هیڅه کی بوخو بگره بقی رهنګی هره وه کی ته سال ههمی گرتی) . ویا باشه نه ف سی روژه ل نیقا هه یقی بن ژ بهر هه دیسا نه بو دهری [رازی بونا خودی ل بیت] گوت پیغه مبهری ﷺ گوته من نهی نه بو نه گهر ته سی روژا ژ هره هیڅه کی بوخو روژۍ گرتن بلانی ب روژۍ به ل روژا، ۱۵۱۴و۱۳ کو دبیزنی (الایام البیض) . ((يَا أَبَا ذَرٍّ إِذَا صُمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَصُمْ ثَلَاثَ عَشْرَةٍ، وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ، وَخَمْسَ عَشْرَةَ)) [ترمذی و نه سائی ب ریکه کا باش فه دگوهین] .

۸. روژۍ گرتنا روژه کی و خوارنا روژه کی کو روژۍ یا داوود پیغه مبهره ﷺ :

ژ عبدالله کورۍ عمری هاتی یه کو پیغه مبهری ﷺ گوت : ((أَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ كَانَ يَصُومُ يَوْمًا يُفْطِرُ يَوْمًا)) [بوخاری و موسلم فه دگوهین] . (خوشتفیترین روژۍ ل نک خودی روژۍ یا داوودی یه ، وی روژه ک دگرت و ئیک دخوار) .
وژ روژییت سونهت نه ف روژۍ یه ژ هه میا ب خیرتره .

٩. روژي گرتنا دهکيت حاجي يا (عشر ذی الحجه) :

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصُومُ تِسْعَ ذِي الْحِجَّةِ وَيَوْمَ عَاشُورَاءَ وَثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ
أَوَّلَ اثْنَيْنِ مِنَ الشَّهْرِ وَالْخَمِيسَ)) [نه بو داوود فه دگوهیزیت] . هونه یدی
کورئ خالدي ژ کابانی یا خو فه دگوهیزیت وئ گوت هندهک ژ نکیت
پیغه مبهري گوتن (پیغه مبهري یئ وهسا بو کو روژا نه هی ژ هه یقا (ذی
الحجه) و روژا (عاشورائی) و (سی روژ ژ ههر هه یقه کی) و (دوو شه مپ) و
(پینج شه مبیّت دهست پیکا هه یقی) دگرتن .

نه و روژين روژي گرتن تيدا نه دورست

۱ - روژيت جه ژني :

نه بو عوبيده [رازی بونا خودی لى بیت] دبیژت : نه ز دگهل عومهری بوم
وی گوت (نه فه دوو روژن پیغه مبهری نه هیا مه دکر کو نه م روژیا
تیدا بگرین ، روژا روژی خوارنا وهیه (روژا نیکی ژ جه ژنا رهمه زانی
(و روژا دی هین ژ قوربانى خو دخون (روژا نیکی ژ جه ژنا قوربانى
وسى روژيت ل دیف دا (ایام التشریق) .

۲ - روژي گرتنا روژا نه یینی یی ب تنى بگریت :

نه بو هورهیره ی [رازی بونا خودی لى بیت] گوت من گول پیغه مبهری ﷺ
بو دگوت ((لَا يَصُومُ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا أَنْ يَصُومَ قَبْلَهُ يَوْمًا أَوْ بَعْدَهُ
يَوْمًا)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزن] .

(چ کهس ژ هه وه روژا نه یینی یی ب تنى نه گرت تى نه بیت هه کهر
روژه کی بهری وی یان پشی وی دگهل وی بگریت ، وه کو پینج شه مې
د گهل نه یینی یان شه مې دگهل نه یینی) و یا زانایه کو نه یینی جه ژنا
مه موسلمانا یا بچویکه و روژا خوارنى و فه خوارنى یه .

۳- روژي گرتنا روژا شه مېي ب تنی بگريت :

صه ممانا کچا بوسری [رازی بونا خودی ل وی بیت] دبیرت ، پیغه مبهري ﷺ
گوت: ((لَا تَصُومُوا يَوْمَ السَّبْتِ إِلَّا فِيمَا افْتَرَضَ عَلَيْكُمْ وَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إِلَّا لِحَاءَ عِنَبَةٍ أَوْ عُودَ شَجَرَةٍ فَلْيَمْضُغْهُ)) [نه بو داوود و ترمذی و ابن
ماجه بسنه دهکا درست فهدگو هیزن] .

(شه مېي ب روژي نه بن تی نه بن یین ل سهر هه وه هاتینه فهرزکرن ،
وئیک ژ هه وه هه که ر ژ قه لپی تری و دار که کی پیغه تر چونه بیت ژي
بلا وان بمیزیت) .

۴- روژي گرتنا روژا شکي :

ژ عه ماری کوری یاسری [رازی بونا خودی ل هه ردوکا بیت] هاتیه کو وی
یا گوتی ((مَنْ صَامَ يَوْمَ الشَّكِّ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ)) [بوخاری
فهدگو هیزیت] . (هه ر که سه کی وی روژي بگريت یا تیډا بکه فیته شکي
نه و وی بی نه مریا پیغه مبهري کری) .

۵- روژي گرتنا سالی هه می یی :

ژ عه مری کوری عاصی [رازی بونا خودی لی بیت] گوت پیغه مبهري ﷺ
گوت : ((لَا صَامَ مَنْ صَامَ الدَّهْرَ)) [ابن ماجه فهدگو هیزیت ب ریکه کا درست] .
(نه و که سی سالی هه می ب روژی بیت ، روژي بو وی نینه و ژ وی
ناهیته قه بیل کرن چونکو نه و ریکا نه و ل سهر بریغه دچیت نه یا
دورسته ونه ریکا پیغه مبهري یه) .

۶ - روژی یا ژنی یا سوننه ت بیی ده ستوری یا زه لامي وی کو هندي زه لامي

وی یی حازر :

ئه بو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت] گوت پیغه مبهری ﷺ گوت:
 ((لَا تَصُومِ الْمَرْأَةُ وَبَعْلُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ)) [بوخاری و موسلم فه دگوهیزن] . ژن
 بلا روژیی نه گریت وزه لامي وی یی حازر یان یی ساخ ، تیینه بیت
 هه کهر ئه و ده ستیری بده تی ، ئه فه لده می روژیی سنه ت ، ولده می
 روژیی واجب ییت هه یفا رهمه زانی ژن دی گریت بی کو ده ستیری ژ
 زه لامي خو وهر بگریت .

۷- ژ پازدهی شه عبانی ویقه تر هه کهر عه ده تی ئیکی نه بیت :

ئه بوو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت] ژ پیغه مبهری ﷺ فه دگوهیزیت
 کو وی گوت: ((إِذَا انْتَصَفَ شَعْبَانُ فَلَا تَصُومُوا)) [بوخاری فه دگوهیزیت].
 هه کهر شعبان ب نیقی بوو هوین چ روژیا نه گرن هه تا ببیته
 رهمه زان . دحه دیسه کا دیدا ئه بو هورهیره [رازی بونا خودی لی بیت
 ] ادبیژیت پیغه مبهری ﷺ گوت: ((لَا تَقْدَمُوا رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ وَلَا يَوْمَيْنِ
 إِلَّا رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا فَلْيَصُمْهُ)) [بوخاری و موسلم فه دگوهیزن] . هوین
 هه یفا رهمه زانی پیش نه ئیخن بروژی گرنا روژه کی یان دووا تیینه
 بیت نه کهر عه ده تی ئیکی بت روژیا بگرت دورسته پشتی نیفا
 شعبانی ژی بو خو بگرت به لی بهری هاتنا رهمه زانی ولدوماهیکا
 شعبانی روژیا نه گریت.

خه له تییڼ روژی گرا

۱. پېشوازی کرنا هندهک موسلمانا بو فی هه یفا پیروز ب کرینا گه لهک خارنی و فه خارنی برهنگه کی زیده یی بی مفا شینا کو نه و خو به رهه ف کهن بو کرنا عیبادهتی و هاریکاریا فه قیر و هه ژارا بکهن و ئابوریی دخارن و فه خارنی دا بکهن .

۲. زی پاشیف خارنا هندهک روژی گرا ژ خه له تیا نه و هه نه سستاهیی دفی کاری دا دکهن و بی بار دبن ژ خیرهکا مه زن یا باشیقی و ژ سونه تی یه موسلمان پاشیفا خو گپرو بکهت دا خپرا چاف لی کرنا پیغه مبهری ﷺ بدهست خوو فه بینیت ئانکو بهری بانگی بچاریکه کی پاشیفا خو بخوت .

۳. ژ خه له تیا نه گپرو کرن (ته ئخیر) کرنا فتاری ، چونکی ژ سونه تی یه مروف فتاری زی بخوت ل دهمی بانگ دانی یان چونا خارا روژی ، پیغه مبهری ﷺ دبیریت ((لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفُطْرَ)) [بوخاری و موسلم فه دگو هیزن] . خه لك هه ر دباشن و خودان خپرن هندی نه و فتاری زی بکهن . و نه نهس [رازی بونا خودی لی بیت] دبیریت پیغه مبهری ﷺ گوتی (فتاری زی بخون و پاشیفی درهنگ بخون) و پیغه مبهری فتاره دخار و پاش نقیژا مه غره ب دکر .

۴. فه خارنا ئافى ژ قهستا دهمى بانگ دانا بانگى سپيدى و نهفى ب
فى كريارا خو روژيا خو شكاند تايبه تى نه گهر بانگ دهرى ل وهختى
دروست بانگ دابيت ههر وهكو زانايى مه زن (ابن العثيمين) وه دبيژيت.

۵. پيشوازي كرنا گه لهك كه سا بو هه يقا رهمه زانى وهكى هه يقيت دى
بيكو نهو بزنان كو خير كا مه زن تيدايه ژ پيغه مبهري ﷺ هاتيه
فه گوهاستن و گوتيه ((إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَتُحَتَّ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ
أَبْوَابُ النَّارِ وَصُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ)) [بوخارى و موسلم فه دگوهيژن]. نه گهر
رهمه زان هات دهر گه هيئن به هه شتى دهينه فه كرن و دهر گه هيئن
جه نه همى دهينه دائيخستن و شهيتان دهينه گريدان .

۶. و ژ خه له تيانه نهو كه سى روژى گر هكى داخاز كه ته خار نه كى و
پشتى خارنى دوعا بو وى كه سى نه كهت ، به لكو پيغه مبهري ﷺ نه ف
دوعايه دگوتن دهمى فتاره ل دهف مال هكى كر با ((أَفْطَرُ عِنْدَكُمْ
الصَّائِمُونَ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ)) [نيمامى طه به رانى فه دگوهيژيت].

۷. دهر كه تننا ژنكى ب جل كه كى نه شه رعى و كارئينانا بيئن خوشيا
(گولافا) و دهنكى خو بلند كهت دهمى دهر دكه فيتته نفيز و ته راويجا.

۸. و ژ خه له تيانه گيرو كرنا نفيزا نيفرو و ئيفارى ب نه گهرى
نقستنى و نه فه ژ خه له تيئن مه زنه خودى تعالا دبيژيت ﴿قَوْلٌ
لِّلْمُصَلِّينَ ﴿الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾﴾ [الماعون ۴] وهيل
نه هاله كا جه نه همى يه و تيچون و عه زاب بو وى نفيز كه رى بيت

ئهوئ نفيژا خو دوهختي وي دا نهكەت و گيرو بكەت . و د صه حيحا
بوخاري دا ژ عبد الله كورئ مهسعودي [رازي بونا خودئ لئ بيت] هاتيه كو
وي پسيار ژ پيغه مبهري كريه كيژ كار ژ هه ميا ب خير تره
پيغه مبهري گوئي نفيژا د وهختي وي دا ((أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ قَالَ
الصَّلَاةُ عَلَى وَفَّيْهَا)) .

۹. هندەك روژي گر هه نه ب شهفي ئنيه تا خو نائين ، ئەگەر روژي
گري زاني هه يفا رهمه زاني هات لازمه ل سهر وي ههر شهف ئنيه تا
روژي گرتنئ بينيت ، هاتيه فه گيران ژ پيغه مبهري ﷺ
كو گوته ((مَنْ لَمْ يُبَيِّتِ الصِّيَامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ)) [ئيمامي
داره قوطني فه دگوهيزيت] . ئەو كهسي ئنيه تا خو بهري سپيڊئ نه ئينيت
روژي بو وي نينه . بهروفاژي في چهندي گه لهك هه نه ئنيه تا خو ب
دهفي دئين و ئەفه يا خه له ته بهلكو بهسي وي يه ئەو ئنيه تي
بينيت د دلي خودا .

۱۰. و ژ خه له تيانه هندەك روژي گر فتاري ناكهن هه تا بانگ بيژ
بانگي خو بدوماهي دئينيت .

۱۱. و ژ خه له تيانه مروفي روژي گر خو بي باهر كهت ژ دوعا كرنئ
ل دهمي فتاري ، ژ ئەنه سي كورئ مالكي [رازي بونا خودئ لئ بيت]
هاتيه كو پيغه مبهري ﷺ گوته : ((ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ: دَعْوَةُ
الصَّائِمِ، وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ)) [ئيمام ئەحمەد فه دگوهيزت] .

سى دوعانه ناهينه فه گهراندن دوعا بابى بو كورى و دوعا روژى گرى و دوعا كه سى ل سهر سه فهرى .

۱۲. ژ خه له تيا نه مروفى روژى گر خو توره بكهت و ئاخفتنيټ كريټ بيټريت ، لازمه بو روژى گرى كو نه و فى حه ديسا پيغه مبهري ﷺ ل سهر خو بكار بينيت دهمى دبيټريت ((وَالصَّيَامُ جُنَّةٌ وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَصْحَبْ فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيُقْلِلْ إِنِّي أَمْرٌ صَائِمٌ)) [بوخارى و موسلم فه دگوهين] . روژى پاراستنه فيجا نه گهر روژا روژيگرتنا ئيك ژ هه وه بيتن بلا ئاخفتنيټ كريټ نه بيټريت و قه له بالغى نه كهت فيجا نه گهر ئيكي خه بهر گوتنى يان قه سيټ سه قهت گوتنى بلا بيټريت نه ز مروفه كى ب روژى مه .

۱۳. و ژ خه له تيانه مژيلبونا خه لكى لدهه كيټ دوماهيك رهمه زانى ب كرين و فروتนา جلكا و شريناهيا و بوراندنا دهميت خو ب كاريټ بى مفاقه و نه فه دبته نه گهرى ژدهست دانا خيره كا مه زن ب تايبه تى دشه فا ((ليله القدر)) دا .

۱۴. و ژ خه له تيانه كو گه له ك روژى گر خو مژيل دكهن بخارنا فتارى فه دهمى بانگى مه غره ب و نه و بى بارن ژ خيرا بانگى، ژ ابو سعيد الخدرى [رازى بونا خودئ لى بيت] كو پيغه مبهري ﷺ گوتيه ((إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ)) [بوخارى و موسلم فه دگوهين] . نه گهر هه وه گول بانگ بيټرى بو هين زى وهكى وى بيټرن ، و يا باشه نه و بهر سفا بانگى بدهت و فتارى زى دگهل بخوت .

۱۵. و ژخه له تیانہ خاندنا قورئانی برهنگه کی بلهز بی کو هزرا خو دپه یقیث وئ دا بکهت و خودایی مهزن دبیریت: ﴿وَرَّئِلَ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً﴾ [المزمل ۴] قورئانی بخوینن برهنگه کی جان و دورست وهزرا خو دپه یقیث وئ دا بکهن .

۱۶. و خه له تیا ژهه میا مهزن تر کو هندهک روژی گر هه نه ده می فتاری دکهن فتارا وان جگاره کیشانه ، و پاشیفا وان جگاره کیشانه ، ئهف توخمه مروغه دوو جارا بی ئه مریا خودی دکهت : ژ لایه کی فه فتاره کرنا وی ل سهر حهرامی یه ، وژ لایه کی دی فه پاشیف خارنا وی ل سهر حهرامی یه

۱۷. وژ خه له تیانہ هندهک کهس لده سپیکا رده زانی خوش دهینه مزگه فتی و هیدی هیدی لکیمی ددهن حه تاگو نه هیین و پشت ددهنه مزگه فتی ، ویا دورست مروغه دکاری خودا یی نافنجی بمینیت پیغه مبه ر ﷺ دبیریت : ((وَأَنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قُلَّ)) [بوخاری فه دگو هیئت] خوشقی ترین کار لنک خودی یی به ردهوام بیت بلا یی کیم بت

۱۸. و ژ خه له تیا نه زیده خارنا فتاری ، ویا باشه مروغه زکی خوو بکه ته سی پارچه ، ((۱) خارن ۲) فه خارن ۳) بهین هه لکیشان {تنفس})) و خودایی مهزن دبیریت : ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ [الأعراف ۳۱] بخوون و فه خون بی

زيډدهي و ئيسراف ژبه رگو خودئ حەش مروفييت دەست به ردای ناکهت .

۱۹. وژخه له تيانه گهريانا خه کی ل سەر مزگهفتا ب ئينيه تا کانی کيش مزگهفت ژ هه ميان نقيژييت تهراويحي کورت تر دکهت .

۲۰. وژ خه له تيانه ئينيه ت ئينانا ب دهفي بو عيابهتا وژ وان عيابهتا رهمه زانئ بيژيت : ياره بي من ئينيه ته ئەز بو ته سوبه هي ب روژي بم ، ويا دورست ئەفهيه : کو جهئ ئينيه تي ددلي مروفي دا يه ، رابونا وي که سي بو پاشيقي دهليلي روژي گرتني يه فيجا چ بو رويمه تي بيت يان بو خودئ بيت .

ردمه زان ددلیقه که بوو هیلانا جگاری

پسپار گه له ک جارا دهیته کرن ل دور حکمی جگاره کیښانی
 دشریعتی نیسلامی دا ، بکارئینانا تیتنی بوو کیښانی وهکی ناشکهره
 ئیک ژوان موصیبه تا بون ییت ئومه تا نیسلامی لدسپیکا سهد سالا
 یازدی هجری توش بوو یی ، ئانکو تا نیزیکی ۴۰۰ سالا جگاره کیښان
 لناف موسلماناندا نه بو ، وته نه دیت کو که سه ک ههبت نه فی
 شینکاتی هه ئه وی کو دبیزنی تیتن بوو کیښانی بکار بینت ،
 لدسپیکي ئه ف عهده ته لنک کافرا پهیدا بوو پاشی هیدی هیدی هاته
 ناف موسلمانان ، وپشتی ۱۰۰ تا ۲۰۰ ساله کا کیښانا جگاری لناف
 موسلمانان دا به لاف بوو ودمه که هات کیم که س ژفی عهده تی پاراستی
 مان ، ویا زانایه کو دهمی ئه ف عهده ته هاتیه ناف موسلمانان باهرا پتر
 ژجیهانا نیسلامی لبن حوکمی دهوله تا عوسمانی بوو ئه و کو
 دبریاره کا ره می دهرگه هی اجتیهادی گرتی ، ول سهر زاناییت خوو
 حه تا ییت موجهه د ژی قه دهغه کر کو ئیجتیهادی بکه ن ، دگهل
 دهرکه تنه جگاری لناف موسلمانان دا بهری ۴۰۰ سالا ، پسپاره کی
 بگهرمی خواهیته مهیدانی ((نه ری حوکمی نیسلامی دفی عهده تی
 دا چیه ؟)) ، لوی دهمی زاناییت نیسلامی خو مه جبور دیتن به رسقا
 خه لکی بدن ، به لی چونکی جگاره کیښان تشته کی نی بوو لناف
 موسلماناندا دهرکه تی ول سهرده می پیغه مبهری ﷺ و تا پشتی وی ،

سالا ۱۱۰۰ ژى ئەف چەندا هەنى نەبوو ، يافەر بوو ل سەر زانایا ئەو
اجتیهادی بکەن دا حوکمەکی شەری بوو فی عەدەتی دەست نیشان
بکەن ، و چونکی دەولەتی بریارا گرنا دەرگەهی اجتیهادی دا بوو ،
زانال بەرامبەر فی تشتی هەنى حیبەتی راوستیان ، وەر ئیکی
ژلایى خوو فە و برەنگەکی نهیى رسمى فەتوایەك ل دور فی چەندی
دا ، تاكو لدوماهیى سولتان بخو ژى نەچار بووی مایى خوو دمەسەلى
بکەتن ، وەکی دى نوکە بوو مە ئاش کەرابت :

زاناییت موسلمانان لوی دەمی (بەری ۴۰۰ سالا) دحوکمی جگاره
کیشانی دا بوونە سى رهئى و بوو چون ، هندهکا وەکی :

★ مفتی (حنفی) وەکی شیخ (عبدالغنى یى نابلسی) گوتى : کیشانا
تیتنى تشتەکی حەلالە ، و وی دوو دەلیل بخوو ل سەر فی چەندی ئینان :
۱ - مە چ دەلیلیت شەری ییت ئاشکەر ل سەر حەرامبونى نینن ، و
ئەصل دەمی تشتادا حەلالیە تا دەلیلەك ل سەر حەرام بوونا وی
تشتى بهیتن ، ودفى مەسەلى دا مە چ دەلیل نینن .

۲ - ژلایى زانستی (علمی) فە ، بومە مسوگەر نەبویە کو جگاره
زیانى دگەهینتە خودانى خوو ، یان ژى ئەوی سەر خوش دکەتن ،
وئەگەر خو ئەو بوو هندهك مروفا یا بزیاں ژى بیت ئەفە نابیتە
دەلیل ل سەر حەرامیى ، چونکی یا ئاشکەرایە هنگفین ژى بوو
هندهك مروفا یا خرابە .

★ وهندهك زانايت ديتړ وهكى (فقهيه عيمادي حنفى) بوو هندى چوون كو: كيښانا جگاري تشتهكى مهكروهه ، و ههركهسى بهردهواميى ل سهر فى كاري بكهتن دى ژفاسقا هيته هژمارتن ، وكړنا نقيژى زى لديف وى دى يا مهكروه بيت .

وپسيار ژ شيخ (محمد بن واعزى) كو ئيك ژ زانايت (حنفى) يا بوو، پسيار ژى هاته كرن : نهرى حوكمى كيښانا تيتنى چيه ؟ نهوى گوتى ((شك تيدا نينه كو نهو تشتهكى مهكروهه و يا بهرگومانه (يا دشكى دا يه) كو يا حهرام ژى بت)) ، ودهليلى وى ل سهر فى چهندي: ۱ . نهگهر خارنا پيقازى بهرى هاتنا مزگهفتى يا مهكروه بتن دشريعهتى دا ، چونكى بيهنهكا نهخوش ژى دهيت ، پا بوجى كيښانا جگاري يا مهكروه نابيت ، و وى ژى بيهنه نهخوش ژى دهيت ، و ل سهر فى چهنديرا كيښانا جگاري زهمى كړنا مالى تيدا ههيه ، ودشهريعهتى دا زهميكرنا مالى يا دروست نينه .

★ دهستهيهك ژ زانايت ديتړ ييت گوتين :

كيښانا جگاري تشتهكى مهكروهه ههر جارهكا بوو مه ناشكهره ببويتن كو جگاره كيښانى زيان بو لهشى يا تيدا ههى لوى دهمى دى فهتوا بههرام بونا وى دى هيته دان ، و نهو زانايت لديف فى چهندي چووى (ابن عبيدين) بوو لكتيبهاكا خودا نهف چهنده ههنى ژ وان فهگوهاست

بوو .

★ هژمارهگا دی یا زانایا وهکی (ابن حمدون) و (نجمدین الزاهدی) ،
فهتوا بجهرام بونا کیښانا جگاری دا ، و وان بخو دوو دهلیل ل سهر قی
چهندی ئینان:

۱. یا ئیکئ حه دیسا (أم سلمه) یی ، ئەوا تیډا هاتی ((نَهَى رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ عَنْ كُلِّ مُسْكِرٍ وَمُفْتِرٍ)) [ئیمام نهحمه دهغه دگوهیزیت] . وگوتن
جگاره یا موفتره ئانکو یا مخه دره ، چونکی کیښانا وئ رهنهگه کی
ته خدیرو بوو خودانی چی دکهت .

۲. کیښانا جگاری ئیسرافه ژلایئ مالی فه ، و زیانه ژلایئ تهنه دوستی
فه ، و پیساتی ژلایئ چیکنئ و بکارئینانئ فه تیډا ههیه ، و ئیسراف و
زیان و پیساتی هه می دشریعه تی دا دهرامن .
وسولتانئ عوسمانی بخو ژی پشته فانیای قی بوچونا سییی کر ، وهرمان
بجهرامیا جگاره کیښانئ دا.

پشتی مه ئەف هه رسئ بوچونی زانایان بهرچاف کرین ، وبو گه هشتنا
بوچونا دروست لناف بهرا فان بوچونا دا دی بیژین :

★ ئەو زاناییت گوتین جگاره یا حه لاله ، دهلیلئ وان یی مه زن ئەفه بو
گوتن : بومه ناشکهرا نه بویه کو جگاره بو ساخله میا له شی مروقی یا
ب زیانه ، ئانکو نه گهر زیانا وئ بوو وان ناشکهرا ببا ئەو فهتوایی
بجهرامیا وئ دا دهن .

★ وئهویت گوتین یامه گروهه ، نهو دکتیبت خوو دا دبیزن : چ دهمی دیار بوو کوو جگاره یا ب زیانه لوی دهمی فهتوا دی بجهرامیا وی دی هیته دان .

★ گوتنا شیخ (عبدالغني النابلسي) : کو نهگه جگاره بو هندهکا یا خراب زی بتن حهرام نابت ، چونکی هنگقین زی بوو هندهکا یا خرابه ، وهندهك كهس نوکه هیجهتهکا وهکی فی بخوو دگرن دهمی دبیزن : پانی فلان تشت زی بو فلان رهنگی مروفا یی خرابه و ب زیانه ، نهف گوتنه یا دهی خودا نینه ، چونکی خرابی وزیانا تیتنی زیانهکا خووی (ذاتی) یه ، ژوی بخوو دهر دکهفیت ، نهوهك هنگقینی وتشتیت دیر نهویت زیانا وان نهیا خووی (ذاتی) کو ژوان خو نا دهرکهفیت ، بهلکی یا سهرفه سهرفه (عرضی) یه ، ژبهه نیشهکی خارنا وی تشتی دبیه زیان.

نهو کهسیت ماف ههیین بیژن: جگاری زیانیت تهنهروستی (صحی) تی دا هه نه ، یان نه خودانیت تایبهتمهندی (اختصاص) نه نهکهسهکی دی ، وخودانیت تایبهتمهندی (اختصاص) یی کو دکتورن، ههمی پیگفه دبیزن : نهو مادیت جگاری دا ههین وهکی (نیکوتین) ی و (قهترانی) وگهلهك مادیت دیرتی ههمی ژمادیت سامی نه ییت ژهر کری نه ، و ههمی ب زیانن .

به لکی فی دهمی کومپانییت جگارا بخو ژي نافه شیړن ، کو جگاری
 ماددیت (مفتر) ییت مخدر ییت تیدا هین ، ونهو لگهل بکار دئینن ،
 و نهوئی فیړ بیته کیښانا جگاری وهکی وی یه یی فیړ ببیته
 موخه دهراتا زی ب زی نه شیړن بهیلین ، چونکی ماددهکی مخدر یی
 تیدا هه ، ونه گهر خارنا ژهری دشریعه تی دا یا حرام بتن چونکی
 خودان پی دمرتن ، چ دگافی دا بت یان چ پستی وی دهمی بیتن وبت
 هیډی هیډی ، نه ری بوجی کیښانا جگاری دی یا حلال بیتن و نهوئی
 بخوژی ماددیت ژهری ییت د نافدا هین ، هر وهک دکتور دبیزن
 ونه ف ماددیت هه دبنه نه گه را مرنا (بطی) هیډی هیډی بوو
 خودانی ، گه لهک کهس ییت هین دبیزن :

(کیښانا جگاری تشته کی خراب ومه کروهه به لی نه یی حرامه) ، و
 ژبه ری چهن دی نهو خوو ژ کیښانا جگاری ناده نه پاش .
 بوو فان رهنکه مرو فان دی بیژین : نه گهر مرو فه کی ۴۰ تا ۵۰ سالا
 یان پتر تشته کی مه کروه کر ، و به رده وای ل سهر فی تشتی مه کروه
 کر نه ری ، ما نه ف کهسه داخلی گونه یی نابتن ؟؟؟؟

گه لهک فقه زانیت موسلمانان نه فرو یی ل لوی باوهری کو (زیانا
 جگاری ژ یا عهره قی و فخرانییت حرام پتره) چونکی نه گهر زیانا
 فخرانی بگه هته وی یی فخره خوت بتنن ، زیانا جگاری دگه هیته وی
 کهسی یی نه کیښیت ژي ، نه گهر ته جگاره کیښا تو زیانی بله شی خوو

بتنی ناکه ی ، به لکو تول وی که سی ژ ی دکه ی ئه وی کو لنک ته درینیت ، و نوکه یا هاتیه دیار کرن ژ لایئ ته ندروستی (صحی) فه ، کو دهیکا جگار کیش یان بابئ جگار کیش زیانا جگارئ خوو دگه هته زاروکیټ وان ژ ی ئه ویټ پستی هینگی ژوان دبن ، ئانکو خوو زیان دگه هته زاروکیټ مروفی ژ ی نسه تا ئه و مروفیټ جگار کیش .

ئه وی جگارئ دکیشیتن بقئ چهنده هه ، دئ که فته بن وی حکمئ دروست فه ئه وی دحه دیسه کا پیغه مبه ری دا ﷺ هاتی دهمئ دبیرټ : ((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ)) [ئین ماجه فه دگو هیزیت] . زیانی نه گه هینه خو و

نه گه هینه که سی دی . چونکی ئه ف که سی جگار کیش زیانی دگه هینه خوژی و دگه هینه ته خه لکی دیر یی ژبلی خوو ، ژبه ر قئ چهندي ئه ف که سه دکه فیه ته دبن (ضرر) دا و دکه فیه ته دبن حکمئ (ضرار) ی ژ ی دا ، و هه ردوو دشریعه تی دا دحه رامن ، و یا ژ قئ چهندي سهر ترئه وه کو هنده ک نه زان هه نه فه توایی بخوو دده ن

کو (جگاره روژیئ نائیخیتن) ئانکو نه بهس یا حه لاله ،

به لکو روژی ژ ی پی ناکه فیت ، ئه فه لنک هنده ک مروفا ، به لی یا سهر نینه ، ئه گهر وه لی هات مروفی نه زان ، یی کو نه زانیت نافئ خوو بنقیسیتن ، فه توا بجه لالی و بجه رامی بده تن ، عه جیب گرتی نه بن ئه گهر سو باهی ((و یسکی)) ژ ی حه لال ب بیتن ، چونکی مانئ

فلان کهس فه دخوت ، وپی سهرخوش نابتن ، ونافی وی ژى دقورنائى
دا نه هاتیه ، وئغه چه ند ساله فه دخوتن چ ئیش نه هاتینى ، وپی
نهمریه ژى ، و دى بیژیت دحه دیس و ئایه تا ژى نه هاتیه ، ئانکول
سهر فى ئه ساسى دى حه لال کهن ، ئاخفتن ئه گهر ئهغه بیتن ، چ
تشت یی حهرام نامینیتن ، به لکی ههمی تشت دى یی حه لال بیتن .
کورتی یه ک ل سهر بابته تی :

★ برا یی موسلمان مهفیا ئهم دلیت وان کهسا دهرمان بکهین ئه ویت
جگاره کیش و نه ساخ ب رهنه گه کی دلوفانی و ب تژی فیان و دیربین ژ
ئاخفتنیت زفر و ته حل .

★ لیقولین و به حسکرنا بابته تی د رهمه زانیدا و دفی پهرتوکیدا پتر
دهلیقه یه بو جگاره کیشى ئهو پیلیت و خو دیربکه تن چونکی تو
دشی یه خو ل روژیت رهمه زانی ههمی و ئه ز ل باوهری کو تو دى
شییه خو ل پشتی رهمه زانی ژى نه گهر تو ئهو بی ئه وى ته بقییت
جگاری پیل .

★ برا یی موسلمان دهمی ئهم د بیژن کو جگاره یا حهرامه و نوژدار
دبیژن یا ب زیانه ئهم هه ردوو جین راستی دبیزن و مه خیرا ته
دقییت هه که نه مامه چ په یوه ندی د گهل ته هه نه ، خودایى مه زن
دبیژت ﴿ وَجِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ ﴾ [الاعراف ۱۵۶] مه
تشتیت حه لال و خوش و پاقر بو وان ییت حه لال کرین ، و تشتیت
حهرام و پیس و نه خوش بو ل سهر وان حهرام کرین ، و

پيغه مېر د بيژت ((إن الملائكة تتأذى مما يتأذى منه الإنسان)) [ثيبين
 ماجه فهدگوهيزيت] . ژ جابري [رازی بونا خودی لی بیت] . هندیکه
 مه لائيکه تن ب وی تشتی د ئیشن نهوی کوری ئاده می پی د ئیشن
 نهفه نهو تشته نه نهویت بهن نه خوش وهکی پیفاز و سیر وجگاره ...
 ، برایی جگار کیش سه حکي حه تا مه لائيکه ت ژ ی نه خوشیا خو ژ ی د
 بینن پا تو چ د بیژی بو مروفتیت نه ساخ و بچیک و ژنک نهو چهوا
 ته حه ملا بیهنا جگاری د کهن .

★ براییت موسلمان باش بزنان کو مه زنترین غه زوو هاتیه کرن ل
 سهر مه غه زوا فکری بویه ژ لایي کافر و بی دینافه، گهنج و پیر و
 ژن و زاروک هه می هاتینه ژ بیرفه برن بهنج کرن ژ لایي دوژمنی مهفه
 جار (فلم و حه لقیّت ته رجومه کرینه ، ناله تیّت موسیقی ، جگاره و
 مادیت بی هوشکهر ، بی ستاریا ژنکی و جوریت جلکیت هه مه جور
 وهه می حه جم تهنگ و تهنگ ، جوریت پیلا ف ونه عالا وفانیلیت
 لاعبا هه می نه خشان دینه ب خاچا فه لا و نافیت کارگه هیّت جگاره و
 وعه رهی و ته سویری سهری شهیتانی و ته سویریّت لاعبا و لاوی مه
 دی فان جوړه لباسا که ته بهر خو و بی کو نهو بخوینت کا چ ل سهر
 هاتی یه نفیسینی و دی هیته مزگه فتی یان ههر جهه کی بجیتی)

★ نهی نهوی تو جگارا دکیشی باش بزانه کو جوریت جگارا هه می
 وهکی ئیکن چ ژلایي تامی فه بن یان ژ لایي رهنګ و جوریت وی بن
 تیښه بت جوداهیا د نافدا ژ لایي مادی نیکوتینی (مخدر) دا هه یه .

* کافرا دقیت موسلمانا ژ بن ب بن و پویچ بکهن ژ لایى مادی و
 مه عنه ویقه چهوا ؟ ئەف بها و کریا فان مادیت حه رام و بى هوشکهر
 (مخدرات و خمر) لئک دهلەتیت کافرا و ل ناف خه لکى واندا گه له ک
 بگرانی و بزده حه مت تیتته فروتن یان تیتته بکار ئینان حه تا کو
 چینابیت مروفی ته مه نی وی ژ بیست سالی کیم تر فه خوت ، و
 که سی شوفیر قه ده غه یه ل سهر وی ئەو فه خوت و ئەگهر ئیکی
 سه یارا وی ده عماند ئەو دى هیته غرامه کرنی و دى موخالفی یاسا
 و قانونی بیت ژ بهرکو ئەوی دناف سیاریدا بکارئینایه ، بهر وفاژی فی
 چه ندی بهرئ خو بده دهلەتیت مه موسلمانا ب رهنگه کی زیده زیده
 ئه رزان تیتته فروتن بو وان چ جگاره بیت یان عهره ق بیت و گه له ک
 دهلەتیت موسلمانا هه نه عه مده ن فان مادا تینه د نافدا داکو خوشیا
 وان ودینی وان ژ ده ستی وان دا بینیتته دهر .

★ برای جگارکیش و بکارئینانا مادیت بی هوشکهر هه کهر ته بقیت
تو ژ دل ته وبه بکه ی وژ فان مادیت حهرام بی یه رزگارکرن فان
خالیت ل خاری بکاربینه :

۱ - هیلانا جهیت حهرام .

۲ - هیلانا مروفتیت نه باش .

۳ - ژیگرتنا مروفتیت باش و جهیت باش .

۴ - په شیمان بونا خو بو خودی دیار بکه ب هیلانا فان کاریت خراب.

۵ - دهستیت خو بلند بکه بو عهسمانی ب کرنا دوعایا کو خودی فان
کاریت خراب ل بهرته رهش بکهت .

۶ - پیگیریا ته ب دینی ته ب کرنا نفیژیت فهرز ل مرگهفتی و
خاندنا قورئانی و دانا خیرا و گرتنا روژیا و ناخفتن خوشبی .

چه ند پرسيار و به رسقهك ل دور فقهي روژي

س۱ / حوكمي بكار ئينانا بيهين خوشيا ل وهختي روژي گرتني ؟

ج / بكار ئينانا بهين خوشيا بو روژي گري دروسته تينه بيت
(بوخيري) ژبه ر كو نهو دگه هته د مه عيده ي دا و دى كيله وهكي
جگاري .

س۲ / حوكمي بكار ئينانا سهر شويشتني بو روژي گري ؟

ج / سهر شويشتن دروسته چ تيډا نينه ژبه ر كو پيغه مبهري ﷺ نافي يا
ل سهر ي خو كرى ژبه ر گهرمي يان ژبه ر تيهناتي و نهوي ب روژي
بو ، عبد الله كورئ عومهرى [رازى بونا خودئ ل همدووكا بيت] جلكين خو
شل دكرن و دكرنه بهر خو بو كي مكرنا گهرم و تيهناتي .

س۳ / دهمي زهلامهك چو نفينا ژنكا خو (للجماع) ل وي دهمي
همردوو ب روژي بن و ته عدايي ل ژنكا خو بكهت بو قي شوي و
نه شين عه بدا ئازا كه ن و روژيا بگرن ژبه ر ژيارا دنياي ، نهري
دروسته نهو خارني بدن و دي چهندي دن و چهوا ؟

ج / ل دهمي زهلامى ته عدايي ل ژنكا خو كر بو نفيني و بدلي ژنكي
نه بيت و همردوو ب روژي بن روژيا ژنكي يا دروسته چ كه فارهت ل
سهر نينه به لي هنديكه زهلامه كه فارهت ل سهر وي لازمه ژبه ر چونا
وي بو نفينا ژنكا خو و ل دهمي روژي و هه يقا رهمه زاني نهفه

رویدایه ، که فارهتا ئیکې ئازا کرنا عه بده کی یه هه که ئه فه نه شیا
 گرتنا روژییت دووه یهان ل سهرئیک هه که ئه فه ژى نه شیا بکه تن
 دانا خواری بو فه قیرا ژبه ر حه دیسا ئه بو هور هیره ی [رازى بونا خودی لى
 بیت]

ئه و د صه حیحا بوخاری و موسلمی دا هاتی و ل سهر وی یه قه زا کرنا
 وى روژیى پشتمی رهمه زانی .

س ۴ / بکار ئینانا حه بکیّت مه نه کرنا خوینا عاده ی بو ژنکی ل
 رهمه زانی بو گرتنا روژیا ب تمامی ؟

ج / ئه و ئه ز دبینم د قى مه سه لى دا یا باش ئه فه یه کو ژن قى کارى
 نه که ت و ل سهر وى بیت ئه و خودی بو وى حه سکرى و نقیّسای ل
 سهر کچیّت ئاده می ئه ف خوینا ژنک دبینیت ل هه می هه یقا خودی
 حکمه ته ک ژى هه یه و ئه ف حیکمه ته دگه ل ژيانا سروشتیا ژنکی
 بریقه دچیت فیجا ئه گه ر ژنکی ئه ف حه بکه خارن بو نه هاتنا خارا
 خینی زیان دى گه هته ژنکی و پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت ((لَأَصْرَرَّ وَلَا
 ضَرَّ)) [ئین ماجه فه دگو هیزیت] .

ئانکو خرابیی ل خو نه که و ل غه یری خو ژى نه که . و ئه ف حه بکه
 زیانی دگه هیته (رحمی) ژنکی وه کی نوژدارا دیارکری . شوکر بو
 خودی تهعالا بن ل سهر حه سکرن و حیکمه تا وی ، دهمی ژن
 دکه فیه دبى نقیژیى دا نقیژو و روژیا دى هیلیت وده می پاقر بو دى
 روژییت خو قه زا که ت و نقیژا قه زا ناکه ت .

س ۵/ بو ژنکا دوو گيان يان يا شری دده ته زاروکی خو (الحامل أو المرضع) نه گهر همدووکا روژییت خو خوارن د رهمه زانی دا نهو دی چهند برنجی که نه خیر بهرام بهر نه گرتنا روژیا ؟

ج / دروست نینه بو شان همدو ژنکان روژییت خو بخون تینه بیت نه گهر ژبه ر عوزره کی شهرعی نه بیت نه گهر ژبه ر عوزره کی روژییت خو خاربن واجبه ل سهر وان نهو روژییت خو قهزا کهن ﴿ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ﴾ [البقره ۱۸۳] ههر کهسه کی ژوه نه ساخ بیت يان ل سهفه رکی بیت نهو دی وان روژا قهزا کهت پستی رهمه زان خلاص بیت . و هه که عوزری همدووکا ژبه ترسا ل سهر زاروکی وان بیت هینگی ل سهر همدووکا دی روژیین خو قهزا کهن و پیش ههر روژه کی خارنی دمن نهف خارنه برنج بیت يان کهنم يان قهسب يان ههر خارنه کا مروف دخون ، هندهک ژ زانایا گوت بهس نهو دی روژیا گرن بی دانا خارنی ژبه نه بونا چ دهلیلا ژ قورنانی و سونه تا پیغه مبهری ﷺ و نهفه مهزه بی نه بو حه نیفه ییه و نهف گوتنه یا دروسته .

س ۶ / ژنکه کي زاروکه ک بو دهه يفا ردمه زانی دا و روژييت خو قهزا نه کرن پشتی ردمه زانی ترسيا ل سهر زاروکی خو کو نه خوشيه ک بگه هتي ئه ری دروسته بو وی پاره پيش روژييت خو قه بدمت ؟

ج / يا فهرز ل سهر قی ژنکی ئه و وان روژيان قهزا بکه ت ئه ویت خارین خو نه گهر پشتی ردمه زانا دووی ژی بیت چونکی وی عوزر هه بو دمی وی روژييت خو خارین قيچا هندی ئه و بشيت روژييت خو بگريت بهری ردمه زانه کا دی بسهر وی دا بیت تايبه تی ل وهرزی زقستانى هاريکاري يه بو وی و چ زيانی ل سهر وی ناکه تن و ناگه هينته زاروکی وی ژبه ر کيمبونا شیری و خودی دی وی ب هيژ نيخيت ئه و ژنکا فهرزيت خو بجه تينيت .

س ۷ / ئه ری دروسته گرنا شه شکيت شه والی بهری روژييت خو قهزا بکه ت و ئه ری دروسته گرنا روژييت دوو شه مب و پينج شه مبا د هه يفا شه والی دا ب ئنيه تا قهزا کرنا روژييت ردمه زانی و وی دقيت خيرا دوشه مب و پينج شه مبا بگه هته وی و ردمه زانا وی ژی پی دروست ب بیت ؟

ج / گرنا شه ش کيت شه والی مروف خودان خير نابيت هه تا روژييت هه يفا ردمه زانی تمام نه که ت قيچا ئه و که سی فهرزا ردمه زانی تمام نه کريت ئه و شه شکا ناگريت ئيلا پشتی قهزا کرنا روژييت ردمه زانی

ژبه ر کو پيغه مبه ر ﷺ دبيريت :

((مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ)) [نیمامی
 موسلم فه دگو هیژیت]. ئەو که سی هه یفا رهمه زانی بگریت و بدهته دیف
 گرتنا شهشکین شه والی هه ر وهکو ئەو وی سالی هه می ب روژی بوی .
 و ئەو که سی شهشکین خو گرتین ل روژین دوشه مې و پینج شه مېا
 ب ئنیه تا دو خیرا هنگی ئەو دی خودان خیر بیت دوو جارا جاره کی
 گرتنا شهشکا و یادی گرتنا دوشه مې و پینج شه مېا ژبه ر گوئنا
 پیغه مبه ری ﷺ ((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى))
 [نیمامی بوخاری فه دگو هیژیت].

س ۸ / بکار ئینانا خارنی ب رهنه گه کی زیده و ئیسراف بو خارنا فتاری
 ئه ری دی خیرا روژی کیم که ت ؟

ج / خیرا روژیا وی کیم ناکه ت وکاریت حه رام دیمه یکا روژی چ
 زیانی ل وی روژی ناکه ت به لی ئەفه دی که فته بن نه هیا خودایی
 بلند فه وه کی دبیژیت ﴿ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
 الْمُسْرِفِينَ ﴾ [الاعراف ۳۱]. و بوخون و فه خون و ئیسراف و زیده هی
 نه که ن . ئیسراف ب خو حه رامه و هه که تشته ک زیده ی وی کر چ
 خارن بیت یا پاره بیت بلا بکه ته خیر و ئەفا هه نی بو وی باشتره و
 خیرا وی مه زتره . لی مخابن رهمه زان ل نک گه له ک که سان هه یفا
 ئیسراف و خارن و فه خارن و نفستنی و بی کاری و خو مژیلکرن
 ب تشتین بی مفا فه و ئاخفتنا بی مفا فه ،

و ئەف چەنده زیانی ب روژیا روژی گری دکهفیت لهوړا شیرهتهك بو روژی گری خو ب خاندنا قورئانی و زکری و باشیی فه موژی بکهت .

س ۹ / ئهړی روژیی مفایهکی جفاکی ههیه ؟

ج / بهل گهلهك مفاییت جفاکی ههنه ژوان ههست پیكرنا مروفی كو نهو مللهتهكی ئیگرته نه ههمی پیكفه ل دهمهکی روژیی دگرن و فتاری پیكفه دكهن و مروفی ههیی و زهنگین بيرا خوو ل نیعمهتین خودی دئینن و دهستی هاریکاری بو فهقیرو بی حالان دریژ دكهن .

س ۱۰ / ئهړی چ یا باشه بو روژی گری نهو بکهت یان خوو ژی دیر كهت؟

ج / یا باشه بو روژی گری كو نهو گهلهك عیبادهتی بکهت و خو ژ ههمی تشتین خراب و نهوین نههیا وی ژی هاتینه كرن خو دیر بکهت. و لا زمه ل سهر وی پاراستنا تشتین واجب بکهت و خو دیر كهت ژ تشتین حهرام، كرنا ههر پینج نفیژین فهرز ل وهختی وان ب جهماعهت و هیلانا درهوی و غهیبهتی غشی و حیلا و ریبایی و ههر كارهك یان گوتهكه كا حهرام پیغه مبههر دبئی ژیت ﷺ ((مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ

وَسَرَابَهُ)) [بوخاری ومسلم فه دگوهیزن]. نهو كهسی گوتهن و کریارا درهوی نه هیلیت خودی چ منهت پی نینه كو خو برسی و تیهنی كهت بو وی، چونکی مهبهست ژ روژیی هیلانا كارو کریاریت نه دروسته دگهل نهو تشتین روژی پی دکهفیت .

س ۱۱ / ئه رى كيشانا گه له ك خوينى دى بيته نه گهرى شكاندنا روژيى؟
ج / كيشانا گه له ك خوينى نه گهر وهكى وى بيت نهوا بو (حيجامى)
چيدبيت ژ بى هيژيا له شى و هه وچه بونا خارنى ل فى دهمى روژى
دى كه فيت نهما نه گهر خوين دهر كه فيت ژ له شى مروفى بى دهستى
وى وهكى برينه كى و گه له ك خوين ژى دهر كه فيت نهفا هه نى چ زيان
نينه ژ بهر كو نه ب حه سكرنا مروفى يه .

س ۱۲ / كيشانا هنده ك خوينى بو فه حسه كى يان خوينى بدهته نيكى
دى ب ريكا (ته به روعى) د روژا ردمه زانى دا ئه رى روژى دكه فيت
يان نه ؟

ج / نه گهر مروفى هنده ك ژ خوينى ژ له شى وى هاته كيشانى و چ
زيان ب له شى وى نه كه فن فيجا چ بو فه حسى بيت يان بو كه سه كى
بيت روژى پينا كه فيت ب فى رهنكى . نهما نه گهر خوين دا و نه ف
دانا خوينى زيانى بگه هينته له شى وى روژى دى پى كه فيت وهكى
خين بهردانى (الحجامه) . ناچيدبيت بو مروفه كى نهو خينى بدهت
و نهو يى ب روژى بيت روژيه كا فهرز تى نه بيت نه گهر كاودانه كى
(حاله ته كى) پيتقى نه بيت دفى دهمى دا نهو دى روژيا خو خوت و
خينى دت و پشتى ب دوماهيك هاتنا ردمه زانى دى وى روژيى بو
خو قه زاكه ت .

س ۱۳ / حوکمې بکار ئینانا سیواکی بو روژی گری پشتی نیقرو
چهوانه ؟

ج / بکار ئینانا سیواکی بو روژی گری سونه ته چ بهری نیقرو بیت
یان پشتی نیقرو بیت چونکی گوتنیت پیغه مبهري ﷺ دفی کاودانیدا
ب رهنه گکی گشتی هاتینه و نه گوتیه بهری نیقرو یان پشتی نیقرو
بو روژی گری چینابیت بهلکو یا گوتی سیواکی بکار بینن ل ههمی
دهما ژ وان دهما (بهری دهست نفیژ شیشتنی) (بهری نفیژئی)
(بهری ژور کهفتنا مالی) (بهری خاندنا قورنائی) (وهختی ژ خهو
رابینئی) (و ههر دهمی بیهنا نه خوش ژ دهفی مروقی بیت)
پیغه مبهري ﷺ دبیزیت ((السَّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ)) [بوخاری
فه دگوهیزیت] سیواک پاکزیه بو دهفی و نه گهره بو رازیبونا خودی
تعالا: وگوت ﷺ ((لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرَتِهِمْ بِالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ
صَلَاةٍ)) [بوخاری و موسلم فه دگوهیزن]. و د ریوایه ته کا دی دا لدهف نیمام
مالکی ((عِنْدَ الْوُضُوءِ)) نه گهر من قیا با ئومه تا خو بهر زهمه تی
بیخیم دا فهر مانا وان کهم ب کارئینانا سیواکی بهری ههر دهست
نفیژه کی یان بهری ههر نفیژه کی .

س ۱۴ / حوكمئ روژى گرتنا نه ساخى و موسافرى چى يه ؟
 ج / خودئ ته علا دبيژت ﴿ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ﴾ [البقرة ۱۸۵] وئهوئ نه ساخ
 بيت يان د سه فهرئ دا بيت بو وى هه يه ئهو روژيئت خو بخوت ل
 وى دهمى و پشتى ردمه زانئ و ل دهمئ نه ساخ ساخ دببت و مسافر د
 زفريته فه هه ردووك دئ بو خو قه زاكهن و خودايئ مه زن دقيئت ل
 سه ره وه بسانه هى بكهت ونه قيئت ل سهر وه ب زحمهت بيخيئت و
 دوو رهنغيئت نه ساخا يئت هه ين ؟

۱. ئهو كه سئ نه ساخيا وى يابه ردهوام بيت وهك : (سرطان) هينگئ
 روژئ ل سهر وى نينه چونكى ساخبون يادويره بوو وى كه سى وئهو
 دئ روژيئت خو خوت لئ پيش ههر روژهكى فه دئ زادى دته
 مسكينه كى ، ومروفيئ دان عه مر وهك پيره ميئر و پيره ژن و يئت
 شيانئيت روژيا نه بن پيش ههر روژه كي شه دئ مسكينه كى تيړكهت ،
 وهكى (ئنه سئ كورئ مالكى) دهمئ بناف سالفه چووى وشيانئيت روژى
 گرتنى نه ماين ئهوئ پيش ههر روژه كئ فه فه قيرهك تيردكر .

۲. نه و كه سې نه ساخيا وى يا بهر و دخت بيت:

۱ - روژى ل سهر وى بزه حمه ت نينه و چ زيانى لى ناكه ت ، پيتقى يه نه و روژييت خو بگريت .

ب - روژى ل سهر وى بزه حمه ته به س چ زيانى ناگه هينتى يا باش نه وه نه و روژيى نه گريت و نه و ده ستيريا خودى دايى و در بگريت ب نه گرتنا روژيا ، و دلو فانيى بخوو ببه ت.

ج - نه وى روژى زيانى لى دكه ت حه رامه ل سهر وى نه و روژيى بگريت ، چونكى روژى دى بيته نه گهرى زيانى ل سهر له شى وى و خوداى مه زن گو تيه ﴿ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴾ [النساء ۲۹] : ((هوين نه فسيت خو و نه كوژن خودى بو و ده دلو فان كار ه)) و پيغه مبه ر ﷺ دبى ژت ((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ)) [ئين ماجه فه دگو هيژيت] ((زيانى نه گه هينه خو و نه گه هينه كه سه كى دى)) .

★ مروقى نه خوش كهنگى دى هه ست ب نه خوشيى كه ت ؟

نه و بخو دى هه ست ب نه خوشيى كه ت دهمى نه و دبيني ت ل سهر له شى وى نه خوشى پهيدا بو يان ژى نوژداره كى راستگو بيژيتى : روژى دى زيانى گه هينته له شى ته ، روژيا نه گره ، نه ف نه خوشه نه گهر نه خوشيا وى يا بهر ده وام (مزم) نه بيت نه و دى وان روژيا خوت وى دهمى يى نه خوش و پشتى ساخ دبيت دى جاره كا دى بو خو وان روژا قهزا كه ت نه وى ت وى خارين ل رده زانې .

★ مروځی د ودهری دا (مسافر) دوو جورن :

- ۱ - نهو کهسی ودهری بکهت مهبهستا وی رهقین بیتن ژ روژی وی دهمی نا چیبیت نهو روژی بخوت خو نهگهر نهو مسافر زی بیت .
- ۲ - نهو کهسی ودهری بکهت و مهبهستا وی نه رهقینه ژ روژی گرتنی سی رهنګن :

أ - روژی ل سهر وی گهلهک یا ب زحمهت بیت هینگی حهرامه ل سهر وی نهو روژی بگریت ژبه ر کو پیغمبر ﷺ د فہکرنا (فتح) مهککه هی دا یی ب روژی بو و سوحبهت گهشته وی کو خهک توشی زحمهتهکا مهن بون ب نهگهری گرتنا روژی و چافی وان یی ل فهرمانا پیغمبره ی ئینا پیغمبره ی داخازا ترارهکی ئافی کر پستی ئیقاری و روژیا خو خار و چافی خه لکی ل وی بو هاته گوتنی بو وی هندهک خهک ییت ماین ب روژی پیغمبره ی گوت : ((نهقیث ههنی نهون نهوین بی نهمریا شهریعتی کرین)) .

ب - نهو کهسی مسافر یی روژی ل سهر وی نه گهلهکا ب زحمهت بیت هینگی وی حقی هه ی روژی بخوت هندی نهو ل سهر سهفه ری بیت و روخسه تا خودی بو خو وهرگریت و دلقانیی ب نهفسا خو ببهت .

ج - نهو کهسی روژی ل سهر ب زحمهت نه بیت نهو دی یا ژ ههردووکا ب سانا هیتر ل نک وی نهو دی وی کهت چ گرتنا روژی یان خارنا وی خودی تهعالا دبیرت :

﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة ۱۸۵] و ئهغه ژکاری

پیغه مبهري بويه وهكو هاتي د صه حيجا موسلمی دا ژ ئه بو دهر دانی
گوتی ئه م دهر که تین دگهل پیغه مبهري ده هیقا رهمه زانی دا د دمه کی
گه له کی گهر م دا و که سه ک دنا ف مه دا نه بوو یی ب روژی ژبلی
پیغه مبهري و عبد الله کوری ره واحة ی .

مه عنا وی مسافر یی ب که یفا خویه هندی ئه و نه زفریته باژی ری
خو چ روژی بخوت یان بگریت به لی گرنا وی باشتره نه گهر زیان نه
گه هیتی .

س ۱۵ / حوکمی بکارئینانا به خاخی بو نه خوشیا ره بویی ؟
ج/ بکارئینان به خاخی دروسته بو روژی گری چ روژیا رهمه زانی بیت
یان ههر روژیه کا دی ژبه ر کو هندیکه ئه ف به خاخه یه ناگه هیته
مه عیده ی به لکو دگه هیته بوریت هه وای وان فه دکه ت بو ب سانا هی
کرنا بیهن هه لکی شانی .

س ۱۶ / حوکمی شیشتنا ددانا ب فرچه ی مه عجینی و بو روژی گری ؟
ج/ بکارئینانا مه عجینی ددانا بو روژی گری د رهمه زانی دا و غه یری
رهمه زانی دروسته نه گهر نه گه هیته مه عیدی وی به لی یا باشتر نه وه
ئه و بکار نه ئینیت دهمی ئه و یی ب روژی چونکی دی بیته نه گهری
چونا خارا ئافی بو مه عیدی وی بی کو ئه و هه ست پی بکه ت ژبه ر فی
چه ندی پیغه مبهري ﷺ گوته لقیطی کوری صه بوره ی [خودی ژی رازی بیت] :

((َبَالِغٌ فِي الْاِسْتِشْقِ ، اِلَّا اَنْ تَكُوْنَ صَائِمًا)) [نهبو داوود فه دگوهیزیت].

گه لهك ئافئ بكه دفنا خو تئ نهبيت نهگهر تو یئ ب روژی
(بئ) چونكى دئ بيته نهگهرئ چونا ژورا ئافئ بو مه عیده ی .

س ۱۷ / ئهرئ ئاف تيو مردانا دهفئ روژیئ دئ یخیت ؟

ج/ ئهف چهنده نهيا دروسته ئاف تيو مردانا دهفئ بو دهست نقيژئ
فه رزه چ مروفي ب روژی بيت يان یئ بئ روژی بيت ژبه ر خودئ
تعالا دبیزیت ﴿فَاغْسِلُوا وُجُوْهُكُمْ﴾ [المائدة ۶] و يا زانايه ئاف تيو مردان
بو دهف و دفنئ دگهل سهرو چافايه بهلئ يا باش نينه گه لهك ئافئ د
دهف و دفنا خو و مردمت دهمئ ئه و یئ ب روژی ژبه ر هديسا لقيطی
کورئ صه بوره ی [رازى بونا خودئ لئ بيت] گوت: کو پیغه مبه رى ﷺ گوتئ
((اَسْبِغِ الْوُضُوءَ ، وَخَلِّلْ بَيْنَ الْأَصَابِعِ ، وَبَالِغٌ فِي الْاِسْتِشْقِ ، اِلَّا اَنْ تَكُوْنَ
صَائِمًا)) [نهبو داوود و ترمذی فه دگوهیزن] .

جان دهست نقيژا خو بشو ناف تبلیت خو فه ماله ب ئافئ ، ئافئ بكه
دفنا خو گه لهك تئ نهبيت نهگهر تو یئ ب روژی بو ی .

س ۱۸ / بكار ئينانا قه ترا چافئ و دفنئ و گوھى بو روژی گرى ؟

ج/ قه ترا دفنئ نهگهر گه هشته مه عیده ی روژی پئ دكه فیت ژبه ر
هديسا لقيط کورئ صه بوره ی ئه و ا بورى و هنديكه قه ترا چافئ يه
وهكى بكار ئينانا كلئ چافئ يه و روژی پئ ناكه فیت و ههروهسا قه ترا
گوھى روژی پئ ناكه فیت .

س۱۹ / نهری دل رابون روژی دئیخت ؟

ج/ نه گهر مروغه کی ب دهستی خو دلی خو راکر وهکی (تلا خو بکته ده گهوریا خودا) هینگی روژیا وی دکه فیت ، ژ خو نه گهر بی دهستی وی دلی وی رابو نهغه هنگی روژیا وی ناکه فیت ژ بهر حه دیسا نه بو هورهیره ی [رازی بونا خودی لی بیت] پیغه مبهری ﷺ گوئی: ((مَنْ ذَرَعَهُ الْقَيْءُ فَلَيْسَ عَلَيْهِ قَضَاءٌ وَمَنْ اسْتَقَاءَ عَمْدًا فَلْيَقْضِ)) [یمامی ترمذی قه دگوهیزیت] . نهو کهسی دل رابونا وی شیا وی هنگی نهو روژیا خو قهزا ناکهت روژیا وی یا دروسته و نهو کهسی دلی خو راکر ب دهستی (عمداً) بلا روژه کی قهزا کهت .

س۲۰ / هاتنا خوینی ژ پدییت کهسه کی نهری روژی پی دکه فیت ؟

ج/ نهو خوینا ژ لهشی مروفی دهر دکه فیت ژ نه گهری ددانی یان قهرستنا خوینی ژ دفنی یان ههر برینه کا ژ مروفی پهیدا دبیت روژی پی ناکه فیت به لی نابیت نهف خوینه بگه هیته مه عیده ی .

س۲۱ / ئینانا دهر ددانی نهری روژی پی دکه فیت ؟

ج/ ئینانا دهر وهلکیشانا ددانی روژی پی ناکه فیت .

س۲۲ / ئهري كه سه كي ئاڤا شه هودتي ب دهستي خو ئينا خار
(استمنا) يان ب ماچي كرنى ئهري روژى پي دكهفيت و كهفارت ل
سهر وي كه سي هه يه ؟

ج/ نه گهر كه سه كي ئاڤا خو ب دهستي خو ئينا خار (العادة السرية)
(استمنا) يان ب ماچي كرنا ژنكا خو ئاڤا وي هاته خار هينگى روژى
پي دكهفيت و لازمه ل سهر وي پيش وي روژى فه روژه كي قهزا
كهت به لي چ كهفارت ل سهر وي نينه چنكي كهفارت بهس بو وي
كه سي يه ئهوي دچيته نفينا ژنكا خو (الجماع) و ههر وهسا
پيتقي ل سهر ئه و تهوبه بكهت ژ في كاري حه رام .

س۲۳ / ئه و كه سي دهمي يي نفستي ب جهنابهت كهت و ئه وي ب
روژى ئهري روژيا وي يا دروسته ؟
ج/ به لي روژيا وي يا دروسته چنكي جهنابهت (الإحتلام) روژيي
نائخييت و نه ب حهس كرنا مروفي يه و ئه و كه سي نفستي بيت
قه له م ل سهر وي دهيته راكرن .

س۲۴ / ئهري تام كرنا خارني روژى پي دكهفيت ؟
ج/ روژى ب تام كرنا خوارني ناكهفيت نه گهر ژ حهفكي نه بوريت
به لي يا باشه في كاري نه كهت نه گهر يي پيتقي نه بيت .

ريدانيت پهيدا بوين ل هه يقا ردمه زانی

➤ ژ سالا ۱ هه تا ۲۴ ژ هنارتنا پيغه مبهري ﷺ بو خه لکی (بهري هيجرته) قورئان ياهاتيه خوارئ .

➤ سالا ۱۰ ژ هنارتنا پيغه مبهري ﷺ بو خه لکی (بهري هيجرته) مامئ پيغه مبهري ﷺ نه بو طالب يئ مري ويا زانايه کو مرنا وی ل سهر کوفري بو ژ بهرکو وی ئيمان ب پيغه مبهري ﷺ وئسلامئ نه ئينات بو ، ژ بهر قئ چهندي ژکافران تيته هه ژمارتن .

➤ ۱۰ - ۱۰ هه هنارتنا پيغه مبهري ﷺ بو خه لکی (بهري هيجرته) ژنکا پيغه مبهري ﷺ خه ديچا (خودي ژئ رازی بيت) کچا خويلدي چويه بهر دلوفانيا خودئ .

➤ ۱۷ - ۲ هه رويدانا شهرئ بهدرا مهزن بويه ، ۱۴ موسلمان شههيد بوينه ژ وان ۶ قورهيشی بون ، و ژ نه نصاريا ۸ بون ۵ ژ وانا نهوسی بون و ۳ ژ وانا خه زرج بون (رازی بونا خودئ ل هه میان بيت) ، و ژ کافرا ۷۰ کوشي بون .

➤ ۲ هه روقيه (خودي ژئ رازی بيت) کچا پيغه مبهري ﷺ چويه بهر دلوفانيا خودئ .

➤ ۱۵ هه هسه ني کوري عه لی (خودي ژئ رازی بيت) يئ ژ دايک بوی ، و پيغه مبهري زمينه با کچا خوزممي هيلالی (خودي ژئ رازی بيت خاستيه و فه گوهاستيه .

➤ ۲۰ - ۸ هـ فەکرنا باژیری مه که هی بویه .

➤ ۳ - ۱۱ هـ فاطیما (خودی ژێ رازی بیت) کچا محمدی ﷺ دهیکا

ههردو شیرا حهسه ن و حوسهینی (خودی ژ ههردوووان رازی بیت) چۆیه بهر دلو فانی خودی .

➤ ل دهسپیکا هه یقی ژ سالا ۳۲ هـ عه باسی (خودی ژێ رازی بیت) مامی پیغه مبهری بابی خه لیفی عه باسیان چویه بهر دلو فانی خودی .

➤ ۱۷ - ۴۰ م ئیمام عه لی (خودی ژێ رازی بیت) یی شه هید بوی .

➤ ۹۲ هـ هه ریما ئه نده لوس یا هاتی هه که رن ژ لای طارقی کوری زیادی (خودی ژێ رازی بیت) فە .

➤ ۴۲۸ هـ ابن سینا حوسهینی کوری عبدالله کوری حه سه نی (خودی ژێ رازی بیت) چویه بهر دلو فانی خودی ، خودانی گه له ک په رتوکا د فه لسه فی و طوبی دا .

➤ ۵۹۷ هـ ابن الجوزی کو عبدالرحمنی کوری بابی حه سه نی عه لی (خودی ژێ رازی بیت) یه ، فه قیه زان و ته فسیر زان و مو حه دسی بنا ف و ده نگ چویه بهر دلو فانی خودی .

بخیر بجیت هه یفا ردمه زانی

گه لی خوشک و براییت روژیگر : وهکی مه ل دهسپیکئی گوتی (کهنگی دئی بیته ردمه زان پاشی ردمه زان هات و بنیقشی بو و پاشی بدوماهیك هات و مه گوت ئه فه چ زی ردمه زانا مه خلاس بوو و ئه فروکه میهفانی عهزیز یی کارئ خوو دکهت و خاترا خوو ژمه دخازیت و ئهم وی نابینی نه فه ههتا سالا بهیئت بهلی پسیار لقیئرئ ئه فه یه : ئهرئ کیژ ژمه دئی مینیته ساخ ههتا سالا بهیئت؟؟ مهتهلا ردمه زانی بیرا مه ل ژییی مه دئینته فه ، کو دهمی مروفی بجویك پاشی هیدی هیدی مه زن دبیت ههتا کو دبیته زهلام پاشی بهرهف ژیی پیراتیئ فه دجیت ههتا کو دمریت ، وعیسا یی کورئ مه پیه می ﷺ دبئیژیت (شهف وروژ دوو خزینه نه بوو مروفی، ئه فان ههردوو خزینا مروف دئی تژی کهت بکاروگریاریت خو ییئ باش یان ییئ خراب). فیجا بلا ئهم شهف و روژی تژی کهین برازی بونا خودئ بگوهداری وعه بدینیا وی فه ، مروفه کی گوته چاکه کی : شیرهته کی لمن بکه ، وی گوت: تو باش بزانه کو شهف و روژی یی کاری لته دکهن ، فیجا توو کاری دواندا بکه . نه خوزیا وی کهسی ئه وی ردمه زان بسهردا هاتی و وی کهسی کاره کی باش تییدا نه کری ، یا هاتیه فه گوهاستن ژ ئه بو هورهیره ی [رازی بونا خودئ لئ بیت] گوت : ((أن رسول الله ﷺ صعد المنبر فقال : (آمین آمین خودئ لئ بیت) قيل : یا رسول الله إنك حين صعدت المنبر قلت : آمین آمین

آمين قال : (إن جبريل أتاني فقال: من أدرك شهر رمضان ولم يغفر له فدخل النار فأبعده الله قل: آمين فقلت: آمين ومن أدرك أبويه أو أحدهما فلم يبرهما فمات فدخل النار فأبعده الله قل: آمين فقلت: آمين ومن ذكرت عنده فلم يصل عليك فمات فدخل النار فأبعده الله قل : آمين

فقلت: آمين)) [نيين خوزميه و نيين حيان فه دگوهيزن]

کو پیغه مبهه ر جاره کی چو سهه مینه بهری وسی جارا لیدی ئیک گوتی
 ئامین پشتی ژ مینه بهری هاتیه خاری مه بسیار ژی کر مه گوتی: ئه ی
 پیغه مبهه ری خودی ته ئه فروکه تشته ک کر ته چ جارا وه نه کربو
 گوت: جبریل هاته نک من وگوته من بیژه ئامین من ژی گوتی
 ((ئامین)) (ئه ی محمد هه ر که سی ردمه زان بهر دا بهیته وگونه هیته
 وی ژینه چن وئو و بچته جه نه می، خودی وی که سی دیر بکه ته ژ
 ره حما خو، گوت بیژه ئامین، من گوت: ئامین، ئه ی محمد هه ر
 که سی ب دایک و بابیت خورا بگه هیته لده می پیراتیان هه ردووکا
 یان ئیک ژوان وئو هه که سه باشی دگهل واندا نه که ته وئو که سه
 بهریت و بچته جه نه می و خودی ئه و که سی بهی رهنگی دیر بکه ته ژ
 ره حما خو،

بیژه ئامین، من گوت: ئامین، ئه ی محمد هه ر که سی نافیتته لنک بهیته
 گوتن وئو و سه له واتا نه ده ته سه ر ته وئو بهریت و بچته جه نه می،
 خودی فی که سی دیر بکه ته ژ ره حما خو و بیژه امین من گوت امین).
 و معنا امین ئانکو یاره بی فی دوعایی بههینه، خودی مه بهریت

ژفۍ نږینۍ ئهوا دوو باشتړین چیکریټ خودی کو (محمد پیغمبر ﷺ و جبریل قاسدی خودی) لقان سی توخمه مروفا دکهن . گهلی روژی گریټ موسلمان بلا ئهم سوز وپهیمانیت خو نه شکینین نه ویت لدسپیکا رده زانی مه د گهل خودی گوتین بتهوبی ونه کرنا گونه ها و بجه ئینانا ئهړک و فه رمانیت وی ، بلا ئهم وهک وی ژنکا کیم عاقل نه کهین ئهوا لمه که هی ومه تهل پی دهینه گوتن، نهواکو ل سپیدی تاکو ئیفاری ته فنی خوو دریست ومکوم دکر وپاشی ته فنی خوو هه می فه دکره فه پستی وی زهحه مه تا وی پیقه د بر. خودی دقورنای دا دبیزته مه : (ئه ی گهلی خودان باوهر ا هین وهک فی ژنکی نه بن پستی وه باشی کرین وهه یفا خوو یا رده زانی ب دورستاهی وبی گونه ه وه بوراندی پستی هینگی به رده ف گونه ها و ریکیټ شهیتانی فه بچن و وهک فی ژنکی نه کهن) ﴿ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَقَضَتْ غَزَاهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يُلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلِيَبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿ [النحل

ژېده ريت ته ف په رتوکه ژئ هاتيه نقيسين

١ - قورثانا پيروز .

٢ - ته فسي را ب سانه هي (وەرگيران ماموستا ته حسين ئبراهيم دوسكى) .

٣ - په رتوگيڼ حه ديسا وهك : (صحيحا بوخاري و موسلم) (سونه نا ترمذي وئهبو داوودي ونه سائي و ابن ماجه ي) (مسندا ئيمامي ئه حمه د) و (مسندا بزارى) .

٤ - صحيح وصايا الرسول ﷺ - سعد يوسف ابو عزيز .

٥ - گوڤارا (الفجر) يا ئيسلامى ٥٣ پرسيار لدور فقهئ روژيئ به رسف دانا زانايئ مه زن (ابن عثيمين) خودئ رحمي پي بهت .

٦ - دروس رمضان وقفات للصائم يا ماموستا (سلمان بن فهد العوده) .

٧ - بابه تي جگار كي شانئ محاضرا ماموستا (تحسين ابراهيم دوسكى) بده ست كاري فه .

٨ - كتابا الوجيز في فقه السنة والكتاب العزيز (عبد العظيم بن بدوى) .

٩ - زيده بارى گه لهك په رتوك ونامي ت دى لدور فى بابه تي ، وخودئ خيرا هه ميان بنقيسي ت

دوماهيك

ل دوماهيي ئه ز هيشي ژ خودی مه زن د خوازم کو فی کاری ژ مه
قه بویل بکه ت و بکه ته د تهرازییا خیریت من و دایک و بابیت من و
ساخ و مرییت من وهمی موسلمانان دا ، وبکه ته مفایه ک بو ملله تی
من یی کوردی موسلمان کو پتر ل دینی خو شاره زابین ، و خیرا
همی هاریکارو پشته فان و خوانده فانا بنقیسیت ، یا خودی هه کهر
هاریکه ریه ک و پشته فانیه ک هه بیت ژ لایی ته فه یه ، وهه کهر
کیماسیه ک وته خسیره ک هه بیت ژ لایی منه و ژشهیتانیه ، وئز خو
بته دپاریزم ژ شهیتانی. یا خودی توو روژی ونقیژ و عیباده تی مه
قه بیل بکه ی.

یا خودی توو دلوفانی و ره حما خوو بسهر مه دا ببارینی.
یا خودی توو گونه هی ت مه ودهیک و بابیت مه و ساخ و مرییت مه ژ
ببه ی.

یا خودی توو خاندنا قورئانی ژ مه قه بیل بکه ی وبکه یه به ره فان
وسیه ر بوو مه لقیامه تی .

یا خودی توو له شی مه ب ناگری جه هنه می نه سوژی .
یا خودی توو به حشتا خوو یا فیردهوسی برزقی هه می موسلمانا
بکه ی. یا خودی توو مه نه که یه عیباده ت که ریت رهمه زانی بتنی ،
ئه ویت بتنی له یقه کی ته دنیا سن .

﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾ وَسَلَامٌ
عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ناقه روك

لاپه ر	بابه ت	ژ
٤	پیشگو تن	١.
١٠	پیناسه ك بوو روژی	٢.
١٢	رهمه زان هه یفا توبه دارا نه	٣.
١٧	راوه ستیان هك دگهل گوتنا خودی تهعالا: ﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ ﴾	٤.
٢٠	دگهل پیغه مبهری (سلاف لی بن) د رهمه زانی دا	٥.
٢٦	رهمه زان هه یفا دوعا و داخازیا نه	٦.
٣٠	زهلامی موسلمان د رهمه زانی دا	٧.
٣٤	ژنا موسلمان درهمه زانی دا	٨.
٣٨	خیرا روژی گرتنی	٩.
٤٥	د رهمه زانی دا دهرگه هیئت به حشتی تی نه فه کرن	١٠.
٥٢	د رهمه زانی دا دهرگه هیئت جه نه می تی نه دائی خستن	١١.
٥٥	د رهمه زانی دا شه یطان تی نه گریدان	١٢.
٥٩	سیواك درهمه زانی دا	١٣.
٦٣	رهمه زان هه یفا خو زهحه مت دانی یه	١٤.
٦٧	خه لك و روژی	١٥.
٨٠	دهه كین دو ماهیكا رهمه زانی	١٦.

۸۳	شهفا پیروز و ب بها (لیلۃ القدر)	۱۷.
۸۸	فتره (زکاة الفطر)	۱۸.
۹۲	دگهل جهژنی (مع العيد)	۱۹.
۹۷	عومړهك درهمهزانی دا	۲۰.
۱۰۰	روژیټ سوننهت (صیام التطوع)	۲۱.
۱۰۵	ئهو روژین روژی گرتن تیدا نه دورست	۲۲.
۱۰۸	خهلهتیین روژی گرا	۲۳.
۱۱۴	رهمهزان دهلیقهكه بوو هیلانا جگاری	۲۴.
۱۲۵	چهند پرسیار و بهرسقهك ل دور فقهی روژی	۲۵.
۱۴۰	ریدانیټ پهیدا بوین ل ههیقا رهمهزانی	۲۶.
۱۴۲	بخیر بجیت ههیقا رهمهزانی	۲۷.
۱۴۵	ژیدهریت ئهف پهرتوکه ژي هاتیه نفیسین	۲۸.
۱۴۶	دوماهیك	۲۹.
۱۴۸	نافهروك	۳۰.